

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Ingelmunstersteenweg 153-155 (Oostrozebeke, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2021F411
2 – 8 juni 2021

RAPPORTERING OPGRAVING DEEL 2: VERSLAG VAN RESULTATEN VAN DE OPGRAVING EINDRAPPORT

Voorafgaand:

- Verslag van resultaten bureauonderzoek (2020D159) (ID15493)
- Programma van maatregelen (2020D159)
- Landschappelijk bodemonderzoek (2020B309)
- Verslag van resultaten proefsleuven fase 1 (2021D389) (ID19027)
- Verslag van resultaten proefsleuven fase 2 (2021F412) (ID20022)
- Programma van maatregelen fase 1 (2021D389) (ID19027)
- Programma van maatregelen fase 2 (2021F412) (ID20022)

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Fedra Slabbinck

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert nv, OE/ERK/Archeoloog/2016/00069

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert nv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Archeologierapport	9
2	Verslag van resultaten van de opgraving.....	9
2.1	Beschrijvend gedeelte	9
2.1.1	Administratieve gegevens	9
2.1.2	Archeologische voorkennis	11
2.1.3	Onderzoeksopdracht	11
2.1.3.1	Onderzoeksvragen	13
2.1.4	Beschrijving van de geplande herinrichting	13
2.1.5	Beschrijving van de uitgevoerde werken.....	14
2.1.5.1	Motivering van de onderzoeksstrategie	14
2.1.5.2	Organisatie van de opgraving	15
2.1.5.3	Beschrijving en motivering van eventuele afwijkende methodiek	18
2.1.5.4	Motivatatie van de selectie van de vondsten	18
2.1.5.5	Motivatatie voor de selectie van de stalen.....	18
2.1.5.6	Inbreng specialisten	19
2.1.5.7	Algemene wetenschappelijke advisering	19
2.2	Assessmentrapport	20
2.2.1	Gehanteerde methoden, technieken en criteria	20
2.2.1.1	Assessment van de vondsten	21
2.2.1.2	Assessment van de stalen	21
2.2.1.3	Conservatie-assessment.....	23
2.2.1.4	Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren 24	
2.2.1.5	Assessment van de archeologische site	25
2.2.2	Strategie	25
2.2.2.1	Strategie voor verwerking	25
2.2.2.2	Conservatiestrategie	25
2.3	Interpretatie van het onderzochte gebied.....	26
2.3.1	Landschappelijk kader van de archeologische site.....	26
2.3.1.1	Ruimtelijke situering.....	26
2.3.1.2	Landschappelijke ligging	26
2.3.1.3	Geologie.....	28
2.3.1.4	Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen en hoogteverloop	30
2.3.2	Historische en archeologische voorkennis.....	31
2.3.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	31
2.3.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	35
2.3.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	36
2.3.2.4	Huidige gebruik en verstoringen.....	39
2.3.3	Bodemkundige beschrijving	42
2.3.3.1	Bodemtypes.....	42
2.3.3.2	Algemene bodemopbouw.....	42

2.3.3.3	Bodemopbouw kringgreppel.....	44
2.3.4	Voorlopige beschrijving van de archeologische site op basis van het sporen- en vondstenbestand.....	46
2.3.4.1	Analyse van de opbouw van de archeologische site	46
2.3.4.2	Analyse van archeologische structuren, spoorcategorieën, spoorcombinaties en individuele sporen.....	47
2.3.5	Bespreking van de resultaten gekoppeld aan het uitgevoerde natuurwetenschappelijke onderzoek.....	73
2.3.5.1	Beschrijving van de analysemethoden en technieken	73
2.3.5.2	Beschrijving van de resultaten	76
2.3.6	Beschrijving van de vondsten die op basis van selectie bij het assessment verder onderzocht werden.....	77
2.3.6.1	Onderzoeksmethode van de vondsten.....	77
2.3.6.2	Beschrijving van de typologische, chronologische en ruimtelijke indeling van de vondsten.....	77
2.3.7	Datering en interpretatie van de archeologische site.....	82
2.3.7.1	Datering op basis van de vondsten	82
2.3.7.2	Absolute datering op basis van natuurwetenschappelijke dateringstechnieken	82
2.3.7.3	Datering op basis van historische bronnen en orthofoto's.....	82
2.3.7.4	Relatieve datering op basis van het sporenbestand	82
2.3.7.5	Tafonomische opbouw en formatie van de archeologische site.....	83
2.3.8	Synthese	84
2.3.8.1	Gemotiveerde interpretatie van de vondsten, vondstcategorieën, sporen, spoorcombinaties, spoorcategorieën, archeologische structuren, en activiteitenzones	84
2.3.8.2	Confrontatie van de bevindingen met eerder uitgevoerd onderzoek	86
2.3.8.3	Verwachtingen ten aanzien van nog niet opgegraven archeologisch erfgoed op het onderzochte terrein.....	86
2.3.8.4	Besluit	86
2.3.8.5	Belang en betekenis van de archeologische site binnen de bestaande kennis	86
2.3.8.6	Zones waar geen archeologisch erfgoed aanwezig is.....	87
2.3.9	Beantwoording van de onderzoeksvragen.....	87
2.3.10	Samenvatting van het onderzoek voor een gespecialiseerd publiek.....	91
2.3.11	Samenvatting van het onderzoek voor een niet-gespecialiseerd publiek.....	91
2.4	Bibliografie.....	92
2.5	Bijlagen	93
2.5.1	Bijlage 1: Fotolijst.....	93
2.5.2	Bijlage 2: Sporenlijst	102
2.5.3	Bijlage 3: Vondstenlijst	104
2.5.4	Bijlage 4: Stalenlijst	106
2.5.5	Resultaten van het natuurwetenschappelijke onderzoek	107

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied en opgravingszone op de GRB-basiskaart met weergave van de kadastrumnummers.....	10
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België.....	10
Figuur 3: Procesverloop.....	12
Figuur 4: Weergave van het sleuvenplan met aanduiding van de advies- of opgravingszone.	12
Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019.....	14
Figuur 6: Advieszone voor opgraving binnen het projectgebied, weergegeven op de GRB-basiskaart	15
Figuur 7: Aangelegde werkput in relatie tot de advieszone voor opgraving weergegeven op de GRB-basiskaart	16
Figuur 8: De vooropgestelde advieszone in relatie tot de effectief opgegraven zone of advieszone	18
Figuur 9: Positie van het assessment bij opgravingen.....	20
Figuur 10: Opeenvolgende stappen van het assessment.....	20
Figuur 11: Overzichtsplan met aanduiding van de stalenlocaties	22
Figuur 12: Gedigitaliseerd grondplan en coupes van S12 met aanduiding van de onderzochte stalen	23
Figuur 13: Thematische kaart.....	24
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart.....	27
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen....	27
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart.....	28
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart	29
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen.....	30
Figuur 19: Hoogteverloop NW-ZO	30
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km.....	31
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777	37
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840	37
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879	38
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971	39
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990.....	40

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003	40
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011	41
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019	41
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart.....	42
Figuur 30: bodemprofiel.....	43
Figuur 31: Opgravingszone met weergave van de vlakhoogtes weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	44
Figuur 32: Thematische kaart met aanduiding van de profielen.....	45
Figuur 33: Profiel 1.....	46
Figuur 34: Thematische kaart weergegeven op de GRB-basiskaart	47
Figuur 35: Uitgevoerde werkput met aanduiding van de kuilen.....	48
Figuur 36: Detail- en coupefoto van S3.....	49
Figuur 37: Detail- en coupefoto van S20.....	49
Figuur 38: Detail- en coupefoto van S9.....	50
Figuur 39: Detail- en coupefoto van S15.....	50
Figuur 40: Detail- en coupefoto van S19.....	50
Figuur 41: Detail- en coupefoto van S17.....	51
Figuur 42: Overzicht grachten & greppels.....	52
Figuur 43: Uitgevoerde werkput met aanduiding van de greppelsegmenten weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)	53
Figuur 44: Droneopname van S12 (© Raph De Brant).....	54
Figuur 45: Uitgevoerde werkput met projectie van droneopname van S12 (© Raph De Brant)	55
Figuur 46: Detailkaart van S12 met aanduiding van de geplaatste dwars- en lengtecoupes....	56
Figuur 47: Coupefoto's AB (links) en CD (rechts) van S12	56
Figuur 48: Coupefoto's EF (links) en GH (rechts) van S12.....	57
Figuur 49: Coupefoto's IJ (links) en KL (rechts) van S12	57
Figuur 50: Coupefoto's MN (links) en Q (rechts) van S12	57
Figuur 51: Coupefoto OP van S12	58
Figuur 52: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe OP tot dwarscoupe AB.....	58
Figuur 53: Droneopname van coupe AB tot CD (© Raph De Brant)	59

Figuur 54: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe AB tot dwarscoupe CD	59
Figuur 55: Droneopname van coupe CD tot EF (© Raph De Brant).....	60
Figuur 56: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe CD tot dwarscoupe EF	60
Figuur 57: Droneopname van coupe EF tot GH (© Raph De Brant)	61
Figuur 58: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe EF tot dwarscoupe GH.....	61
Figuur 59: Droneopname van coupe GH tot IJ (© Raph De Brant)	62
Figuur 60: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe GH tot dwarscoupe IJ	62
Figuur 61: Droneopname van coupe IJ tot KL (© Raph De Brant)	63
Figuur 62: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe IJ tot dwarscoupe KL.....	63
Figuur 63: Droneopname van coupe KL tot MN (© Raph De Brant)	64
Figuur 64: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe KL tot dwarscoupe MN	64
Figuur 65: Droneopname van MN tot OP (© Raph De Brant)	65
Figuur 66: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe MN tot dwarscoupe OP.....	65
Figuur 67: Droneopname van lengtecoupe langs de binnenzijde van S12 (© Raph De Brant)66	
Figuur 68: Profiel 1, spoor 12	67
Figuur 69: Gedigitaliseerd grondplan van S12 met bijhorende dwars- en lengtecoupes	68
Figuur 70: Uitgevoerde werkput met aanduiding van de ploegsporen	70
Figuur 71: Uitgevoerde werkput met aanduiding van de recente verstoringen.....	71
Figuur 72: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971	71
Figuur 73: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777	72
Figuur 74: Gedigitaliseerd grondplan en coupes van S12 met aanduiding van de onderzochte stalen	74
Figuur 75: Thematische kaart met weergave van de vondstlocaties	78
Figuur 76: VNR 4.....	79
Figuur 77: VNR 2.....	79
Figuur 78: VNR 3.....	80
Figuur 79: VNR 10.....	80
Figuur 80: VNR 9.....	81
Figuur 81: VNR 15.....	81
Figuur 82: Overzichtsplan sporen per periode.....	84

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens	9
Tabel 2: Overzicht staalnames	21
Tabel 3: Geselecteerde stalen	22
Tabel 4: Weergave van de relevante archeologische sporen	24
Tabel 5: Weergave van de relevante archeologische sporen	47
Tabel 6: Overzicht van de aangetroffen vondsten in kuilen	48
Tabel 7: Overzicht van de ingezamelde stalen uit kuilen	48
Tabel 8: Geselecteerde stalen	73
Tabel 10: Resultaten van de C14-dateringen	76
Tabel 10: Overzicht en aantallen van de verschillende vondstcategorieën	77

1 Archeologierapport

Zie Deel 1: Archeologierapport (ID1553)

2 Verslag van resultaten van de opgraving

2.1 Beschrijvend gedeelte

2.1.1 Administratieve gegevens

a) Projectcode	2021F411	
b) Nummer van het wettelijk depot van de rapportering	/	
c) De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Ruben Willaert nv OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oostrozebeke
	Deelgemeente	/
	Postcode	8780
	Adres	Ingelmunstersteenweg 153-155
	Toponiem	Oostrozebeke Ingelmunstersteenweg
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 75536.4$ $Y_{\min} = 179042.57$ $X_{\max} = 75584.7$ $Y_{\max} = 179170.69$
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oostrozebeke, Afdeling 1, Sectie E, nr 1068s2 Zie Figuur 1	
f) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Zie Figuur 2	
g) Alle betrokken actoren en specialisten	Raph De Brant (veldwerkleider/assistent bodemkundige) Fedra Slabbinck (RTS/archeoloog) Emiel Vandewalle (archeoloog) Jason Van Tilborgh (archeoloog)	
g) De begin- en einddatum van de uitvoering van het onderzoek	2 – 8 juni 2021	
j) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	Pieter Laloo (Ruben Willaert NV) Ruben Vergauwe (Ruben Willaert NV) Joachim Rozek (Ruben Willaert NV)	

Tabel 1: Administratieve gegevens

2.1.2 Archeologische voorkennis

Bureauonderzoek¹:

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied langs de Ingelmunstersteenweg te Oostrozebeke of aanpalende percelen zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Ten zuidwesten van het onderzoeksgebied, op de kouterrug, werden bij vlakdekkend onderzoek aan de Leegstraat in 2011 bewoningssporen onderzocht uit de vroege en volle middeleeuwen. Daarnaast werden de restanten van een klein grafveld uit de Romeinse periode in kaart gebracht. Verspreid over het terrein werd materiaal gerecupereerd dat eveneens wijst op menselijke aanwezigheid tijdens de steentijden en metaaltijden. Kleinere proefsleuvenonderzoeken in de ruimere omgeving brachten voornamelijk off-site resten in kaart uit de volle en late middeleeuwen. Ten westen van het onderzoeksgebied, op iets hoger gelegen terrein langs de Mandel, werden ook enkele veldprospecties uitgevoerd waarbij lithisch materiaal werd gerecupereerd alsook fragmenten aardewerk uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. Hoewel de gekende vindplaatsen eerder verspreid liggen wijzen ze desalniettemin op een quasi continue menselijke aanwezigheid langs de kouterrug sinds de steentijden tot op heden.

De cartografische bronnen reflecteren een open en landelijk karakter van de omgeving.

Proefsleuvenonderzoek²:

Het proefsleuvenonderzoek werd in twee fasen uitgevoerd. Tijdens de *eerste fase* (2021D389) werd 4985m² van het 7090m² grootte projectgebied geproefsleufd door middel van 6 sleuven en 2 kijkvensters. Dit kwam neer op een onderzocht percentage van 11%. De *tweede fase* (2021F412) besloeg een oppervlakte van 2105m². Doordat het gebouwenbestand nog aanwezig was tijdens de eerste fase, werd deze zone pas later gesleufd. Aan de hand van 1 sleuf werd 7% van fase 2 archeologisch onderzocht. In totaal werd uiteindelijk een dekkingsgraad van 10% op het volledige projectgebied (7090m²) verkregen.

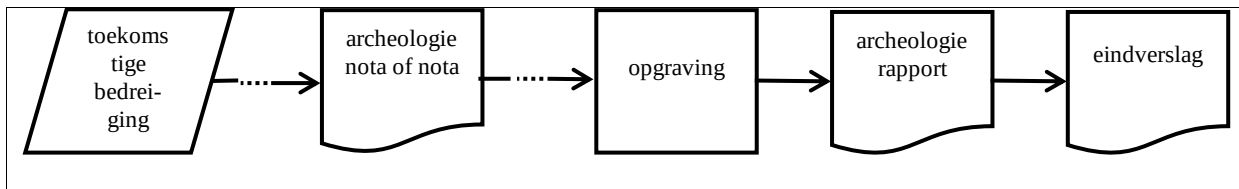
De aangetroffen, relevante sporen bestonden voornamelijk uit kuilen, greppels, grachtsegmenten van een mogelijke kringgreppel en sporen van 19de-20ste-eeuwse bebouwing. De kuilen zijn wellicht te linken aan een gebruik als tuinzone. Eén gracht ging wellicht terug op een 19de-eeuwse perceelsgracht. Als laatste werden enkele grachtsegmenten toegeschreven aan een grafcirkel met een vermoedelijke datering in het Laat-Neolithicum tot Midden-Bronstijd.

2.1.3 Onderzoeksopdracht

Deze archeologische opgraving kadert binnen een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag voor de bouw van een nieuw winkelgebouw met aangrenzende laad- en loszone en bijhorende infrastructuur in de vorm van verharding en groenzone langs de Ingelmunstersteenweg te Oostrozebeke. Met deze opgraving wordt een laatste stap gezet in het kader van de Code van de Goede Praktijk. In dit kader en volgens het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013 werd een bekrachtigde archeologienota (bureauonderzoek) en nota (proefsleuvenonderzoek) verkregen die bepaalde dat een archeologische opgraving diende te worden uitgevoerd. Vervolgens werd deze opgraving gerapporteerd in een voorlopig archeologierapport om nu als laatste stap tot een eindverslag te komen.

¹ Zie Verslag van resultaten van het bureauonderzoek met projectcode 2020D159

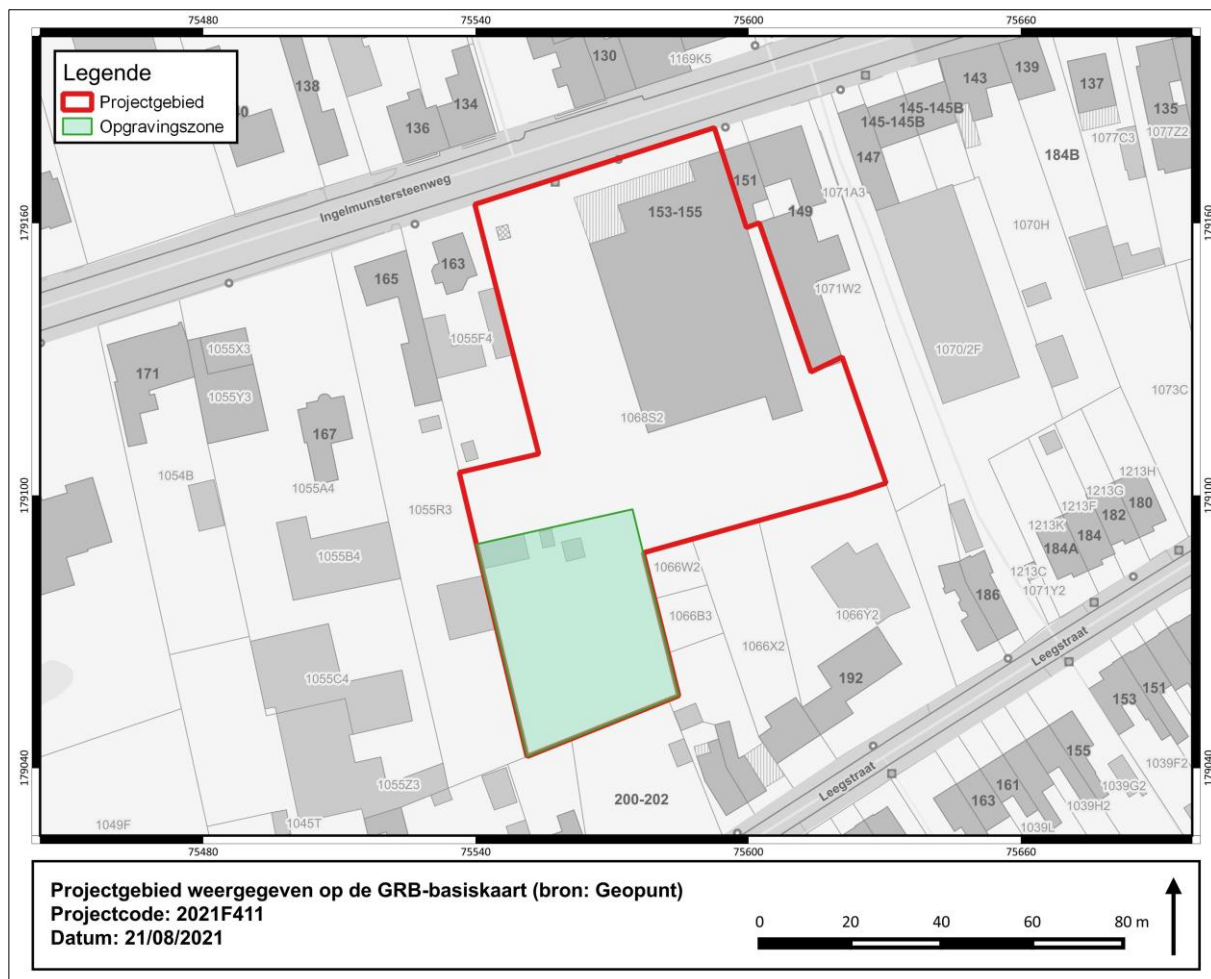
² Zie Verslag van resultaten van het proefsleuvenonderzoek met projectcode 2021D389 en 2021F412

Figuur 3: Procesverloop

Het vlakdekkend onderzoek (opgraving) werd uitgevoerd door het archeologisch projectbureau Ruben Willaert nv. Het terreinwerk werd uitgevoerd tussen 02/06/2021 en 08/06/2021, door R. De Brant (erkend archeoloog/assistent-bodemkundige), F. Slabbinck (GPS/archeoloog), E. Vandewalle (archeoloog) en J. Van Tilborgh (archeoloog). De grondwerken werden door De Pourcq bvba uit Deinze uitgevoerd.

Zoals hierboven aangehaald werd deze vlakdekkende opgraving op basis van het proefsleuvenonderzoek geadviseerd. De aangetroffen sporen en vondsten wezen op de aanwezigheid van een funeraire site uit het Laat-Neolithicum tot de Midden-Bronstijd. Bijgevolg werd een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving geadviseerd over een oppervlakte van 1598m². De resultaten hiervan worden in onderstaand verslag besproken.

Figuur 4: Weergave van het sleuvenplan met aanduiding van de advies- of opgravingszone

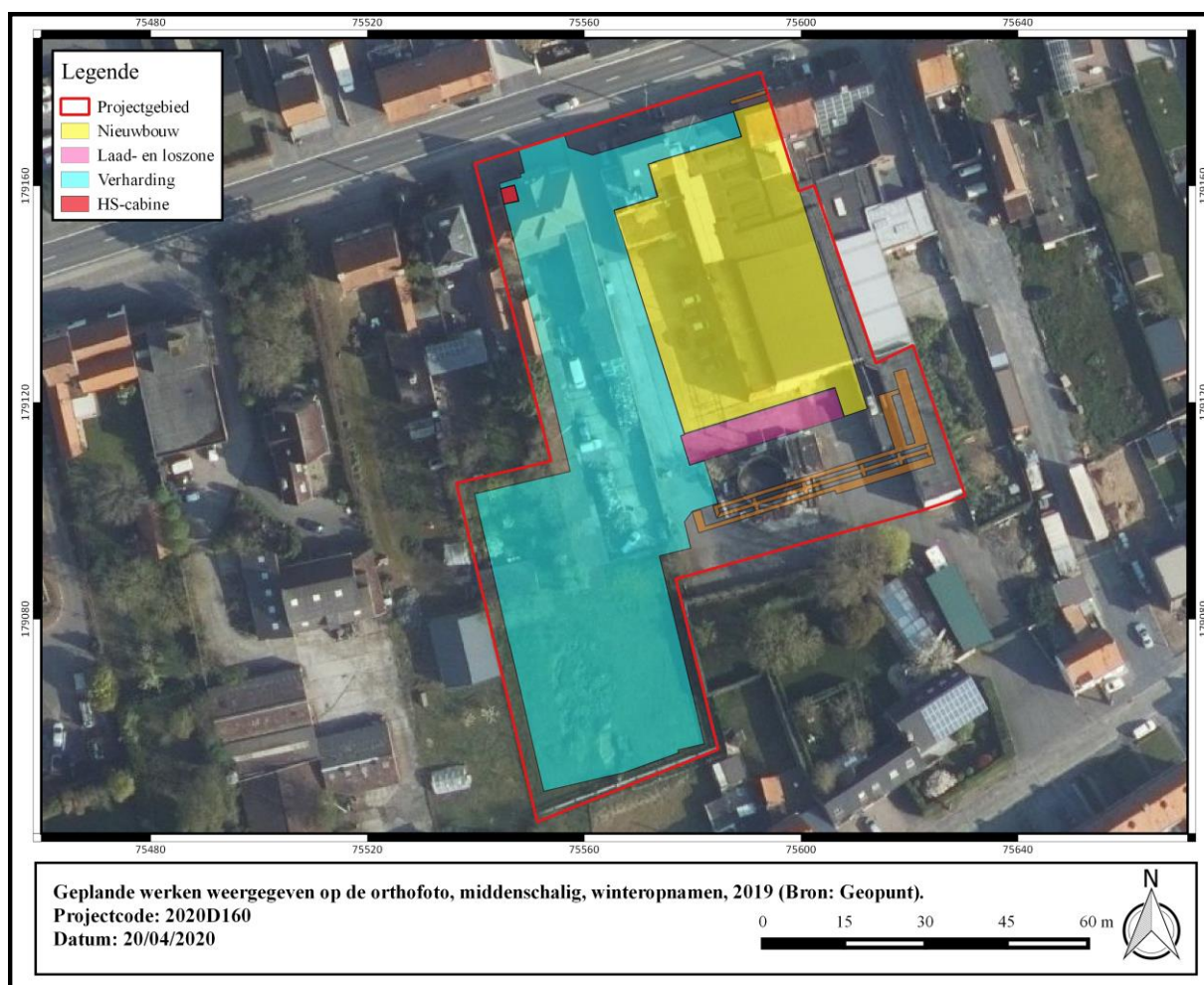
2.1.3.1 Onderzoeksvragen

Het archeologisch onderzoek dient antwoord te geven op onderstaande vragen:

- Zijn er sporen aanwezig? Indien ja, zijn die van natuurlijke of antropogene oorsprong?
- Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?
- Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?
- Hoe manifesteert de kringgreppel zich? Zijn er aanwijzingen voor verschillende opvullings- en gebruiksfasen? Zijn er indicaties van een wal of ophoging?
- Zijn er begravingen of funeraire sporen aanwezig, of andere sporen aanwezig die aan de grafcirkel gerelateerd kunnen worden?
- Is er potentieel voor natuurwetenschappelijk onderzoek? Welke informatie biedt dit over het landschap of landschapsevolutie?
- Hoe kaderen de resultaten van dit onderzoek binnen de kennis van de regio, en het fenomeen van grafcirkels in het algemeen?
- Bevestigt het archeologisch onderzoek de verwachting, gecreëerd op basis van het bureauonderzoek?

2.1.4 Beschrijving van de geplande herinrichting

De geplande werkzaamheden bestaan uit de bouw van een nieuw winkelgebouw met aangrenzende laad- en loszone en bijhorende infrastructuur in de vorm van verharding en groenzone langs de Ingelmunstersteenweg te Oostrozebeke. Voorafgaand aan de werken werd de aanwezige bebouwing en verharding gesloopt. Het volledige projectgebied beslaat een oppervlakte van 7089m² en wordt zo goed als integraal verstoord door de geplande werken. Meer informatie kan in het voorgaande bureauonderzoek met projectcode 2020D159 worden teruggevonden.

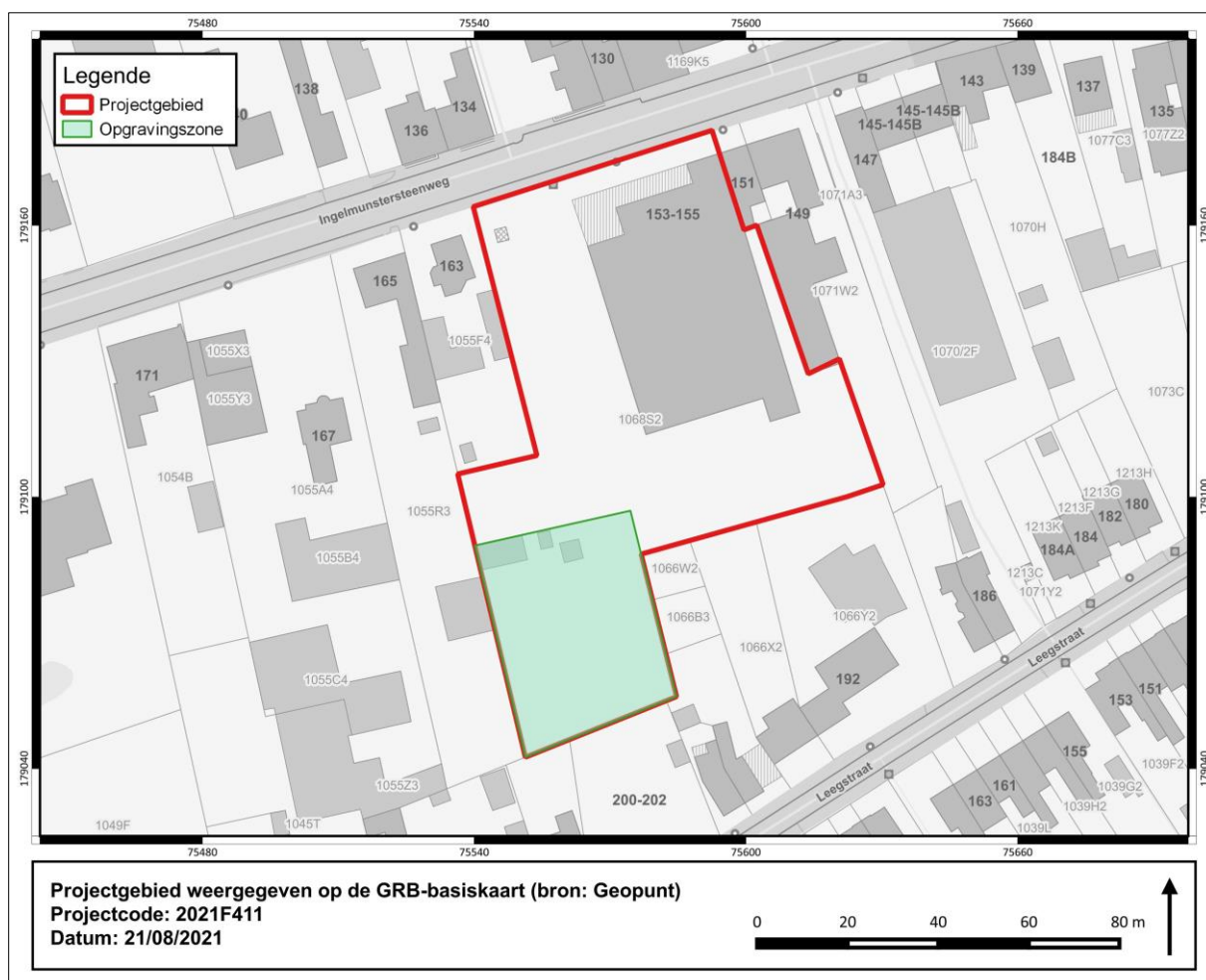

Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019

2.1.5 Beschrijving van de uitgevoerde werken

2.1.5.1 Motivering van de onderzoeksstrategie

Naar aanleiding van het proefsleuvenonderzoek werd een vlakdekkend archeologisch onderzoek geadviseerd om zo de potentieel aanwezige kenniswinst maximaal te benutten. Er werd geen complexe, verticale stratigrafie verwacht noch aangetroffen.

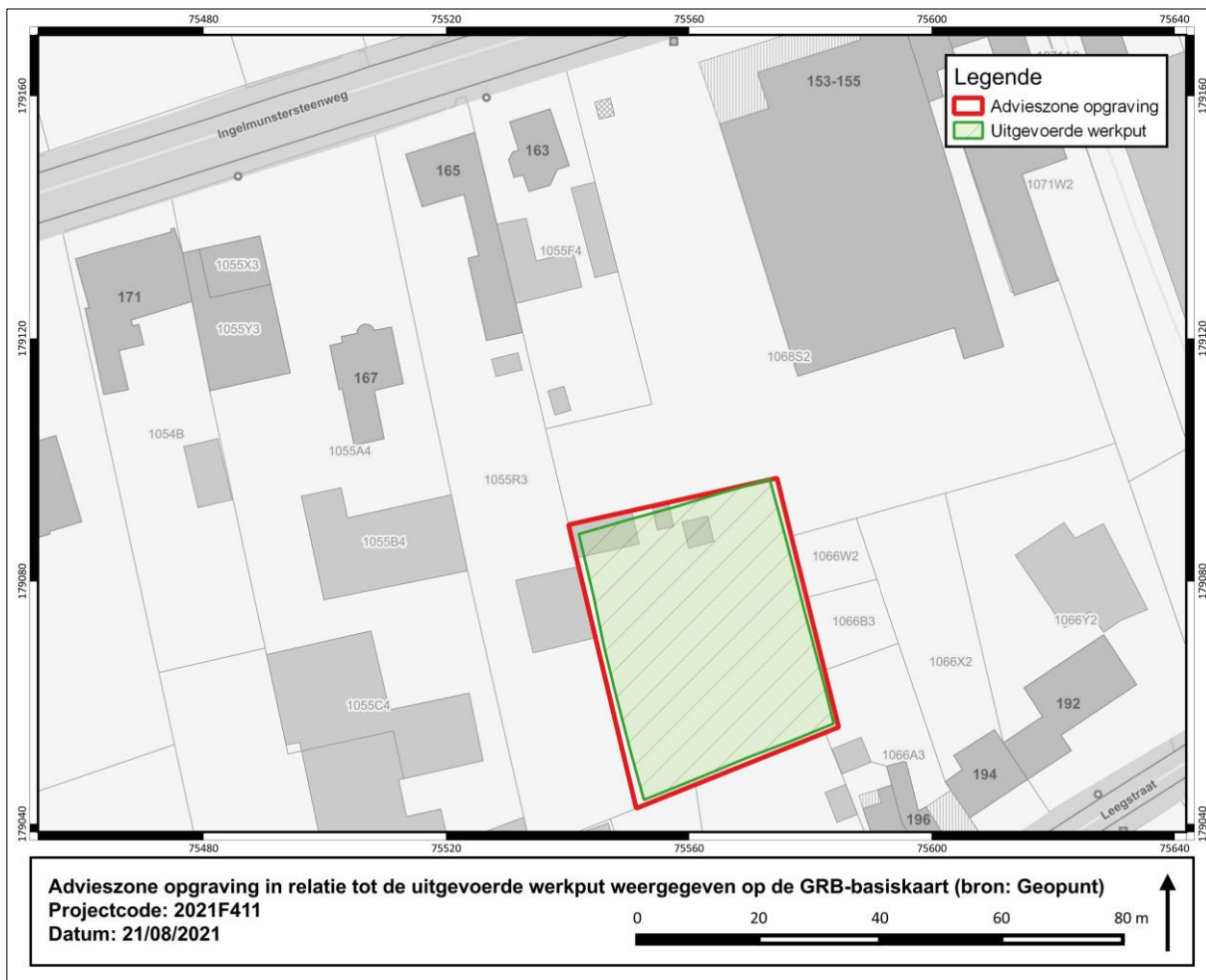

Figuur 6: Advieszone voor opgraving binnen het projectgebied, weergegeven op de GRB-basiskaart

2.1.5.2 Organisatie van de opgraving

Het archeologisch onderzoek werd uitgevoerd door het archeologisch projectbureau Ruben Willaert nv. Het terreinwerk werd uitgevoerd tussen 02/06/2021 en 08/06/2021, door R. De Brant (erkend archeoloog/assistent-bodemkundige), F. Slabbinck (GPS/archeoloog), E. Vandewalle (archeoloog) en J. Van Tilborgh (archeoloog).

De grondwerken werden door De Pourcq bvba uit Deinze uitgevoerd. Op basis van de geadviseerde zone werd ervoor gekozen om de locatie van de vermoedelijke grafcircel in één grote werkput te onderzoeken. Het resterende omliggende terrein werd vervolgens in verschillende werkputten afgewerkt. Dit omwille van de beperkte stockageruimte voor de afgegraven grond. Tijdens en na het einde van het veldwerk werden de werkputten opnieuw machinaal gedicht.

Figuur 7: Aangelegde werkput in relatie tot de advieszone voor opgraving weergegeven op de GRB-basiskaart

Met behulp van een Trimble GPS-toestel werd de advieszone voor opgraving op het terrein uitgezet. Vervolgens werd de advieszone machinaal afgegraven door een 21-ton rupskraan met tandenloze graafbak van 2m breed. Per werkput werd verdiept tot op het gewenste archeologische niveau (vlak 1), onder begeleiding van de veldwerkleider. De diepte van het archeologisch niveau werd bepaald door de veldwerkleider op basis van de bodemkundige stratigrafie en zichtbaarheid van de archeologische sporen. Het archeologisch vlak werd aangelegd en manueel opgeschaafd op de top van de moederbodem. Het afgraven tot het archeologische niveau gebeurde telkens laagsgewijs zodat sporen die op een hoger niveau zichtbaar zijn, herkend konden worden. Eenmaal het archeologische vlak bereikt, werden de aangetroffen sporen ingekrast, genummerd en zowel de vlakken als sporen gefotografeerd. Nadien werden de sporen met behulp van een GPS ingemeten en voorzien van een beschrijving (spoornummer, vorm, soort, kleur, inclusies, ...). Natuurlijke bodemsporen en recente verstoringen werden gegroepeerd onder 1 spoornummer: respectievelijk S998 en S999. Daarnaast werden tijdens het inmeten hoogtematen genomen van het archeologisch vlak en het maaiveld.

Eenmaal dit was afgerond en de ruwe digitale data gecontroleerd, kon worden overgegaan tot nader onderzoek van de sporen (couperen, verdiepen, uithalen, bemonsteren, ...). De aangetroffen sporen werden gecoupeerd en geregistreerd aan de hand van een foto en tekening op schaal 1/20. De dimensies en oriëntatie werden aangeduid met een noordpijl en schaalbalk. Indien aangewezen werden zeefstalen en stalen voor natuurwetenschappelijk onderzoek genomen. Dit betreft zowel 10L monsters (in kunststof emmers) voor macroresten als pollenbakken. Daarbij beslaat de staalname de volledige dieptestratigrafie van het spoor of de spoorcombinatie, met inbegrip van een deel van het sediment eronder en erboven. Op de

pollenbak wordt een oriëntatiepijl (pijl wijst naar boven) en een staalnummer aangebracht. Indien meerdere pollenbakken gebruikt worden voor één profielopname, overlappen de verschillende pollenbakken minimaal 10 centimeter. Er wordt een horizontale lijn aangebracht op het overlappende stuk van beide pollenbakken om deze overlap achteraf te kunnen reconstrueren. Alvorens de pollenbakken uit het profiel te verwijderen, worden ze gefotografeerd en ingemeten. De doorsneden lagen worden op de pollenbak aangebracht, inclusief de laagnummers.

Tot slot werden de sporen volledig en laagsgewijs uitgehaald ter controle van eventuele vondsten. Ingezamelde vondsten werden ingepakt en voorzien van een vondstenkaartje met projectcode (2021F411), een interne code (OOAI-21), het putnummer, het vlaknummer, het spoornummer, het laagnummer, het profielnummer, het vondstnummer, de aard van de vondst, de verzamelwijze en de datum. Ook voor staalnames werden dergelijke vondstenkaarten gebruikt. Vervolgens werden deze op locatie ingemeten met behulp van een GPS en indien nodig in situ gefotografeerd.

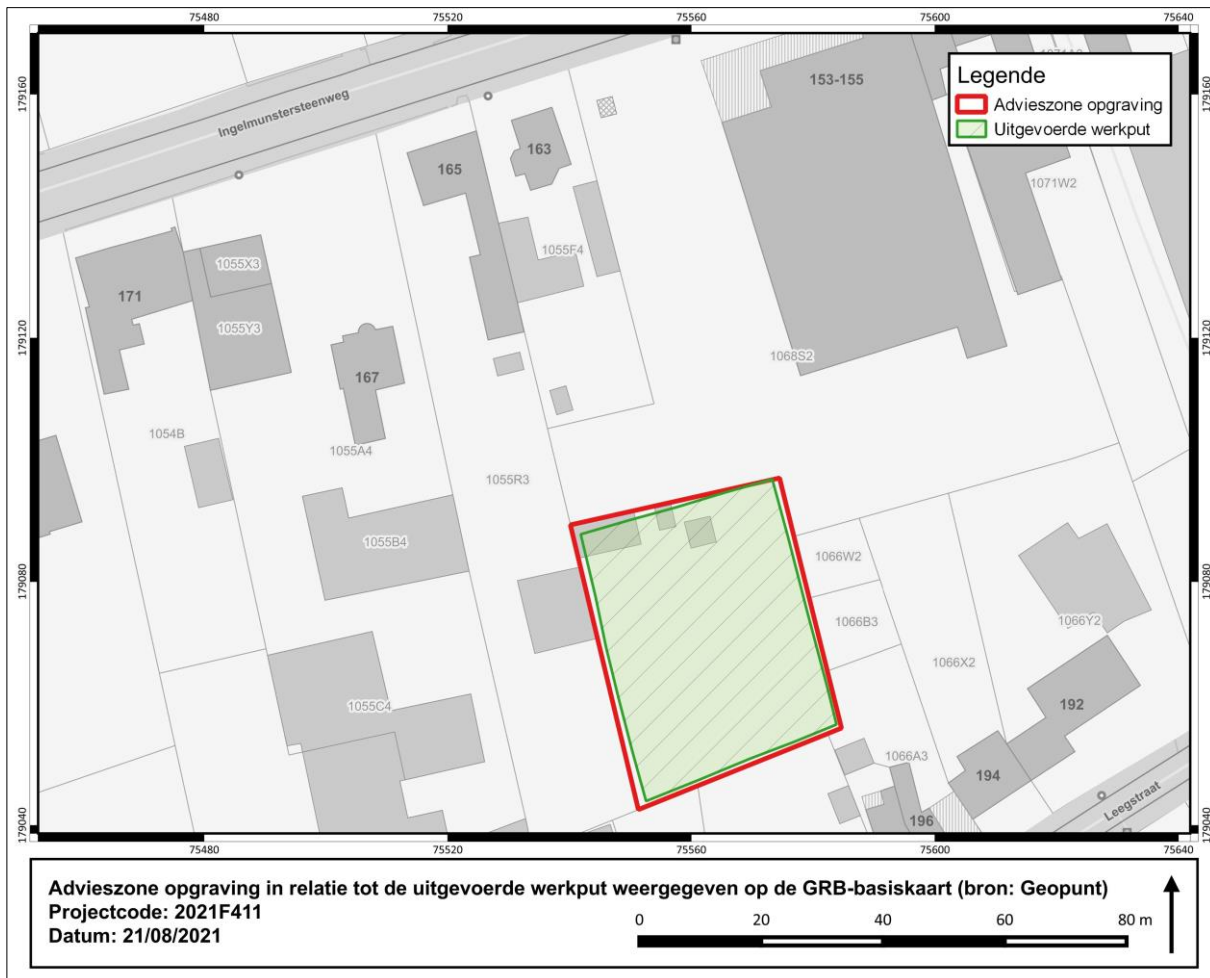
In functie van de analyse van de bodemopbouw werden 2 profielen geregistreerd. De profielen werden beschreven conform de FAWO *guidelines for soil* description, de richtlijnen van Databank Ondergrond Vlaanderen en de Code van Goede Praktijk. De aangetroffen bodems werden gedetermineerd conform het Belgisch bodemclassificatiesysteem.

Gebruikt materiaal:

- Hitachi 21 ton rupskraan met tandloze graafbak van 1,8m.
- Trimble GPS-toestel
- Nikon COOLPIX AW120 (foto-toestel)
- Getac-tablet

2.1.5.3 Beschrijving en motivering van eventuele afwijkende methodiek

Tijdens het terreinwerk diende niet te worden afgeweken van de vooropgestelde advieszone.

Figuur 8: De vooropgestelde advieszone in relatie tot de effectief opgegraven zone of advieszone

2.1.5.4 Motivatie van de selectie van de vondsten

Tijdens het archeologisch onderzoek werd een beperkt aantal vondsten aangetroffen. Die vondsten werden enerzijds tijdens het aanleggen van het archeologische vlak aangetroffen. Anderzijds werden ze tijdens het manueel en/of machinaal bewerken van de sporen (couperen, afwerken en uithalen van de tweede helften) gerecupereerd. Iedere vondst werd van een vondstenkaartje voorzien met daarop alle nodige informatie. Nadien werden ze ingemeten, teneinde een exacte locatie te verkrijgen. Het vondstensemble voor de site Aldi Oostrozebeke bestond uit aardewerk, keramisch bouw materiaal, kleipijpjes en vuursteen. Gezien de geringe hoeveelheid kon alles worden ingezameld.

2.1.5.5 Motivatie voor de selectie van de stalen

Naast de vondsten werden verschillen de staalnames met het oog op natuurwetenschappelijk onderzoek uitgevoerd. Ieder staal werd zodanig geselecteerd zodat ze iets meer kunnen vertellen over o.a. datering, landschapsreconstructie, voedselvoorziening, enz. van de betreffende sporen. De voornaamste staalnames gebeurden op de vermoedelijke grafcirkel (S12). Gezien de hoge uitlogingsgraad van het spoor werden de twee best bewaarde locaties uitgekozen om extensief te bemonsteren. Ten slotte werden ook nog twee kuilen (S3 en S20) bemonsterd.

2.1.5.6 Inbreng specialisten

- Boudin Mathieu (KIK): C14
- Annelies Storme: palynologie
- Luc Allemeersch en Fedra Slabbinck: archeobotanie
- Emiel Vandewalle (Ruben Willaert nv): determinatie aardewerk en keramisch bouwmateriaal
- Gunther Noens: determinatie vuursteen
- Ruben Vergauwe (Ruben Willaert NV): bodemkundig advies

2.1.5.7 Algemene wetenschappelijke advisering

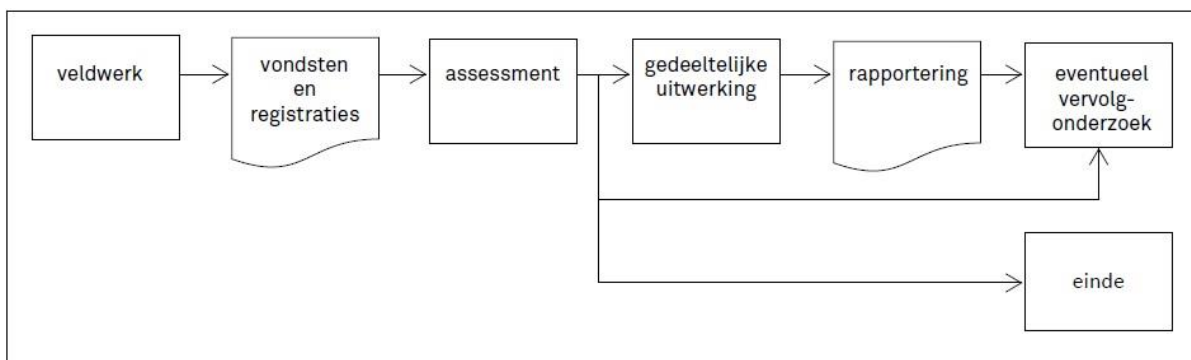
- Pieter Laloo (Ruben Willaert NV)
- Joachim Rozek (Ruben Willaert NV)

2.2 Assessmentrapport

2.2.1 Gehanteerde methoden, technieken en criteria³

Voor het assessmentrapport werd gebruik gemaakt van ‘Assessment. Een handleiding voor elke archeoloog’, uitgegeven door het Agentschap Onroerend Erfgoed. Hierbij wordt gestreefd om een inschatting van het wetenschappelijk potentieel van de archeologische site te maken. Dit assessment moet een motivering bieden voor de gemaakte keuzes.

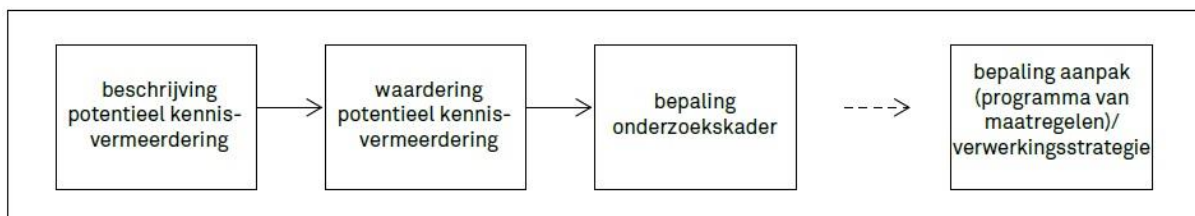
Het assessment vindt plaats tussen het veldwerk en de rapportering. Het assessment kan echter reeds beginnen tijdens de uitvoering van het veldwerk. Het gebeurt wel voorafgaand aan het opmaken van het eindverslag, en de verwerking die daartoe leidt, omdat het assessment bepaalt welke verwerking binnen het project noodzakelijk is en wat er in de rapportering zal terecht komen. Dit assessment wordt neergeschreven in het assessmentrapport, dat deel uitmaakt van het eindverslag.

Figuur 9: Positie van het assessment bij opgravingen

De eerder geformuleerde onderzoeksvragen binnen het archeologisch project vormen het vertrekpunt voor het assessment (hierbij moet er wel worden rekening gehouden met de mogelijkheid dat deze eerder geformuleerde vragen gewijzigd kunnen worden). Het assessment heeft als hoofddoel aan te geven wat voor soort onderzoek er verder nog kan gebeuren op het ingezamelde archeologische ensemble. Dit kan dan niets zijn, of een gedeeltelijke of volledige verwerking met het oog op het beantwoorden van de eerder gestelde onderzoeksvragen. Het is eveneens mogelijk dat er een aantal onderzoeksvragen werden geformuleerd waarop geen antwoord kan geformuleerd worden binnen het huidige onderzoekskader, maar eventueel wel in een ander, toekomstig kader. Op basis van deze informatie wordt de uiteindelijke onderzoeks aanpak binnen het archeologisch project bepaald.

Het uiteindelijke assessment bestaat uit 4 onderdelen:

Figuur 10: Opeenvolgende stappen van het assessment

³ Erynck, Debruyne en Ribbens 2015: 7-12 & 15.

2.2.1.1 Assessment van de vondsten

Gezien het beperkte aangetroffen vondstenensemble, was het essentieel om alle vondsten verder uit te werken.

2.2.1.2 Assessment van de stalen

Met het oog op natuurwetenschappelijk onderzoek werden 29 stalen genomen. Daarbij waren 26 stalen van de vermoedelijke grafcirkel en de 3 stalen van twee kuilen afkomstig. De stalen werden zodanig geselecteerd dat ze mogelijk iets kunnen bijdragen tot o.a. datering, landschapsreconstructie, voedselvoorziening, enz. van de betreffende sporen.

Alle stalen werden verzameld per spoor en eventuele laag. Voor de registratie werden deze voorzien van een vondstnummer gekoppeld aan bijkomende informatie zoals projectcode, spoornummer, putnummer, vlaknummer, laagnummer, soort, verzamelwijze en datum.

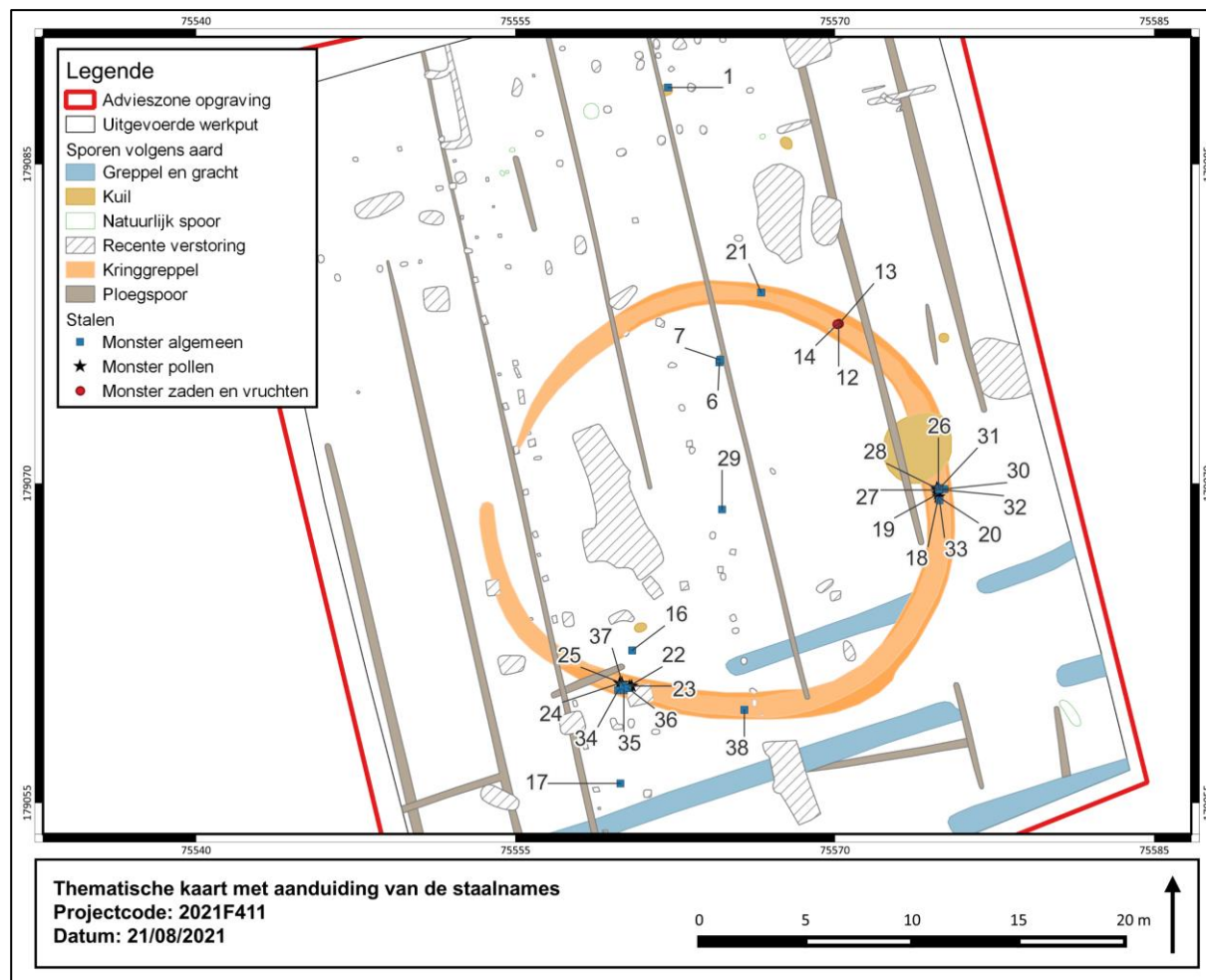
Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende aantallen per staalcategorie. Een gedetailleerd overzicht kan men terugvinden in bijgevoegde stalenlijst⁴.

Aard staal	Hoeveelheid
MA (monster algemeen)	16
MZ (monster zaden & vruchten = macro)	3
MP (monster pollen)	10

Tabel 2: Overzicht staalnames

⁴ Zie Bijlage 4

Onderstaand overzichtsplan geeft de ruimtelijke verspreiding van de staalnames weer:

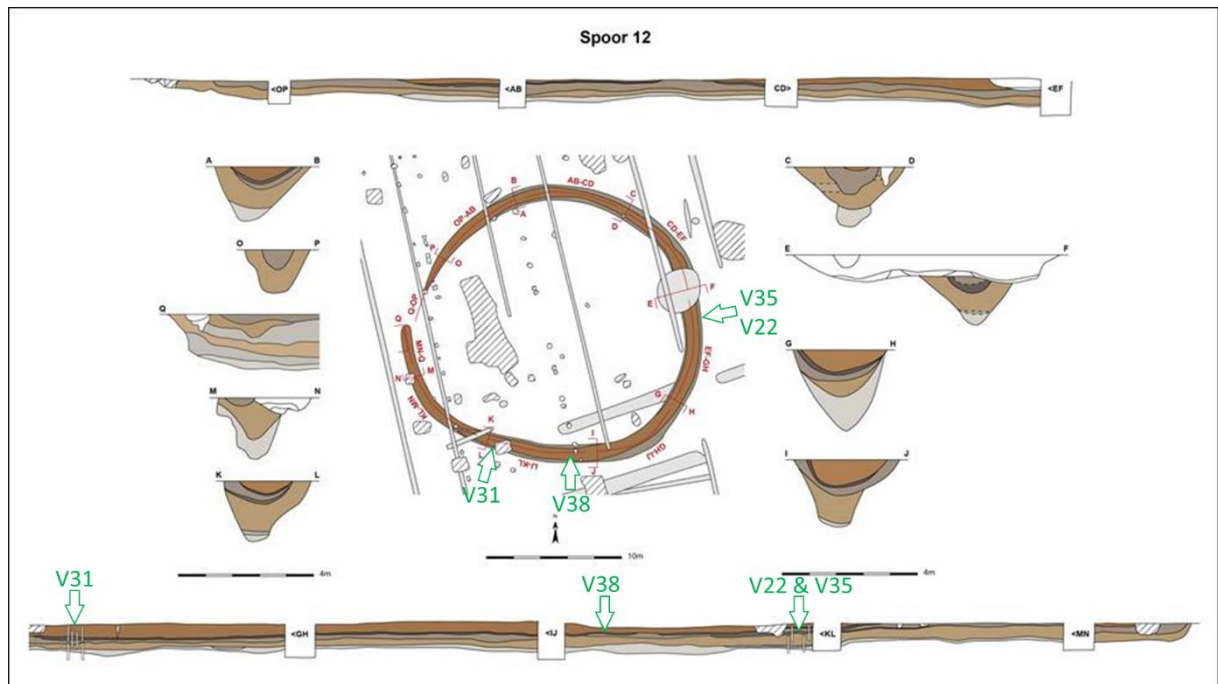

Figuur 11: Overzichtsplan met aanduiding van de stalenlocaties

In afweging met het beperkte, voorziene budget en met het oog op het beantwoorden van de onderzoeksvragen werd geopteerd om de belangrijkste structuur in het opgravingsensemble verder te onderzoeken. Dit betreft de vermoedelijke grafcirkel (S12) waarvan drie macrostalen (V31, V35 en V38) en één pollenbak (V22) geanalyseerd werden. Naast S12 werden op het terrein nog twee kuilen bemonsterd: S3 (V1) en S20 (V7 en 6). Die stalen konden omwille van budgettaire redenen niet verder worden uitgewerkt.

	Vondstnr	Spoornr	Profielnr	Laagnr	Onderzoek
10L stalen (macro)	31	12	1	3, 4, 5, 6	datering C14 + macrobotanie
	35	12	2	2, 3, 4, 5	datering C14 + macrobotanie
	38	12	-	3	datering C14 + macrobotanie
Pollenbakken	22	12	2	2, 3, 4	Palynologie

Tabel 3: Geselecteerde stalen

Alle geselecteerde 10L stalen werden met kraantjeswater uitgezeefd op een maaswijdte van 2 mm en 0,5 mm door archeologen van de firma Ruben Willaert nv. Uit de zeefresidu's werd geschikt materiaal voor C14-datering geselecteerd. De geselecteerde resten werden bij het KIK ingediend voor AMS C14-datering, uitgevoerd door Mathieu Boudin. De resulterende ouderdommen werden gekalibreerd met Oxcal 4.4 (Bronk Ramsey, 2009) op basis van de IntCal 20 kalibratiecurve (Reimer et al., 2020).

De niet onderzochte stalen hebben blijvend potentieel voor kenniswinst en dienen bijgevolg gedeponereerd te worden voor eventueel later onderzoek.

2.2.1.3 Conservatie-assessment

Ten einde de bewaringstoestand en eventuele behandelingsmethoden te kunnen vaststellen, werden alle archeologische artefacten na het einde van het veldwerk onderworpen aan een eerste visuele inspectie. Hierna kan een strategie opgesteld worden die aangeeft welke conserverende behandelingen dienen uitgevoerd te worden op de verschillende vondsten en vondstcategorieën.

Er werden geen vondsten geselecteerd voor verdere conservatie. Het vondstmateriaal werd gereinigd en verpakt volgens de regels van de kunst, ten einde de reeds aanwezige verwerking tot een minimum te beperken.⁵

⁵ Cools A., 2009, *Inpakken: een kunst. Het verpakken van archeologische vondsten*, Brussel.

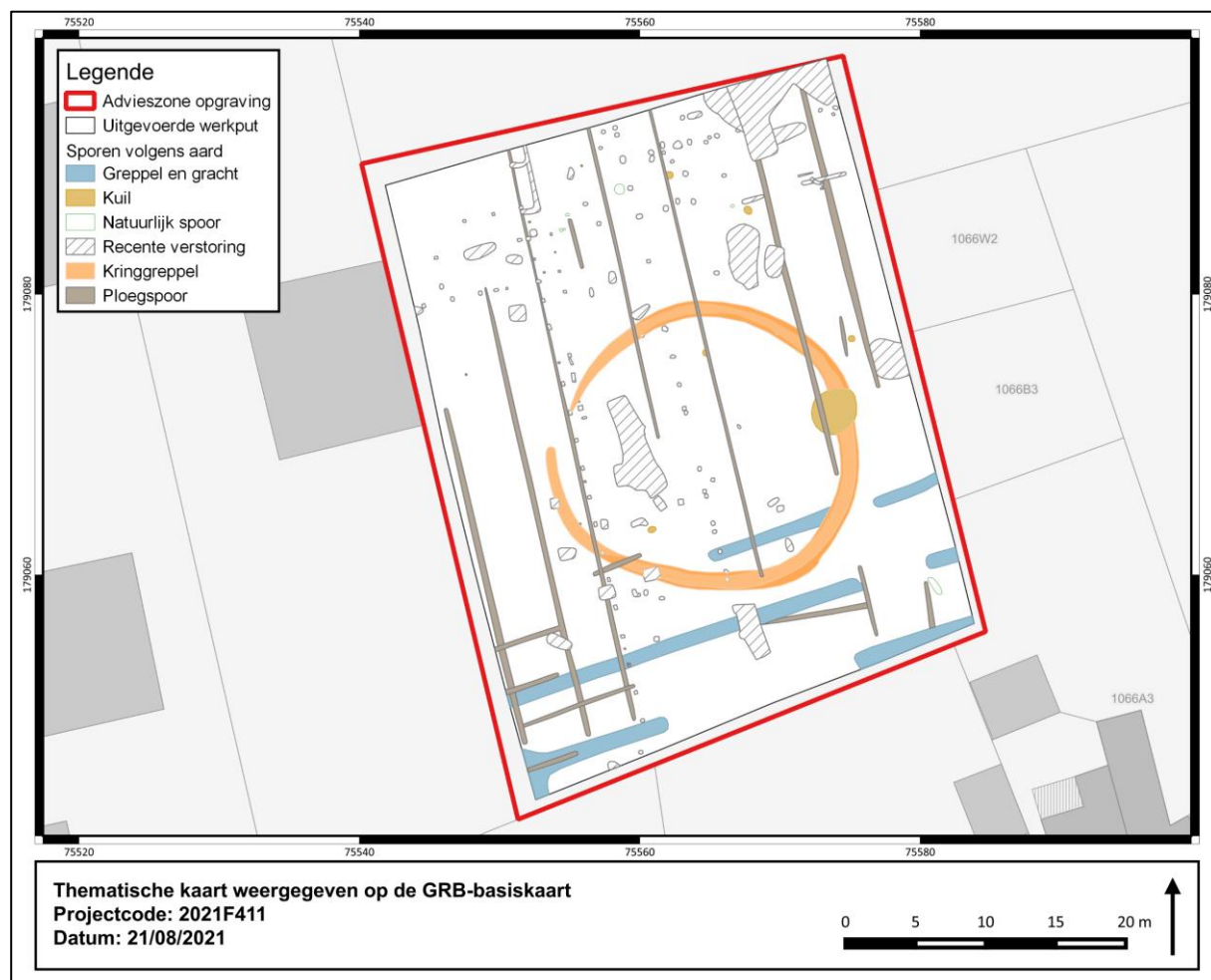
2.2.1.4 Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren

Tijdens het uitgevoerde onderzoek werden 176 sporen geregistreerd. Het ging om 6 natuurlijke sporen (S998) en 183 antropogene sporen. De antropogene sporen bestonden uit 140 recente verstoringen (S999), 17 ploegsporen en 13 andere archeologische sporen. Deze laatste categorie sporen wordt door één opvallende structuur gedomineerd: een circulaire greppelstructuur met opening die zich centraal in de werkput bevond (S12). Uiteindelijk dienen alle relevante sporen verder te worden uitgewerkt zodanig de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Aard	Aantal
Greppel	6
Kuil	6
Kringgreppel	1
Ploegspoor	17

Tabel 4: Weergave van de relevante archeologische sporen

Verschillende ploegsporen en natuurlijke sporen werden door middel van een coupe gecontroleerd. Op die manier kon worden vastgesteld of deze laatste effectief natuurlijke sporen waren. De grote hoeveel recente verstoringen verspreid over het opgravingsplan duiden op antropogene ingrepen in het recente verleden. Desondanks bleef de invloed op het archeologische archief relatief beperkt.

Figuur 13: Thematische kaart

2.2.1.5 Assessment van de archeologische site

Landschappelijk gezien kan het projectgebied gesitueerd worden in de zandstreek buiten de Vlaamse Vallei. Historisch onderzoek en historische kaarten tonen aan dat het projectgebied een open en ruraal karakter kende in het verleden. Nog op basis van deze bronnen en de reeds uitgevoerde vooronderzoeken kan gesteld worden dat het bodemarchief vrij intact is en dat er zich archeologische sporen net onder of in de teelaarde kunnen bevinden. Dit laatste werd door het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek duidelijk aangetoond.

Tijdens de daaropvolgende opgraving werden het ruraal karakter en het relatief intacte bodemarchief bevestigd. Verder konden de aangetroffen sporen als greppels, kuilen, ploegsporen en een circulaire greppelstructuur herkend worden. Deze laatste betreft vermoedelijk een grafcirkel waarvan in de dichte omgeving nog geen gelijkaardige sporen of vindplaatsen zijn vastgesteld.

De genomen stalen, gerecupereerde vondsten en de spoorcombinaties helpen bij het beantwoorden van de verschillende onderzoeksvragen. Dit alles laat toe de site te plaatsen in tijd, aard en landschap. Zo kan de archeologische site bijdragen tot kenniswinst in het algemeen en de geschiedenis van Oostrozebeke in het bijzonder.

2.2.2 Strategie

2.2.2.1 Strategie voor verwerking

Verwerking en rapportage zijn na het veldwerk van start gegaan. Tijdens deze verwerking werden alle opgravingsdata geadministreerd en gedigitaliseerd. Foto's werden in een database verwerkt. De foto's die gebruikt worden in dit rapport, worden voorzien van een digitaal fotobordje. Het vondstmateriaal werd gewassen, geteld en gedetermineerd. De meetresultaten werden verwerkt tot een sporenplan, waarbij eventuele dateringen en fasering werden toegevoegd. De verschillende sporen werden bestudeerd en uitgewerkt. De coupes en profieltekeningen werden gedigitaliseerd en verwerkt tot afbeeldingen in Adobe Illustrator. Tot slot werden stalen uitgeselecteerd voor natuurwetenschappelijk onderzoek en de resultaten van hun analyse verwerkt in het eindverslag. Op basis van deze gegevens werd getracht om een zo goed mogelijk beeld te vormen en antwoord te bieden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

De vondsten werden tijdens deze verwerking bewaard in het depot van Ruben Willaert nv. Alle ingezamelde archeologische vondsten en data zijn, conform de overeenkomst tussen Ruben Willaert nv en de opdrachtgever. Na indiending van het eindverslag zullen de stalen en data vermoedelijk worden overgedragen aan de opdrachtgever, welke zal instaan voor het beheer van het archeologisch ensemble volgens artikel 5.2.1. van het Onroerenderfgoeddecreet. Zo niet zal het Depot Onroerend Erfgoed in Vilvoorde het ensemble in bewaring nemen.

2.2.2.2 Conservatiestrategie

Er worden geen vondsten opgenomen voor conservatie.

2.3 Interpretatie van het onderzochte gebied

2.3.1 Landschappelijk kader van de archeologische site⁶

2.3.1.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Oostrozebeke, in de provincie West-Vlaanderen. Oostrozebeke bestaat uit een sterk verstedelijkte, langgerekte kern gesitueerd langs de N357, de drukke verbindingsweg die Waregem en Ingelmunster van oost naar west verbindt. Ten noorden daarvan liggen de wijken Kalberg en Vinkhoek. In de noordoosthoek van de gemeente bevinden zich de gehuchten de Ginste en Verre Ginste.

Het plangebied is gelegen binnen het dorpsweefsel en grenst ten noorden aan de Ingelmunstersteenweg. De overige zijden sluiten aan bij bebouwde percelen. De dorpskern van Oostrozebeke (markt) situeert zich ca. 1,7 km ten noordoosten.

2.3.1.2 Landschappelijke ligging

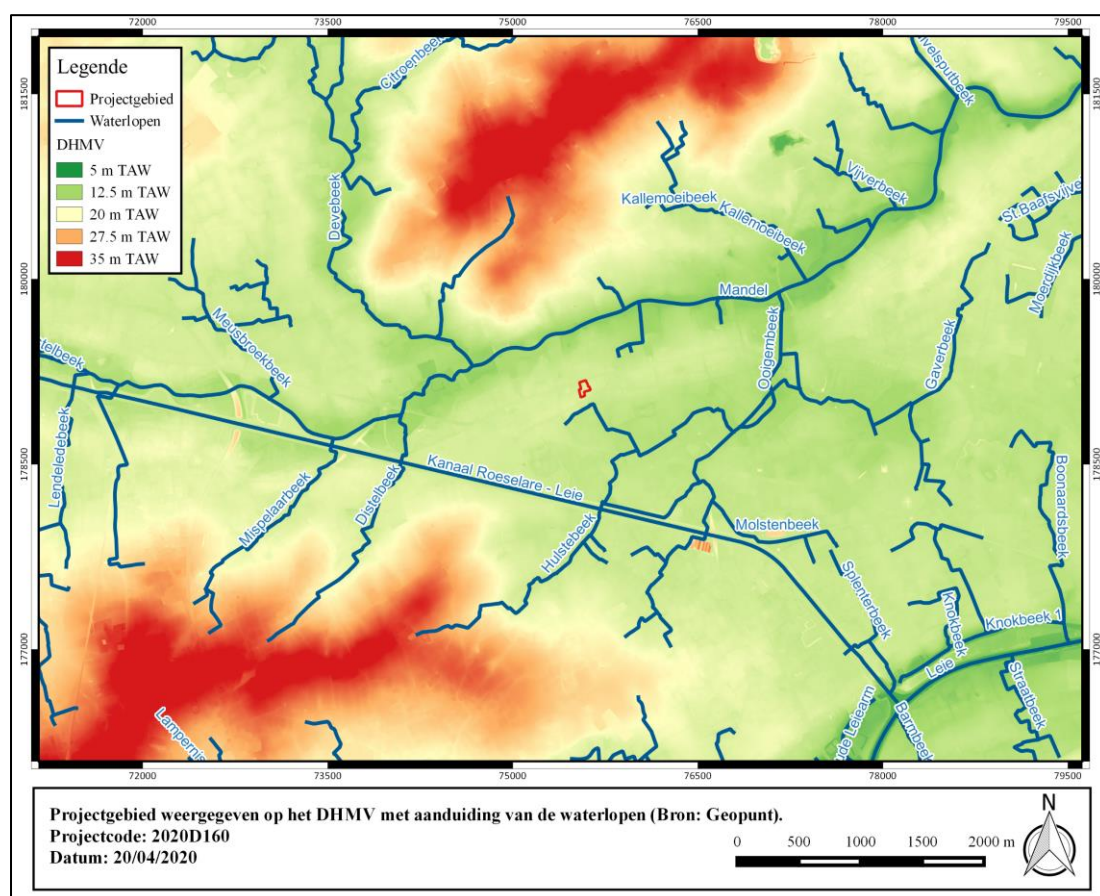
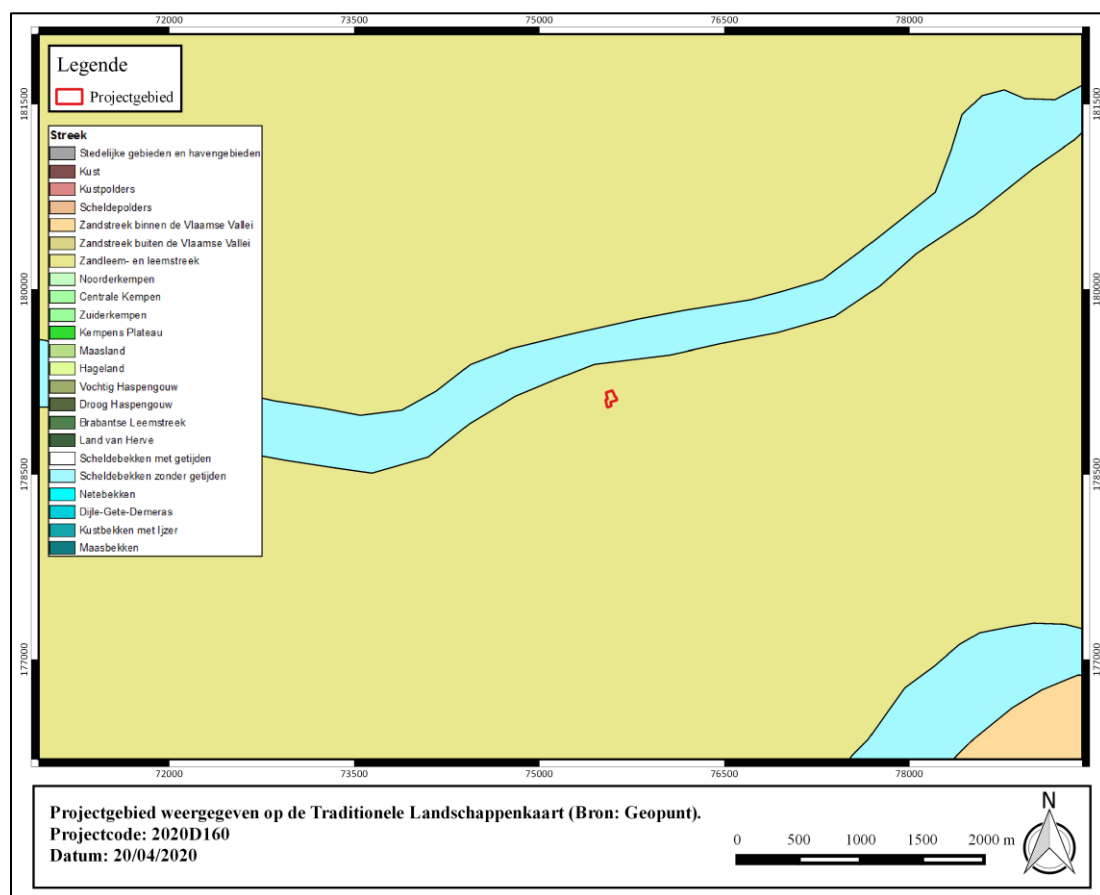
Het plangebied is gelegen in de zandstreek buiten de Vlaamse Vallei.

Het projectgebied situeert zich op de rand van de Mandelvallei, die deel uitmaakt van de Vlaamse Vallei die morfologisch gekenmerkt wordt door een relatief vlak reliëf. Tijdens de beginfase van het Peniglaciaal hebben zowel de Leie als de Mandel een grote laterale uitbreiding gekend waardoor de volledige breedte van de vallei werd ingenomen. Aan dit sedimentatiepatroon komt een eind in het Tardiglaciaal dat wordt gekenmerkt door een beduidende klimaatsverbetering, op enkele koude fases na. Belangrijk is een hervatting van fluviale activiteit met in een eerste fase een uitschuring van de huidige valleien. De rivieren nemen een meanderend patroon aan waarbij zowel Leie als de Mandel een underfit river worden die in een bovenmaatse vallei vloeit.

De Mandelvallei vormt dus het overmaatse (500 à 700 m brede) subseculaire zijdal van het Leiedal tussen Oostrozebeke en Roeselare. Aan de voet van de zeer afgevlakte dalflanken kan men zandige laagterrasresten herkennen, gelegen op een hoogte van ca. 17 m TAW. Meer richting de rivier ligt de iets lager gelegen, meer kleiige dalbodem van de holocene vallei. Die alluviale vlakte waarin de rivier stroomt, ligt op +14 à +15 m, heeft een gemiddelde breedte van hoogstens 200 m en helt zeer langzaam naar het oosten. Ze vertegenwoordigt zoals hierboven vermeld het deels opgevulde holocene dal dat zich in de zandige opvulling van het boven-pleistocene dal ingesneden had.

Hydrografisch is het plangebied gelegen in het Leiebekken, deelbekken Devebeek.

⁶ Zie bureauonderzoek met projectcode 2020D159

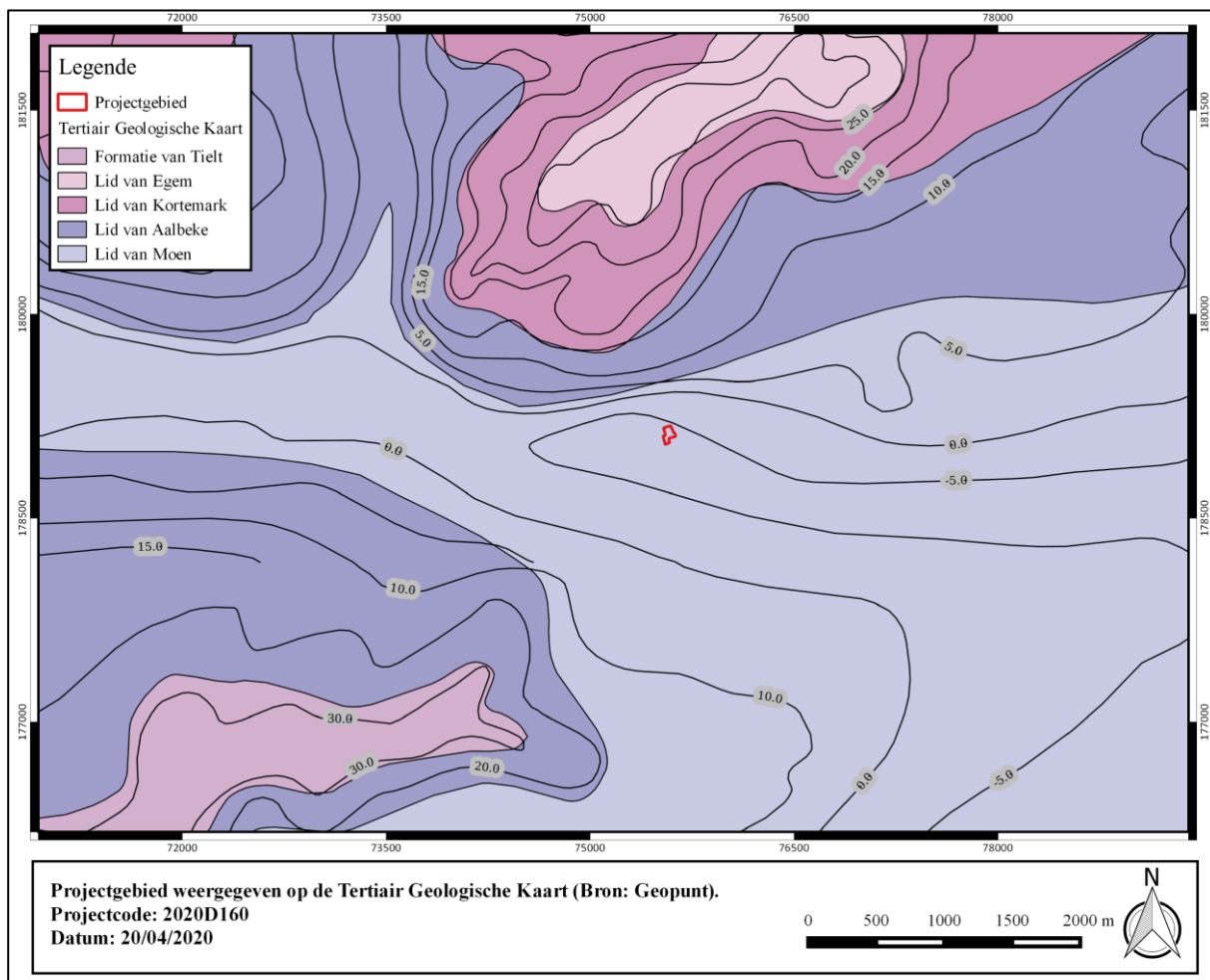

2.3.1.3 Geologie

2.3.1.3.1 Tertiair

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Moen (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het Lid van Moen is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

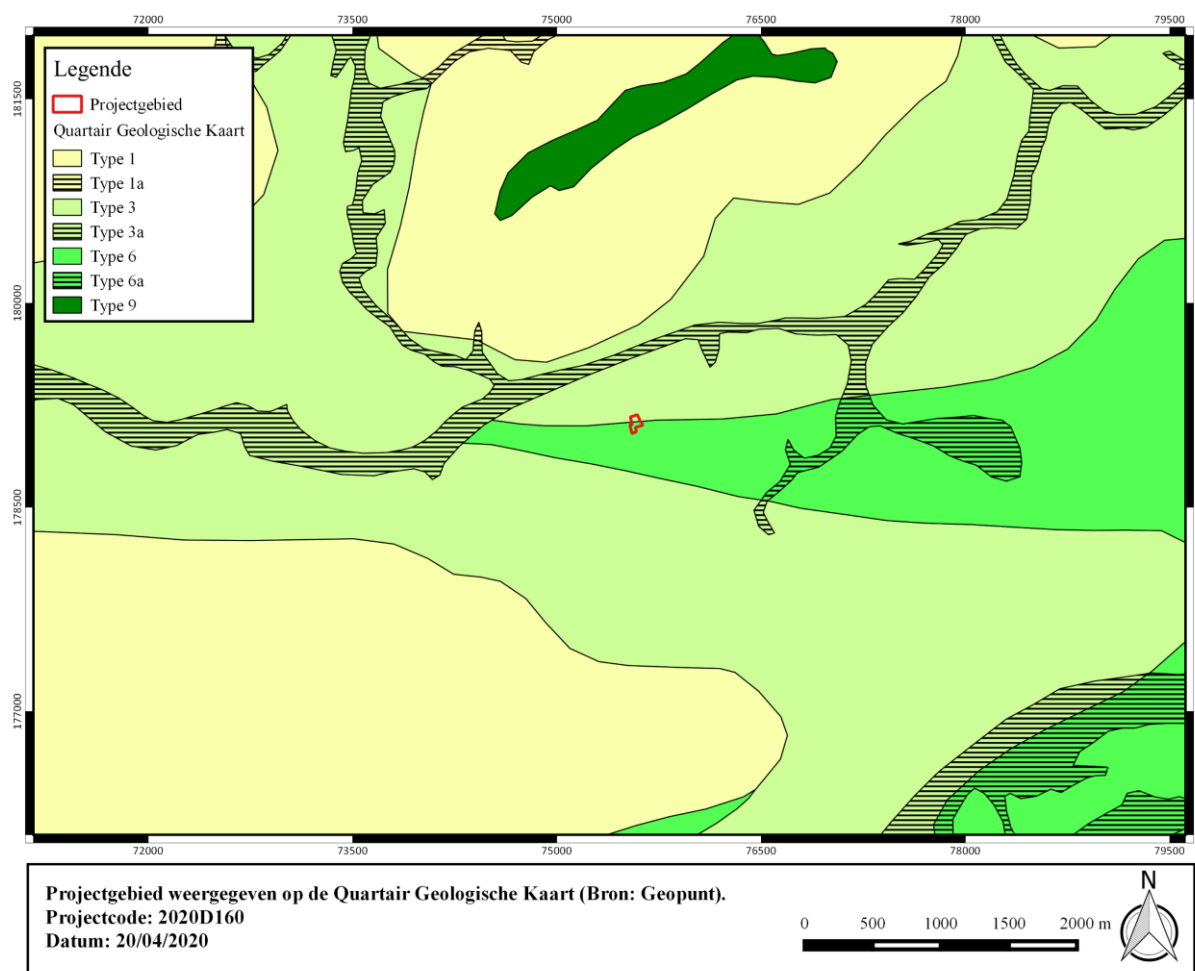

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart

2.3.1.3.2 Quartair

Het noordelijk deel van het projectgebied is gelegen in het Quartair Type 3. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

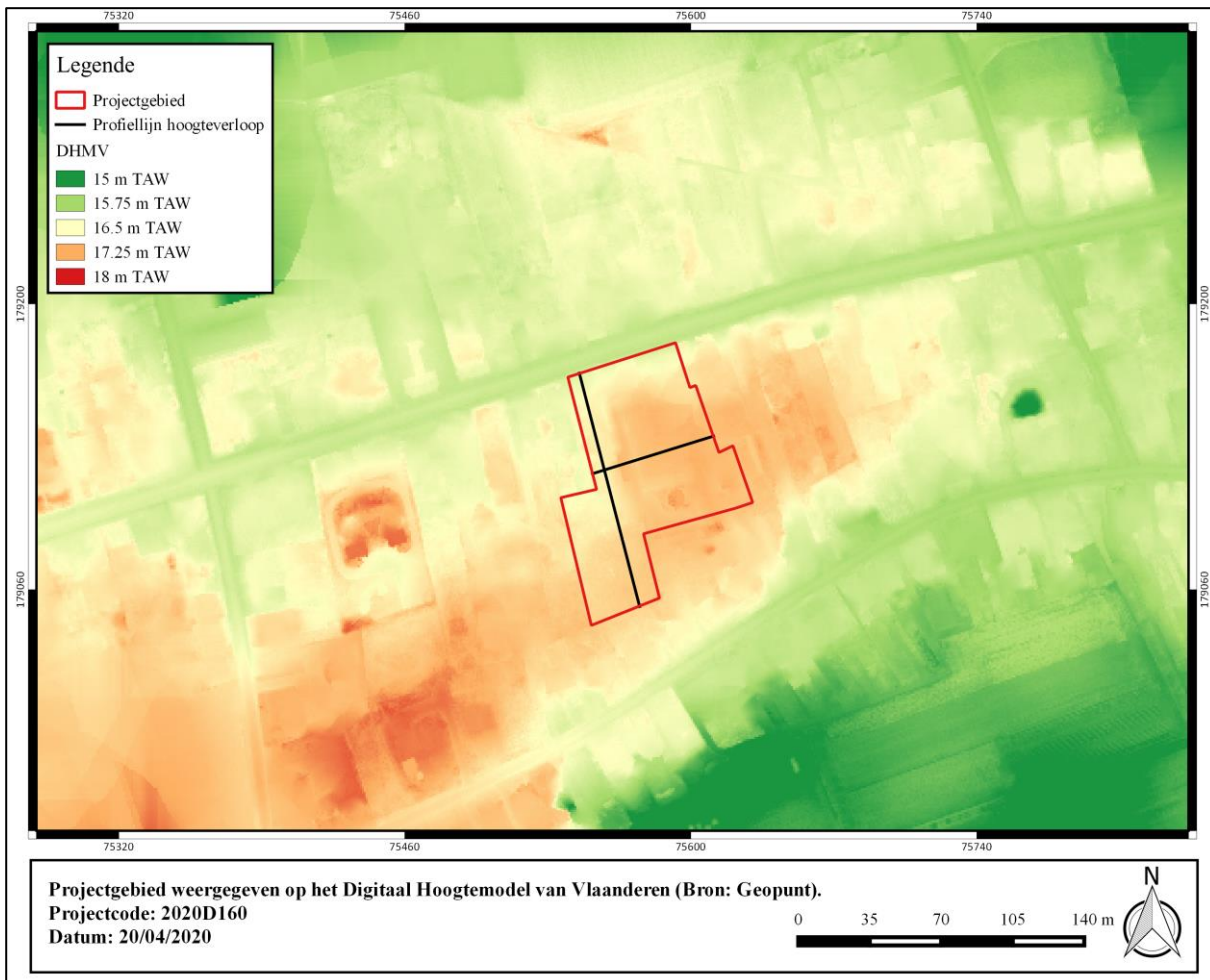
Het zuidelijk deel van het projectgebied is gelegen in het Quartair Type 6. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Eemiaan gevolgd door fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. De top bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Binnen deze afzetting kunnen hellingsafzettingen voorkomen en deze afzetting kan lokaal afwezig zijn.

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart

2.3.1.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen en hoogteverloop

Het plangebied is gelegen op een zuidwest-noordoost georiënteerde zandrug aan de zuidelijke oever van de huidige Mandelvallei. De afwatering in de omgeving van het plangebied gebeurt vanaf de Rug van Lendelede richting de Mandel, dus in een zuidwest-noordoost georiënteerde richting. Het plangebied is gelegen op een hoogte van ca. 16.4 – 17.0 m TAW en helt licht af in noordwestelijke richting.

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen

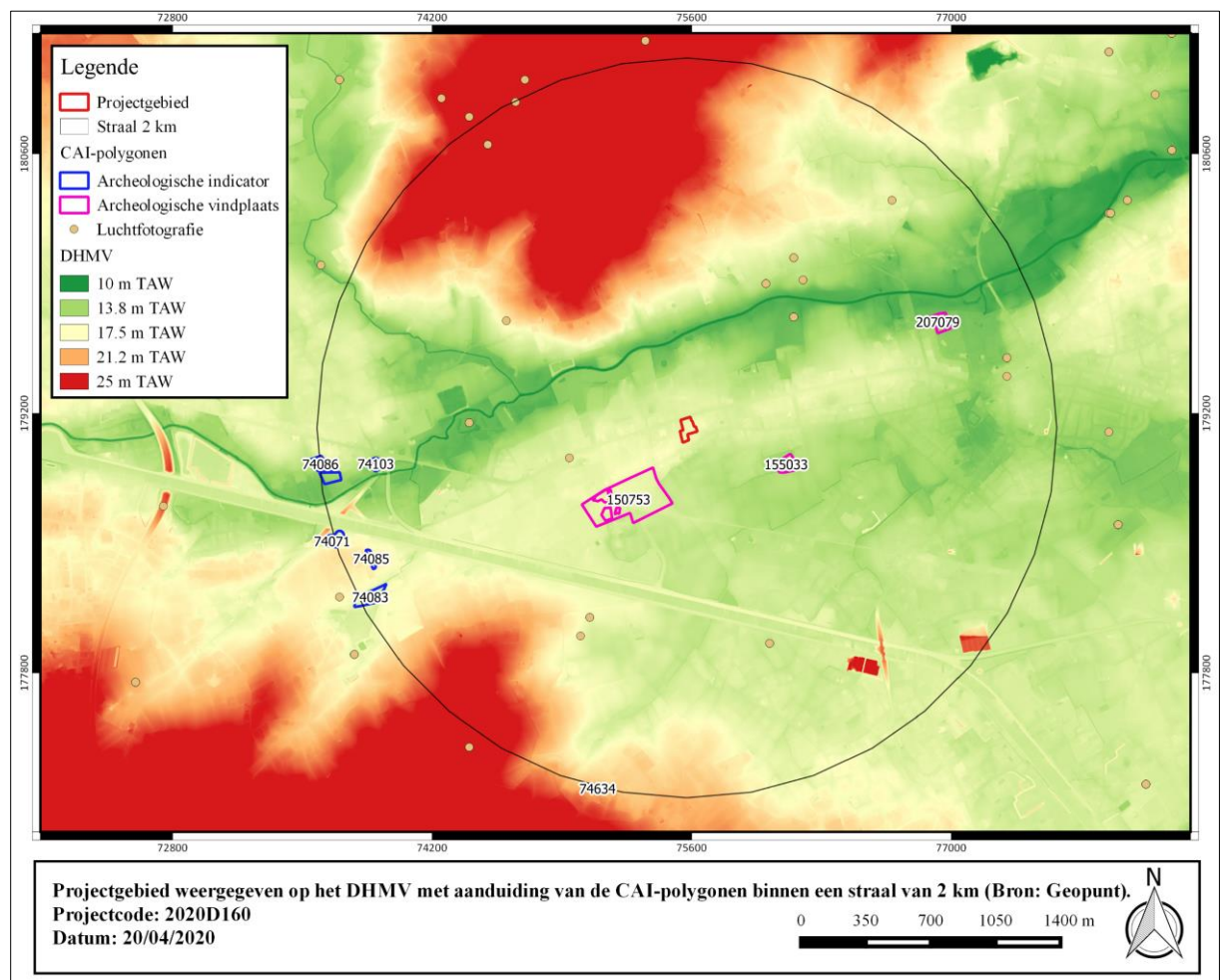

Figuur 19: Hoogteverloop NW-ZO

2.3.2 Historische en archeologische voorkennis

2.3.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied of aanpalende percelen zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Ten zuidwesten van het onderzoeksgebied, op de kouterrug, werden bij vlakdekkend onderzoek aan de Leegstraat in 2011 bewoningssporen onderzocht uit de vroege middeleeuwen en volle middeleeuwen. Daarnaast werden de restanten van een klein grafveld uit de Romeinse periode in kaart gebracht. Verspreid over het terrein werd materiaal gerecupereerd dat eveneens wijst op menselijke aanwezigheid tijdens de steentijden en metaaltijden. Kleinere proefsleuvenonderzoeken in de ruimere omgeving brachten voornamelijk off-site resten in kaart uit de volle en late middeleeuwen. Ten westen van het onderzoeksgebied, op iets hoger gelegen terrein langs de Mandel, werden ook enkele veldprospecties uitgevoerd waarbij lithisch materiaal werd gerecupereerd alsook fragmenten aardewerk uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. Hoewel de gekende vindplaatsen eerder verspreid liggen wijzen ze desalniettemin op een quasi continue menselijke aanwezigheid langs de kouterrug sinds de steentijden tot op heden.

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km

I. Archeologische vindplaatsen

150753	Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter Midden-paleolithicum: kern Romeinse tijd: paalsporen (mogelijk behoren ze tot gebouwplattegrond) - gracht die mogelijk deel uitmaakt van de nederzetting/het erf - een viertal brandrestengraven die tot een kleine Romeins begraafplaats behoren – aardewerk – bouw materiaal – fibulae – leer (mogelijk onderdeel schoen) Volle middeleeuwen: aardewerk Late middeleeuwen: grachten - een kuil die mogelijk in verband kan gebracht worden met ambachtelijke activiteit die werd uitgevoerd bij het nabijgelegen neerhof - - paalsporen en -kuilen die een gebouwplattegrond vormen. Er werd geen dateerbaar materiaal uit de sporen gehaald - een tweede eenschepige structuur kan ook herkend worden. In één van de sporen werden twee scherven gerecupereerd die weining diagnostisch zijn, maar ten laatste voorkomen in de 15de/16de eeuw. Onbepaald: grachten Bron: Van Heymbeeck E., Hantson W., Falckenbach E.G., Ryssaert C. & De Clercq W., Archeologisch proefsleuvenonderzoek bedrijventerrein "Spookkasteel" Leegstraat Hulstestraat te Oostrozebeke, Soresma
155033	Controle van werken (1982), Opgraving (1982); NK: 15 meter Late middeleeuwen: herenhoeve omgeven door een gracht - op een opgehoogde woonheuvel werden oudere bouwresten van zgn. "moeffen" gevonden waarvan het formaat wijst op een datering in de 2de helft en het eind van de 13de eeuw. Talrijke losse vondsten werden verzameld, zoals aardewerk, glas, been en metaal die typologisch van het eind van de 13de eeuw - begin 14de eeuw tot heden kunnen gedateerd worden. Bron: Despriet, P. 1983: Oostrozebeke: het goed te Priems (W.Vl.), Archaeologia Mediaevalis 6, 69.
207079	Mechanische propsectie (2014); NK: 15 meter Volle middeleeuwen: Enkele kuilen en paalsporen, waarin enkele fragmenten grijs en handgevormd aardewerk werden aangetroffen. De sporen bevinden zich in alluviale afzettingen. Wellicht aan de rand van een bewoningsareaal dat zich buiten het projectgebied bevindt. Bron: Ryssaert C. 2014: Oostrozebeke- Ettingen. Archeologisch vooronderzoek: proefsleuvenonderzoek langs de Meulebekesteeweg en Ettingen i.o.v. VMSW, Deinze.
210150	Opgraving (2011); NK: 15 meter

	Steentijd: lithisch materiaal Ijzertijd: 2 scherven aardewerk Midden-Romeinse tijd: 2 brandrestengraven. Eén ervan met een cirkelvormige greppel errond. Samen met de 4 graven uit het vooronderzoek vormen deze een klein grafveldje – gracht – greppels en paalkuilen Karolingische periode: paalsporen en kuilen, waarvan sommige rijen vormen maar geen plattegronden. Mogelijk in één werkput wel een deel van een plattegrond. Volle middeleeuwen: enkele 'zware' paalkuilen, wellicht behorend tot een gebouwplattegrond. Mogelijk afgebakend met een greppel ten westen. Late middeleeuwen: greppels en kuilen Nieuwe tijd: greppels en cirkelvormige kuilen, wellicht te relateren aan akkerbouw Bron: Eggermont N., Van Heymbeeck E. 2014: Archeologische opgraving Oostrozebeke Leegstraat (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport, Rapport Monument Vandekerckhove 2014/18, Ingelmunster.
--	---

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

74634	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
-------	---

Veldprospecties

74071	Veldprospectie; NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Midden-Romeinse tijd: aardewerk Middeleeuwen: aardewerk
74083	Veldprospectie; NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Late middeleeuwen: aardewerk
74085	Veldprospectie; NK: 15 meter

	Steentijd: lithisch materiaal Midden-Romeinse tijd: aardewerk Late middeleeuwen: aardewerk
74086	Veldprospectie; NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Metaaltijden: aardewerk Late middeleeuwen: aardewerk
74087	Veldprospectie; NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Late middeleeuwen: aardewerk
74103	Veldprospectie; NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Late middeleeuwen: aardewerk
74104	Veldprospectie; NK: 15 meter Romeinse tijd: aardewerk Nieuwe tijd: aardewerk

Metaaldetectie

220470	Metaaldetectie; NK: 15 meter 19 ^e eeuw: munten
--------	--

2.3.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Een ruim aantal vondsten in de omgeving van het plangebied wijzen op menselijke aanwezigheid in de regio vanaf het midden-paleolithicum. Bij een veldprospectiecampagne zijn langsheen de oevers van de Mandel een ruim aantal vuursteenfragmenten gerecupereerd. Enkel honderden meters ten zuidwesten van het plangebied is bij een opgraving een Romeinse gebouwplattegrond geattesteerd op een gelijkaardige landschappelijke locatie. De ligging van het plangebied op een iets hoger gelegen rug, langsheen de Mandelvallei moet een zekere aantrekkingskracht gehad hebben op zowel jager-verzamelaars in de regio als vroege landbouwers.

Op de hoge en droge plateaugronden ontwikkelden zich tussen de 7e en de 12e eeuw de kouters als eerste grote permanent bewerkte stukken grond. Deze kouters behoorden bij het dorp of bij een landbouwuitbating. De aanwezigheid van kouters wordt bevestigd door een aantal koutertoponiemen binnen de gemeentegrenzen (o.a. Brouwerijkouter, Dalakkerkouter, Groote kouter,...). Volgens de overlevering zou Oostrozebeke in 640 gekerstend zijn door SintAmandus en zou er reeds een 7e - eeuwse voorloper zijn van de huidige parochiekerk. In 964 is er sprake van een zekere Gosewinus als pastoor van Oostrozebeke. Het bedehuis wordt in de loop van de 12e eeuw vervangen door een nieuwe kerk in Romaanse stijl. In 1578 gaat de kerk in vlammen op gedurende de Tachtigjarige Oorlog. In 1644 is de restauratie voltooid. Na de Franse Revolutie wordt de kerk verzegeld. In 1801 wordt de kerk opnieuw in gebruik genomen en in 1825 wordt een deel van het kerkhof afgestaan om de Markt te vergroten. In 1885 verhuist de begraafplaats aan de kerk naar een nieuwe site in de Kalbergstraat. In 1887 wordt de kerk naar het westen toe vergroot met drie traveeën. Tijdens de nacht van 7 april 1935 brandt de Sint-Amanduskerk volledig af. Er wordt onmiddellijk werk gemaakt van de bouw van een nieuwe kerk (eerstesteening op 9 februari 1936), die reeds op 22 oktober 1936 ingewijd wordt. De huidige kerk dateert dus uit 1936.⁷

De oudste vermelding van Oostrozebeke is als Rosebecca in 1066. Oostrozebeke maakt van bij de oprichting deel uit van de Roede van Tielt, in de Kasselrij Kortrijk. Vermoedelijk werd de heerlijkheid opgericht door de graven van Vlaanderen. De eerste vermelding van het geslacht van Roosebeke dateert uit de 12de eeuw. Archeologische vondsten wijzen op menselijke aanwezigheid in de volle middeleeuwen.

Bij een beschrijving van de goederen van het dorp in de tweede helft van de 16de eeuw worden naast een ruim aantal landbouwondernemingen ook een aantal herbergen vermeld. De tweede helft van de 16de eeuw en de volledige 17de eeuw kenmerken zich door ziekte en oorlogsgeweld in de gemeente, waardoor de bevolking uitgedund wordt.

De Vrede van Utrecht (1713) brengt de Zuidelijke Nederlanden in handen van de Oostenrijkse Habsburgers, wat een periode van relatieve rust inleidt. Hierdoor kunnen de verschillende landbouwactiviteiten terug worden opgenomen. Door de bloei van de landbouw worden in de tweede helft van de 18de eeuw belangrijke hoeves in steen opgetrokken. Op het einde van de 18de eeuw neemt de ontwikkeling van de huisweverij een hoge vlucht, wat resulteert in een economische bloei. In 1850 wordt de weg van Ingelmunster naar de dorpsplaats (Ingelmunstersteenweg-Hoogstraat) bestraat en in 1868 wordt de weg van de Markt naar Wielsbeke (Wielsbekestraat) bestraat.

In oktober 1914 doorkruisen Duitse troepen op weg naar het front het grondgebied van Oostrozebeke. Deze doortocht gaat gepaard met een ruim aantal opeisingen. Bij de bevrijding

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Parochiekerk Sint-Amandus [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/87719> (Geraadpleegd op 07-08-2019)

in oktober 1918 bombarderen de geallieerden de munitiedepots rond het station. Daarna volgen een vijftal dagen van hevige gevechten tussen de bezetter en de Belgische troepen, oprukkend vanuit Ingelmunster. Zes huizen worden volledig vernietigd en ongeveer 50 gebouwen, waaronder de kerk en de pastorie, beschadigd.

Tijdens de eerste helft van de 20ste eeuw neemt het gebouwenbestand van de gemeente explosief toe als een gevolg van de hausse in de vlasnijverheid. Het Leievlas was reeds in de 19de eeuw zeer populair geworden bij Engelse kopers, wat leidde tot een verregaande mechanisatie van het productieproces. Ten gevolge van de teloorgang van de vlasindustrie in de tweede helft van de 20ste eeuw, schakelen een aantal vlasbazen over naar andere, eventueel aanverwante, industrietakken gespecialiseerd in textiel, houtspaanderproductie en vloerbedekkingen. Na de Eerste Wereldoorlog worden talrijke openbare werken uitgevoerd zoals het kasseien van landbouwwegen, verbeteren van buurtwegen, onderhouden van bruggen, en het aanleggen van fietspaden en rioleringen. In 1934 wordt het marktplein geplaveid.⁸

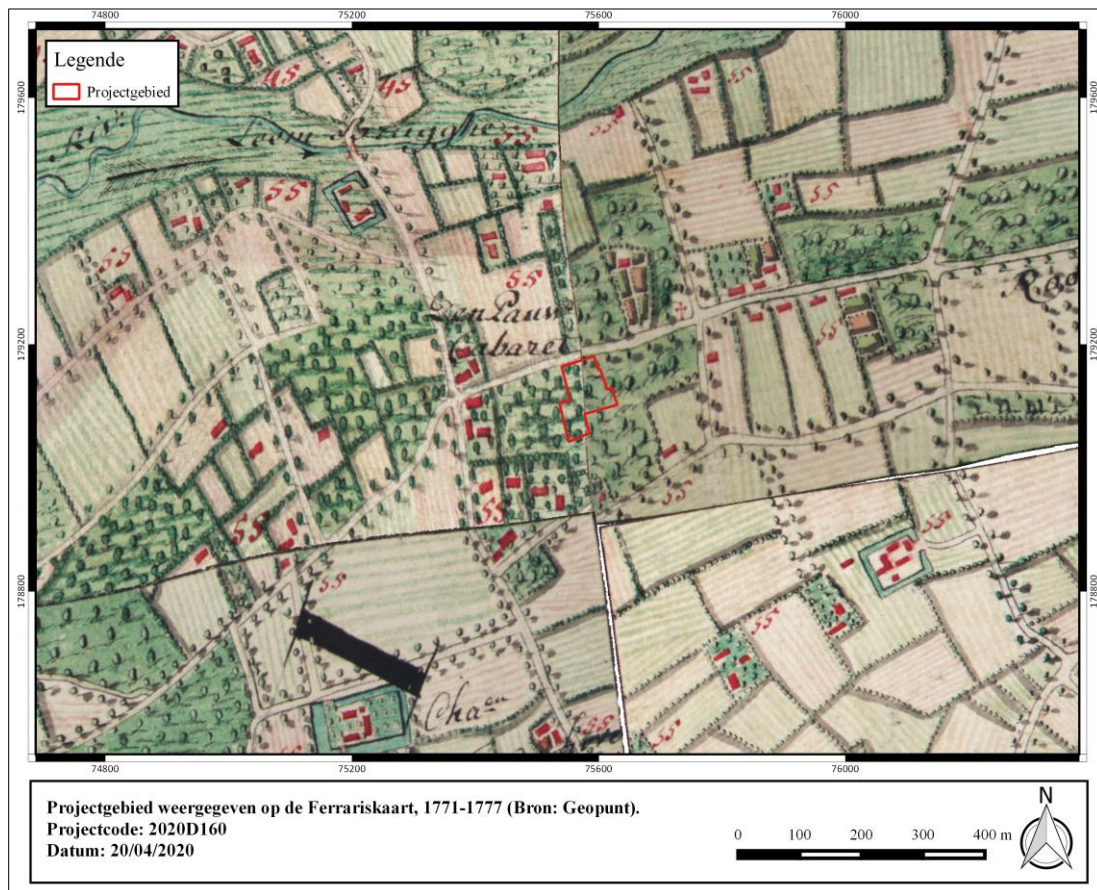
2.3.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

De Ferrariskaart karteert het plangebied als boszone/boomgaard. Het verloop van de huidige Ingelmunstersteenweg is reeds waar te nemen. Deze straat vormt vanouds de verbinding tussen Izegem en Gent en wordt reeds vermeld in 1643. In de wijde omgeving is verspreide bebouwing zichtbaar in de vorm van al dan niet omwalde hoeves.

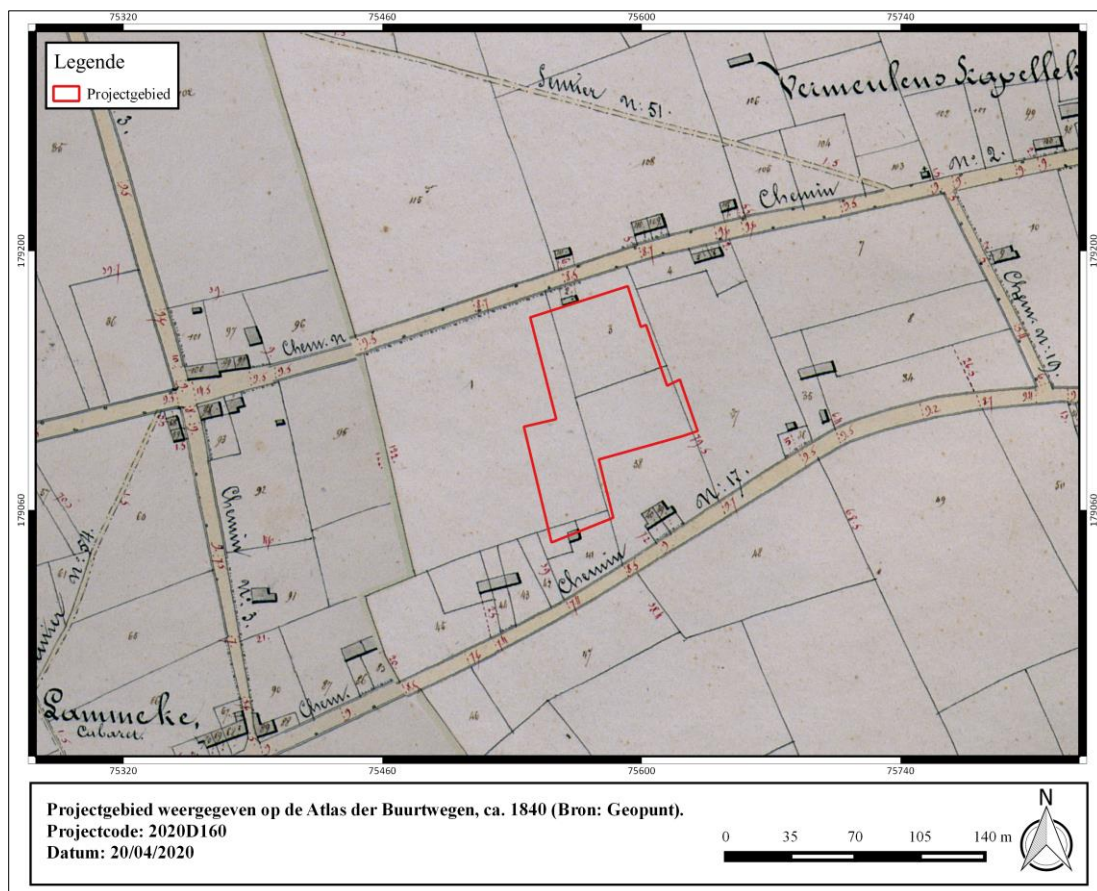
De Atlas der Buurtwegen karteert het plangebied iets ten zuiden van de Ingelmunstersteenweg. Het is niet duidelijk of dit komt door een afwijking op de Atlas der Buurtwegen of door het feit dat de Ingelmunstersteenweg oorspronkelijk iets noordelijker liep. De eerste reden lijkt waarschijnlijker. De Ingelmunstersteenweg werd in 1850-1851 heraangelegd. De Atlas der Buurtwegen geeft geen bebouwing weer binnen de projectgrenzen. Precies ten noorden en precies ten zuiden situeren zich twee kleine vierkante gebouwen.

Op de Poppkaart grenst het plangebied ten noorden aan de Ingelmunstersteenweg. In het noordelijk deel van het onderzoeksterrein situeert zich een klein gebouwtje.

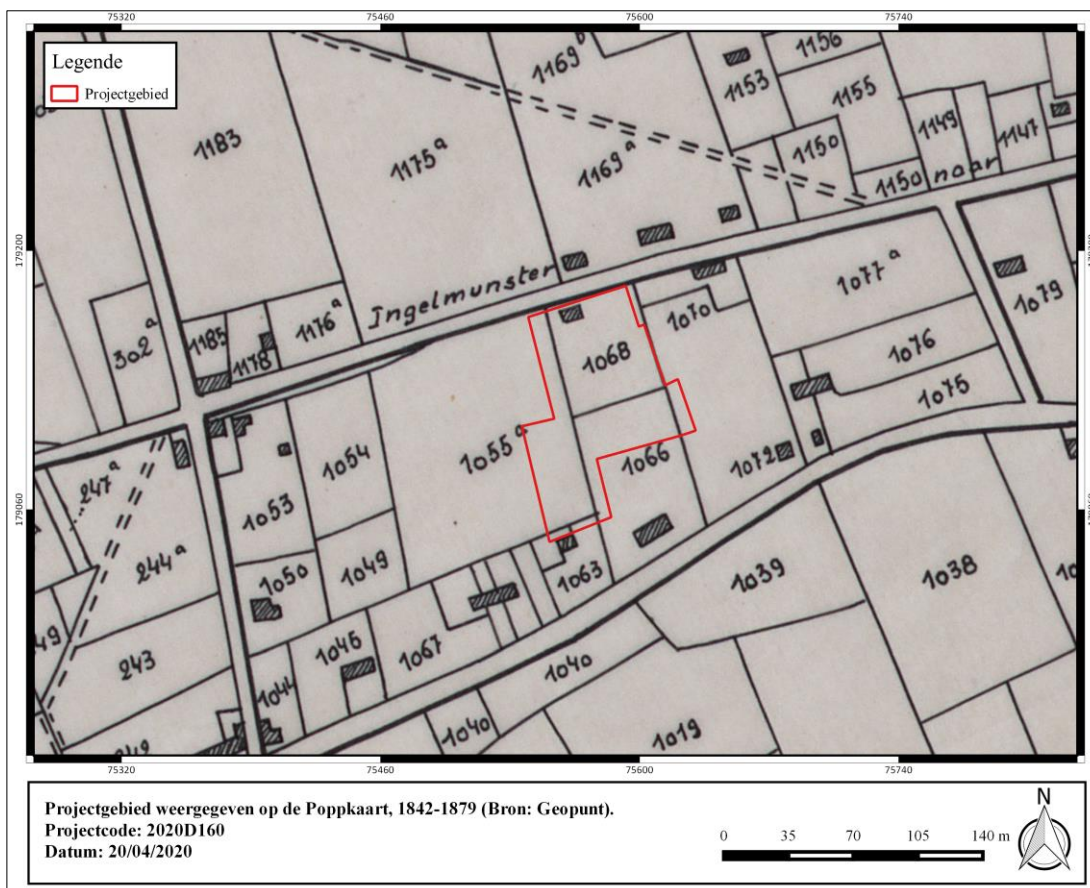
⁸ Inventaris Onroerend Erfgoed

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777

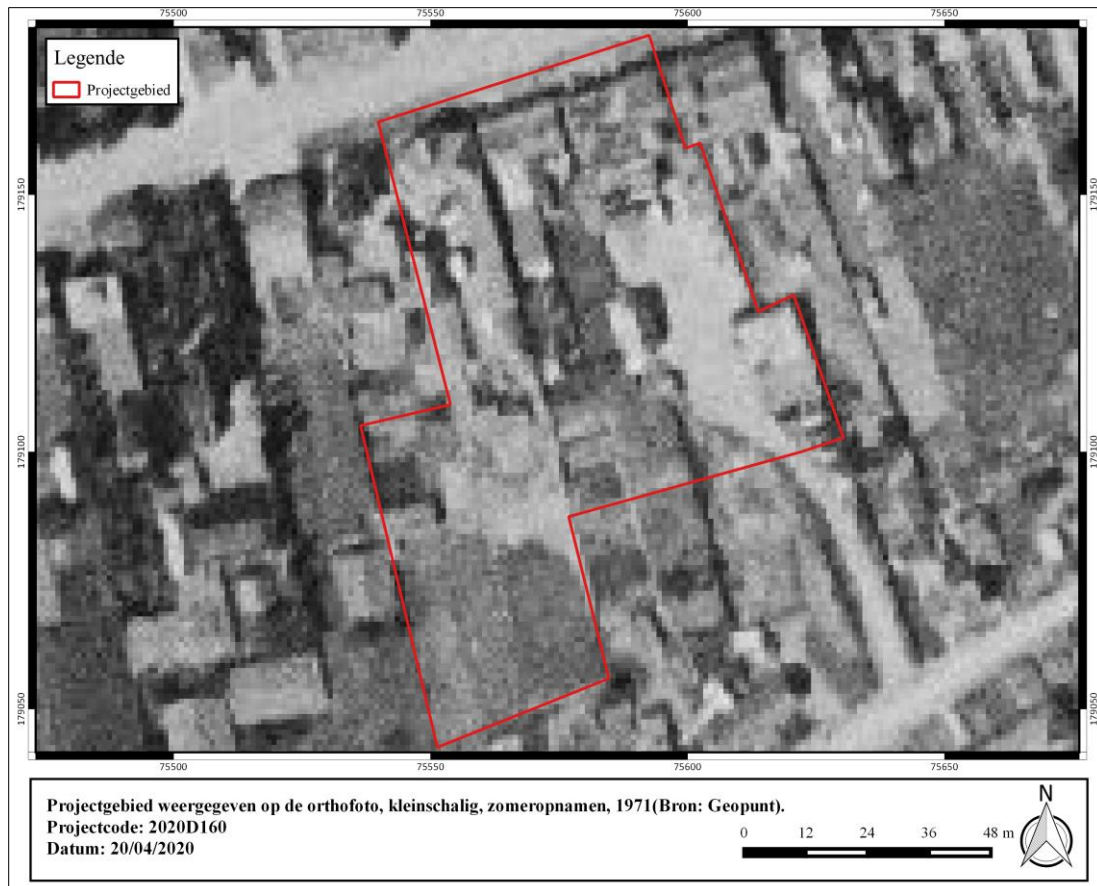
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879

2.3.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

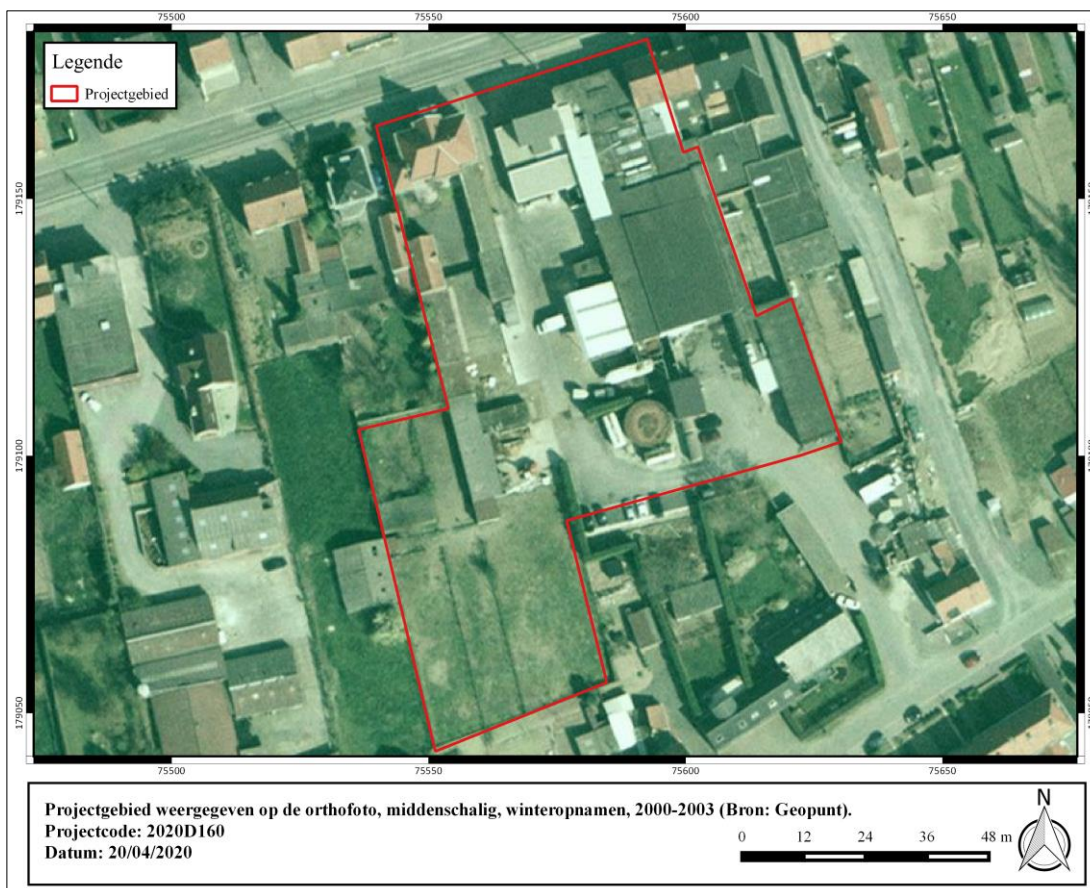
De orthofotosequentie geeft een zekere evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. Op de orthofoto van 1971 is een aaneengesloten rij woningen waar te nemen aan de straatzijde. Het achterliggende terrein is vrij open met verspreid een aantal bijgebouwen. Vanaf de orthofoto van 1979-1990 is in het zuidoostelijk deel van het terrein de huidige loods waar te nemen met omliggende verharding. De daaropvolgende decennia is de toestand quasi ongewijzigd gebleven.

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003

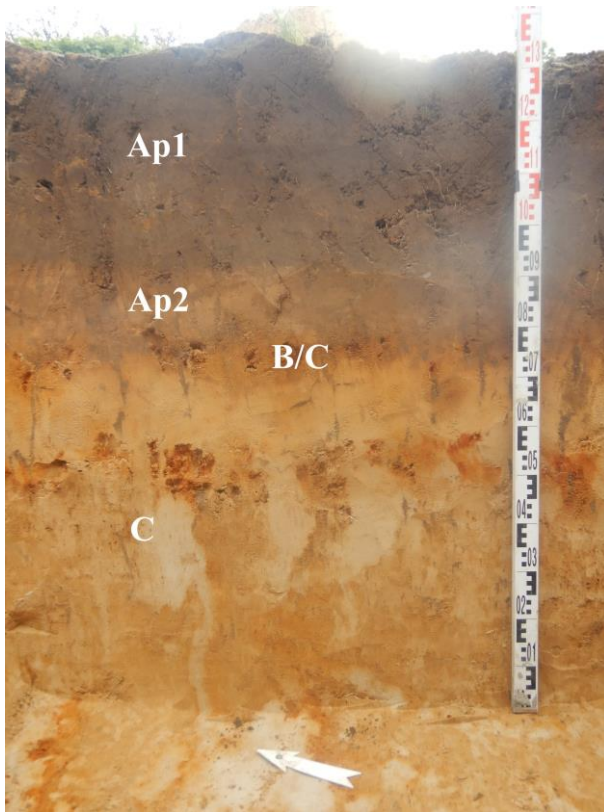
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011

Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019

De resultaten van de bodemprofielen van het proefsleuvenonderzoek sloten aan bij de landschappelijke boringen. Zo werd een post-podzolbodem aangetroffen waarbij af en toe nog een miniem restant van een verbrokkelde podzol B-horizont zichtbaar was. Meer specifiek werd bestond het bodemprofiel uit:

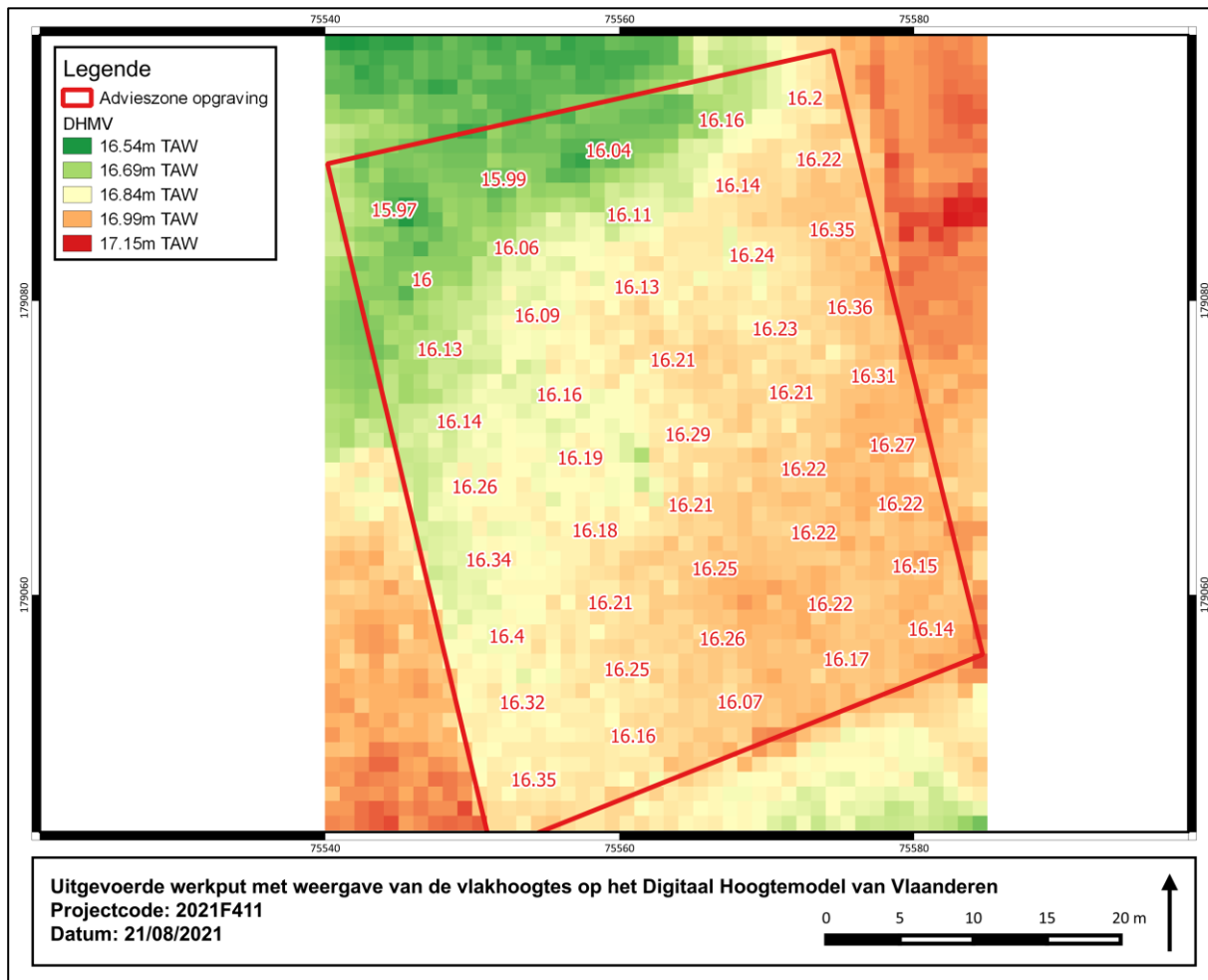
- Een donkerbruin tot grijze **Ap1** van 30 tot 40 cm dik
- Een bruine **Ap2** van 15 tot 20 cm dik
- Het restant van een sterk verbrokkelde **podzol B-horizont** van enkele cm dik
- Een bleekgele tot oranje/gele **C-horizont**

Figuur 30: bodemprofiel

Landschappelijk sluit deze post-podzolbodem aan met de laat-pleistocene eolische afzetting die als een kleine dekzandrug de in het tertiair geërodeerde Mandelvallei volgt.

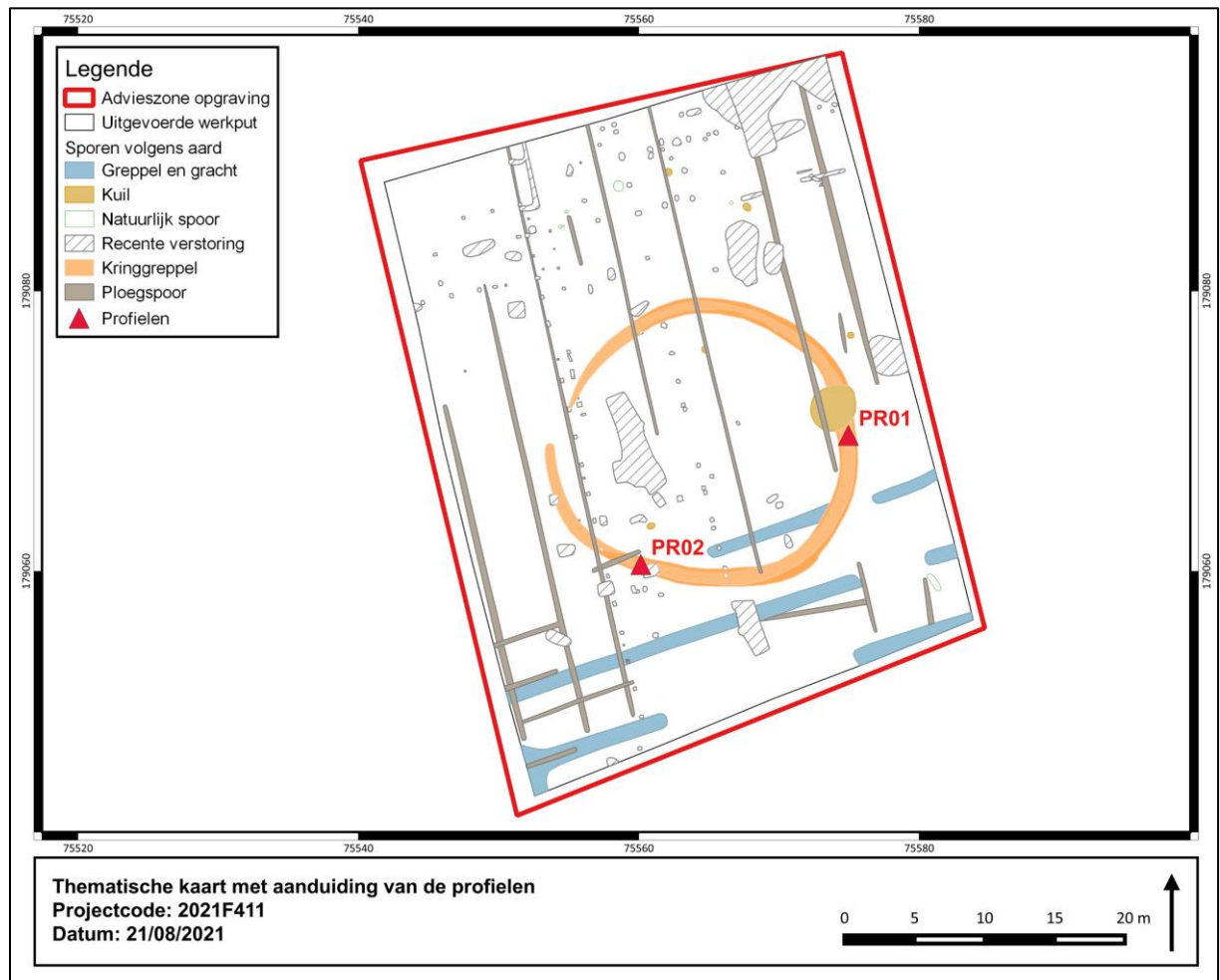
Op basis van de opgraving manifesteert het archeologisch leesbaar niveau zich bovenaan de C-horizont op een hoogte tussen 15,97m TAW en 16,40 TAW. Bijgevolg kon een vrij vlak archeologisch niveau worden waargenomen.

Figuur 31: Opgravingszone met weergave van de vlakhoogtes weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen

2.3.3.3 Bodemopbouw kringgreppel

In totaal werden doorheen de opgraving twee bodemprofielen geregistreerd. Die profielen bevonden zich op de circulaire greppelstructuur S12 ten einde de bodemopbouw van het spoor te analyseren. De profielen worden beschreven conform de FAO *guidelines for soil description*, de richtlijnen van de Databank Ondergrond Vlaanderen en de Code van Goede Praktijk. De aangetroffen bodems werden gedetermineerd volgens het Belgische bodemclassificatiesysteem.

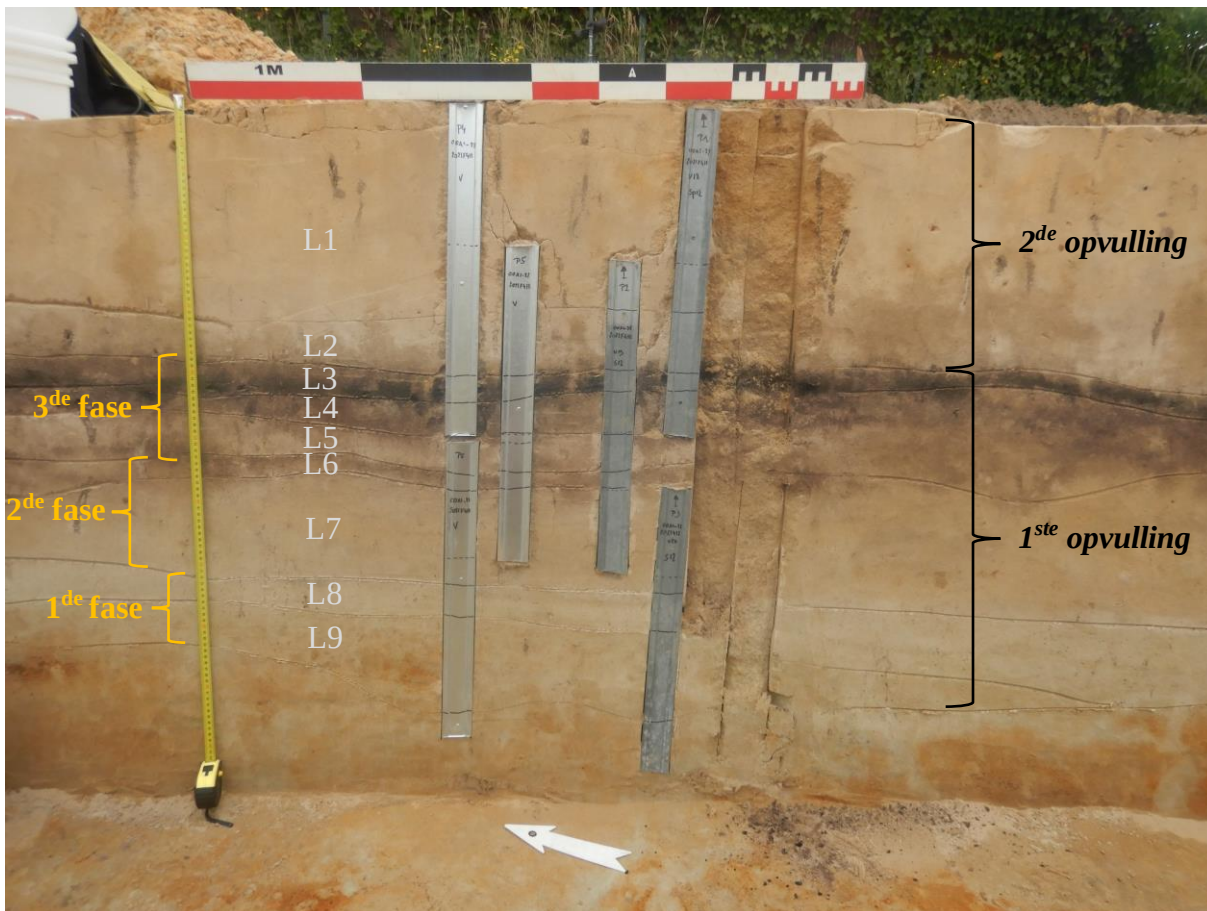
Figuur 32: Thematische kaart met aanduiding van de profielen

Profiel 1 op S12 wordt hier als referentieprofiel gebruikt. In de bodemopbouw van dit profiel werden drie fasen herkend:

- De **eerste fase** start onderaan het profiel. Deze bevat een zwak ontwikkelde A-horizont of stabilisatiehorizont en heeft zich slechts lokaal ontwikkeld. Vermoedelijk staat de horizont representatief voor de aanleg-/gebruiksfase van S12. Fase 1 kenmerkt zich door L8 en L9:
 - L8: erg bleke laag met horizontale stratigrafie, zand
 - L9: lichtgrijze tot lichtoranje laag, zand
- Een **tweede fase** bevat een opvulling die op natuurlijk wijze is ontstaan. Mogelijk gaat deze gepaard met opnieuw de vorming van een A-horizont. Fase 2 kenmerkt zich door L6 en L7:
 - L6: uitgeloopte bruine laag, zand
 - L7: licht beige laag met horizontale stratigrafie, zand
- Een **derde fase** bevat een bodemontwikkeling met duidelijke A-horizont, daaronder een E-horizont die slechts op bepaalde locaties werd waargenomen en daaronder een Bh-horizont. Fase 3 kenmerkt zich door L3, L4 en L5:
 - L3: donkerbruine, sterk organische laag, zand
 - L4: bruine laag, zand
 - L5: lichtbruine laag, zand

Fasen 1, 2 en 3 volgden elkaar relatief snel op in tijd. Bijgevolg kan van een *eerste grote opvulling* van de kringgreppel gesproken worden. Hoogstwaarschijnlijk bleef de kringgreppel daarna een lange tijd openliggen. Dat doet vermoeden dat de greppel nog steeds zichtbaar was in het landschap voor de mens. Uiteindelijk vond een *tweede, finale opvulling* plaats waarvan slechts een deel bewaard bleef in het bodemprofiel. Deze laatste opvulling kenmerkt zich door L1 en L2:

- L1: heterogeen, sterk op moederbodem lijkend qua kleur, zand
- L2: bruinere en meer organische laag dan L1, zand

Figuur 33: Profiel 1

2.3.4 Voorlopige beschrijving van de archeologische site op basis van het sporen- en vondstenbestand

2.3.4.1 Analyse van de opbouw van de archeologische site

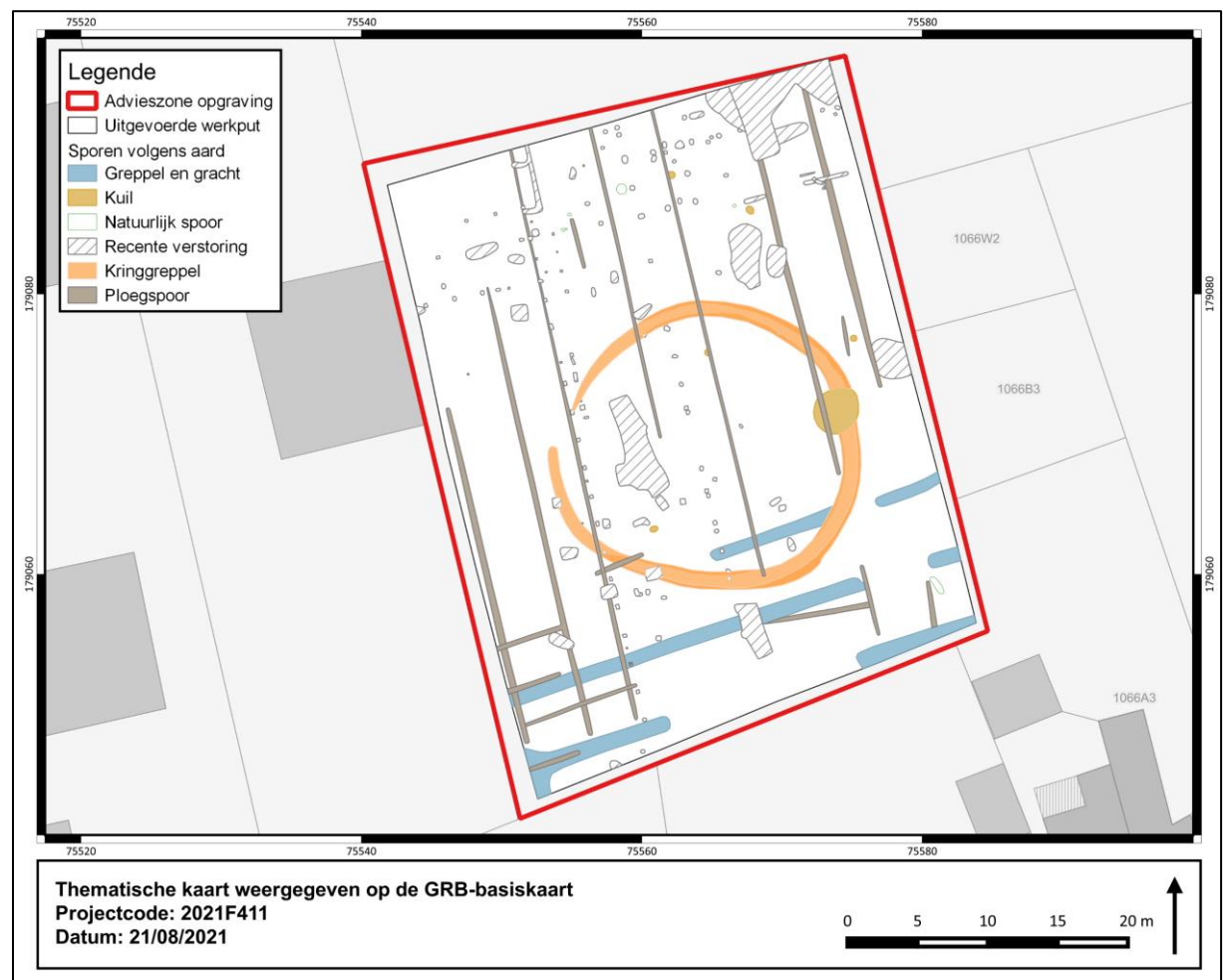
Tijdens de opgraving werden sporen aangetroffen van vermoedelijk de metaaltijden tot de Nieuwe tijd. Het gaat hierbij om greppels, kuilen, ploegsporen en een circulaire greppelstructuur. Wat betreft de greppels kunnen S13 en S14 mogelijk als perceleringsgrachten en/of erfgreppels geïnterpreteerd worden. Bij S12 kan, gezien de diameter en vormgeving, eerder aan grafcirkel gedacht worden. Dit laatste zou dan op een funerair karakter wijzen van de archeologische site uit de metaaltijden.

2.3.4.2 Analyse van archeologische structuren, spoorcategorieën, spoorcombinaties en individuele sporen

In totaal werden 176 sporen geregistreerd, waarvan 30 weerhouden als archeologisch relevant. Hieronder worden deze archeologisch relevante sporen per categorie besproken.

Aard	Aantal
Greppel	6
Kuil	6
Kringgreppel	1
Ploegspoor	17

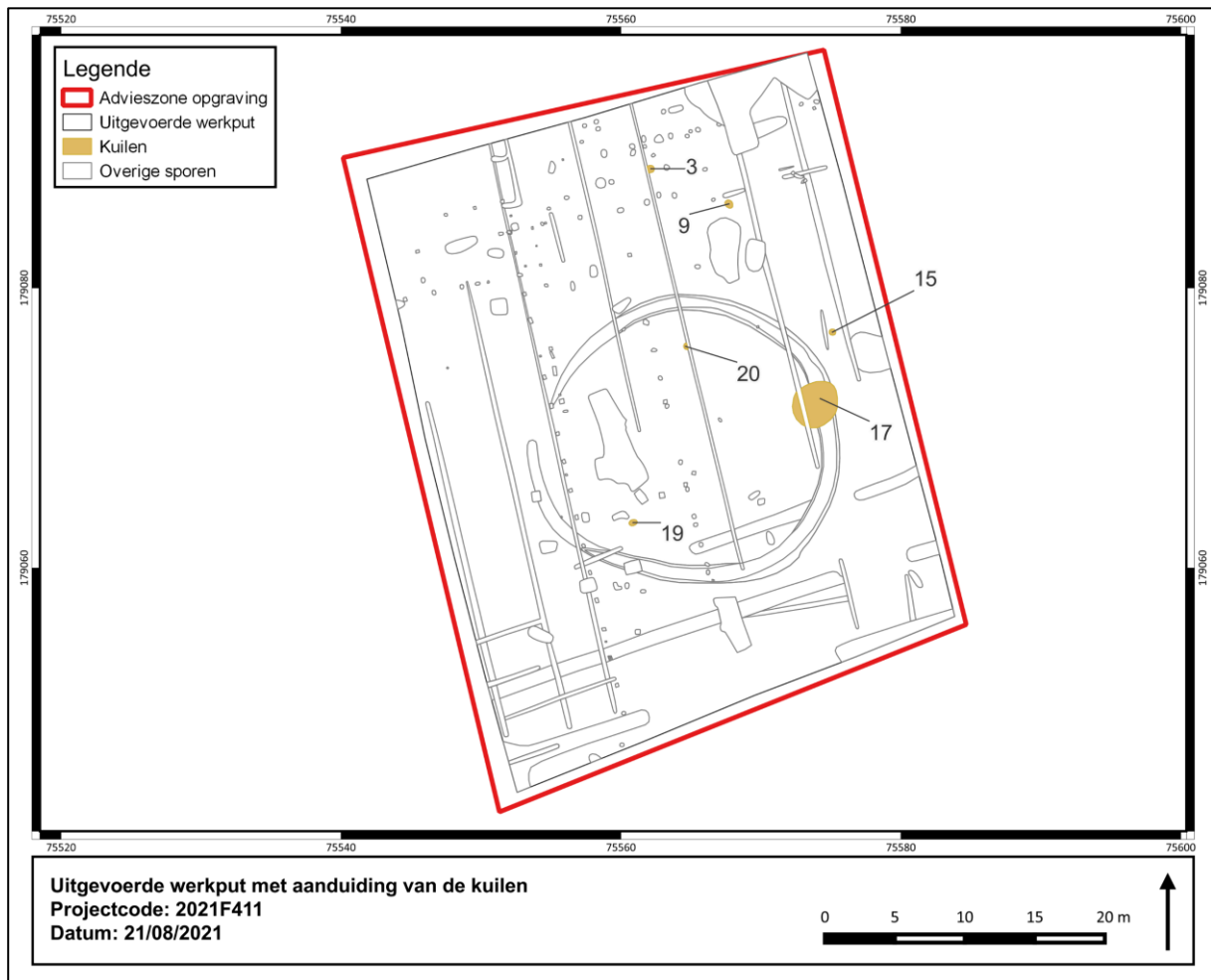
Tabel 5: Weergave van de relevante archeologische sporen

Figuur 34: Thematische kaart weergegeven op de GRB-basiskaart

2.3.4.2.1 Kuilen

Verspreid over het projectgebied werden initieel acht kuilen aangeduid. Na controle via een coupe werden twee van deze kuilen herkend als enerzijds een natuurlijk spoor (S4) en anderzijds een recent verstoring (S16). De overige zes sporen (S3, S9, S15, S17, S19, S20) werden geïnterpreteerd als losse kuilen die geen ruimtelijk verband ten opzichte van elkaar vertoonden.

Figuur 35: Uitgevoerde werkput met aanduiding van de kuilen

Volgende tabel geeft een overzicht weer van de aangetroffen vondsten in de kuilen:

Spoornummer	Vondstnummer	Materiaalcategorie	Datering
17	8	Vuursteen	Prehistorie
17	9	Pijpje	Nieuwe tijd
17	10	Aardewerk	Nieuwe tijd
17	11	Bouw materiaal	Nieuwe tijd
20	5	Aardewerk	Late middeleeuwen/nieuwe tijd

Tabel 6: Overzicht van de aangetroffen vondsten in kuilen

Uit de volgende kuilen werd een 10L staal genomen voor eventueel verder natuurwetenschappelijk onderzoek:

Spoornummer	Vondstnummer	Aard staal
3	1	Monster algemeen
20	6 en 7	Monster algemeen

Tabel 7: Overzicht van de ingezamelde stalen uit kuilen

Hieronder worden de meest relevante kuilen besproken:

S3 en **S20** bevonden zich in de noordelijke helft van het opgravingsterrein. Beide sporen werden oversneden door een ploegspoor en vertoonden in vlak mogelijke kenmerken van in situ verbranding. Enkel S3 was relatief goed bewaard met een coupe tot 8cm diep en een licht tot donkergrijze vulling. Onderaan de vulling was een oranje/rode lens zichtbaar. Er werden echter geen vondsten aangetroffen, waardoor een duidelijk datering voor S3 niet mogelijk is. Omwille van bovenstaande kenmerken werd de vulling van de kuil bemonsterd (VNR1) met het oog op het achterhalen van een datering en een eventuele relatie met de circulaire greppelstructuur S12. Door budgettaire redenen kon echter geen natuurwetenschappelijk onderzoek worden uitgevoerd op het staal. Daardoor blijven de werkelijke datering en functie van S3 onduidelijk.

Wat betreft S20, kon in coupe slechts een ondiep spoor worden waargenomen. Niettemin werd een enkele aardewerken fragment (VNR 5) uit de kuil gerecupereerd. Het betrof een rood bakkende wandscherf uit de late middeleeuwen tot nieuwe tijd. Bovendien werd S20 bemonsterd (VNR 6 en 7) maar kon, omwille van dezelfde redenen als bij S3, niet verder worden uitgewerkt. Verder valt bij S20 nog de locatie op te merken: namelijk binnenin de contouren van S12 terwijl S3 zich er buiten bevond.

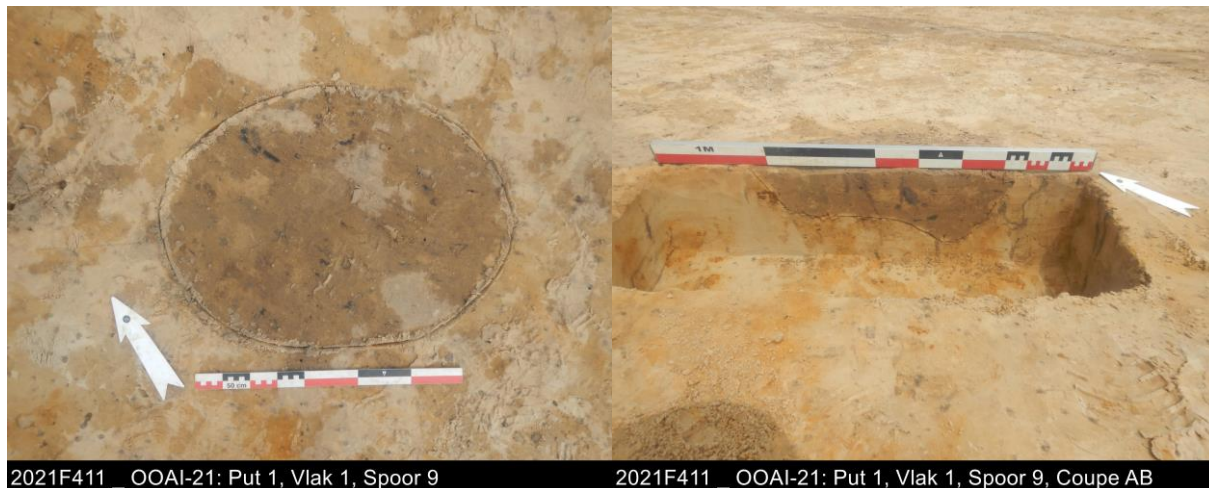

Figuur 36: Detail- en coupefoto van S3

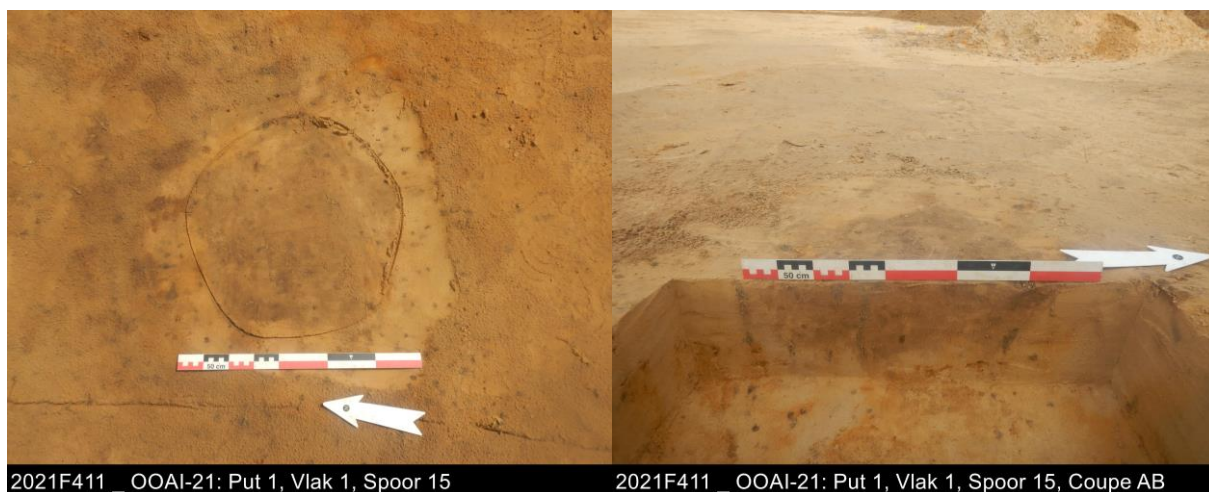

Figuur 37: Detail- en coupefoto van S20

S9, S15 en S19 bevonden zich op verschillende locaties binnen de opgravingszone. Meer specifiek lagen S9 en S15 buiten S12, terwijl S19 zich er binnenin situeerde. Het betrof alle drie kleine, ronde tot ovale kuilen met een heterogeen bruingrijze vulling. De coupevormen waren telkens onregelmatig met dieptes van -16cm tot -26cm. In geen enkele van deze kuilen werd vondstmateriaal aangetroffen. Dat zorgt er voor dat hun datering alsook hun specifieke functie onbekend blijft.

Figuur 38: Detail- en coupefoto van S9

Figuur 39: Detail- en coupefoto van S15

Figuur 40: Detail- en coupefoto van S19

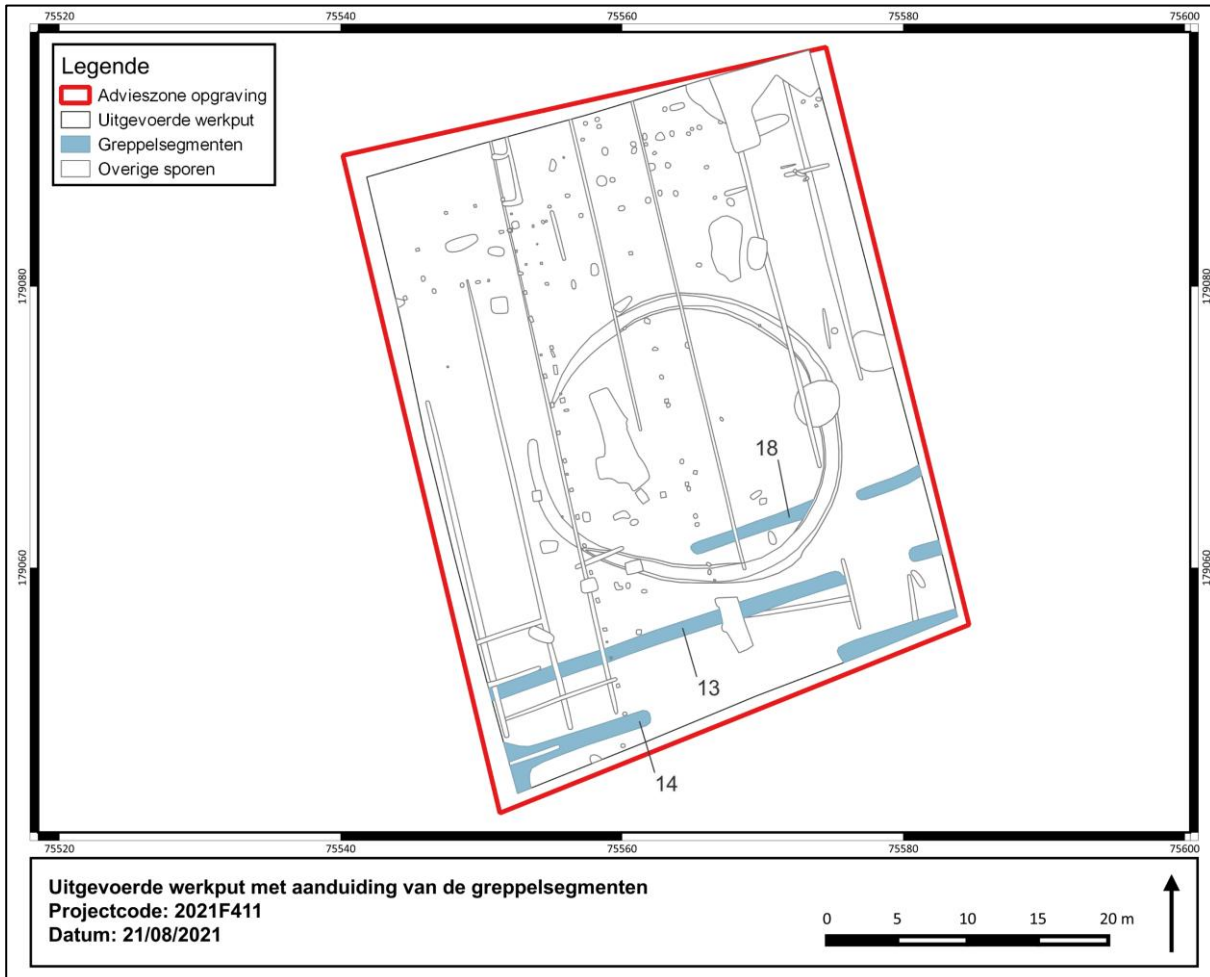
S17 was met een diameter van iets meer dan 3m de grootste kuil die op de site geregistreerd werd. In coupe had het spoor een onregelmatige maar vlakke bodem met bovenaan een heterogeen, bruinigrijze vulling. Onderaan werd een donkerbruin tot donkergrijze lens herkend waarin zich mogelijk in situ verbranding bevond. In totaal bevatte S17 vier vondsten waaronder aardewerk (VNR 10), bouwmetaal (VNR 11), kleipijpjes (VNR 9) en een vuursteenfragment (VNR 9). Het aardewerk bestond uit twee passende bodemfragmenten en twee wandscherven uit roodbakkend aardewerk. Qua datering worden de scherven in de nieuwe tijd geplaatst. Verder betrof het bouwmetaal drie rode baksteenfragmenten uit vermoedelijk de nieuwe tijd. De kleipijpjes dateerden eveneens in de nieuwe tijd en bestonden uit zes pijpenstelen. Tot slot werd ook een vuursteenfragment ingezameld die misschien van een kling afkomstig was. Uit bovenstaande vondsten kan besloten worden dat S17 hoogstwaarschijnlijk in de nieuwe tijd te dateren valt. Bovendien oversneet de kuil spoor 12 waarvan vermoed wordt dat het om een grafcirkel uit de metaaltijden gaat.

Figuur 41: Detail- en coupefoto van S17

2.3.4.2.2 Greppels

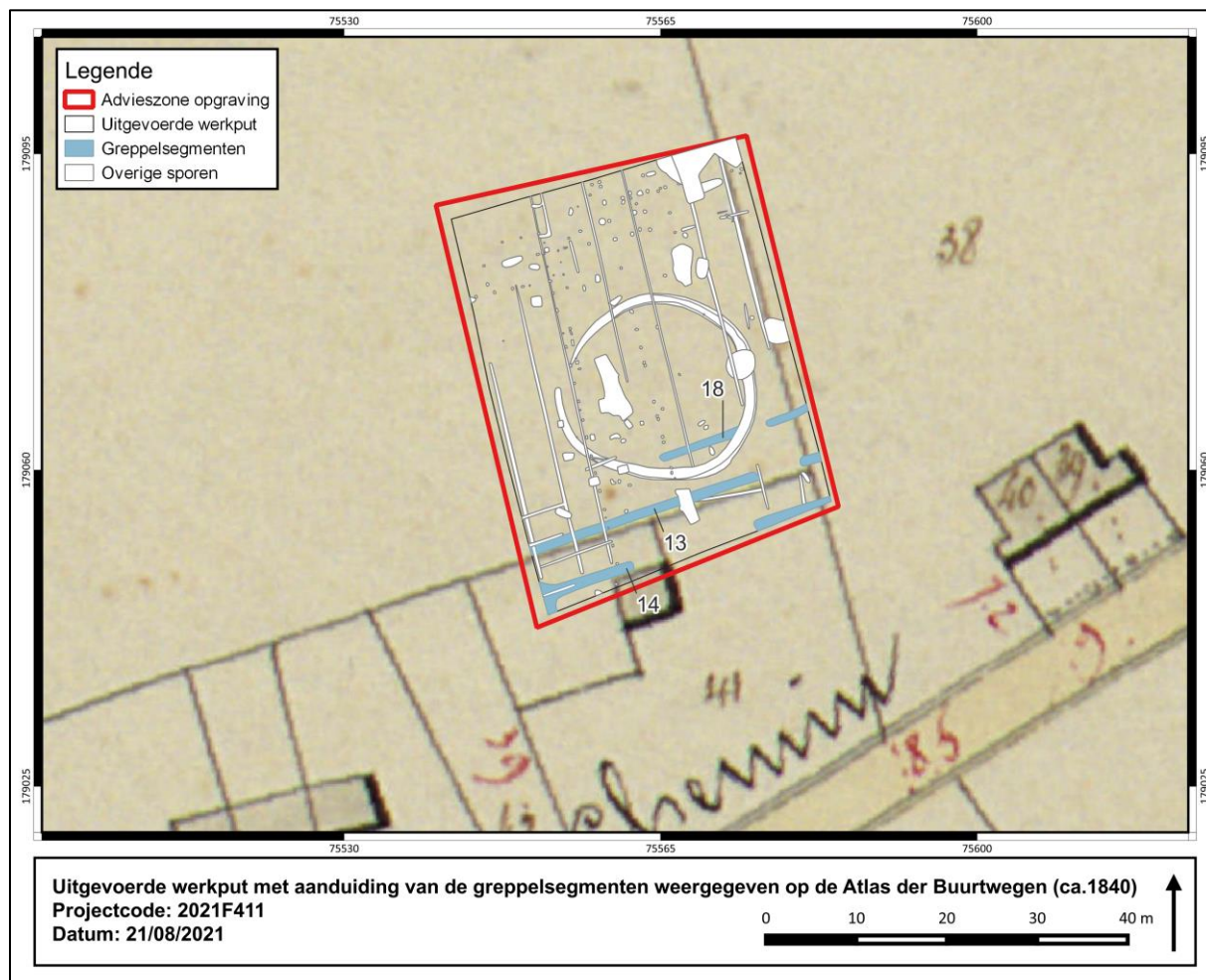
Op het terrein werden in totaal zes greppelsegmenten aangesneden. Deze zes segmenten werden uiteindelijk herleid naar drie greppels (S13, S14 en S18) die telkens een stuk onderbroken waren door de slechtere bewaringsgraad op die locaties.

Figuur 42: Overzicht grachten & greppels

S13, S14 en S18 situeerden zich alle drie in het zuiden van het projectgebied en werden verschillende malen oversneden door ploegsporen. Ze hadden een breedte van gemiddeld 1m en doorsneden het terrein van het noordoosten naar het zuidwesten. Enkel S18 verdwijnt of start naar het midden van het terrein toe. Vermoedelijk te wijten aan een slechtere bewaringstoestand. De vullingen van S13 en S14 werden door middel van een coupedoorsnede bekeken. Het betrof voor beide greppels een heterogene vulling met een lichtbruine tot grijze kleur. Daarnaast waren nog sporen van bioturbatie zichtbaar in de vulling. Verder was de coupevorm eerder vlak met een diepte van gemiddeld 20cm voor zowel S13 als S14.

Geen enkele vondst kon uit de greppels ingezameld worden. Dat zorgt voor onduidelijkheid in de datering van deze sporen. Wanneer het grondplan met de archeologische sporen echter op de historische kaart van de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) geprojecteerd wordt, valt vooral S13 samen met een percelerings- of erfgreppel. Ook S14 kan mogelijk teruggaan op zo'n perceleringsgracht. Bijgevolg kunnen de aangetroffen greppels vermoedelijk geïdentificeerd worden als 19de-eeuwse erfgreppels.

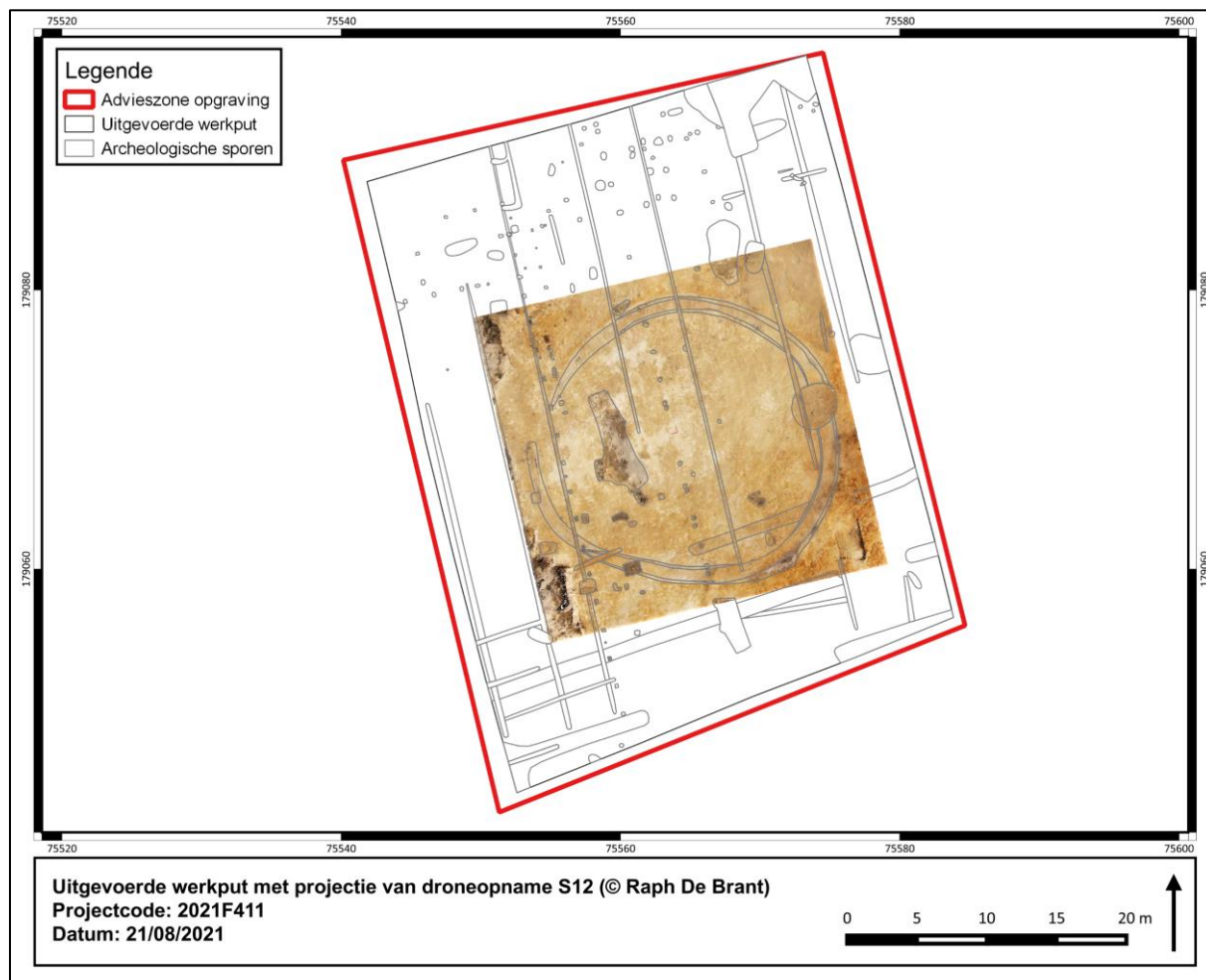
Figuur 43: Uitgevoerde werkput met aanduiding van de greppelsegmenten weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)

2.3.4.2.3 Circulaire greppelstructuur

Centraal in de opgravingszone werd een nagenoeg ronde greppelstructuur (S12) aangetroffen. De greppelstructuur vertoonde in vlak een centrale, sterk op de moederbodem lijkende vulling. Die centrale vulling werd langs beide zijden geflankeerd door een meer humeuze, uitgeloopte vulling. Verder had S12 een buitendiameter van ca. 20m. Net boven het westen was een opening van een tweetal meter in de circulaire greppel aanwezig. Daarbij waaierde het zuidelijke segment iets uit naar het westen, waardoor S12 een meer onregelmatige tot ovalere vorm kreeg. De breedte van de greppel varieerde van ca. 1m50 op zijn breedst naar 20cm op zijn smalst naar de opening toe. Binnenin de greppel werden geen sporen of aanwijzingen gevonden die op de aanwezigheid van een centrale grafkamer duiden.

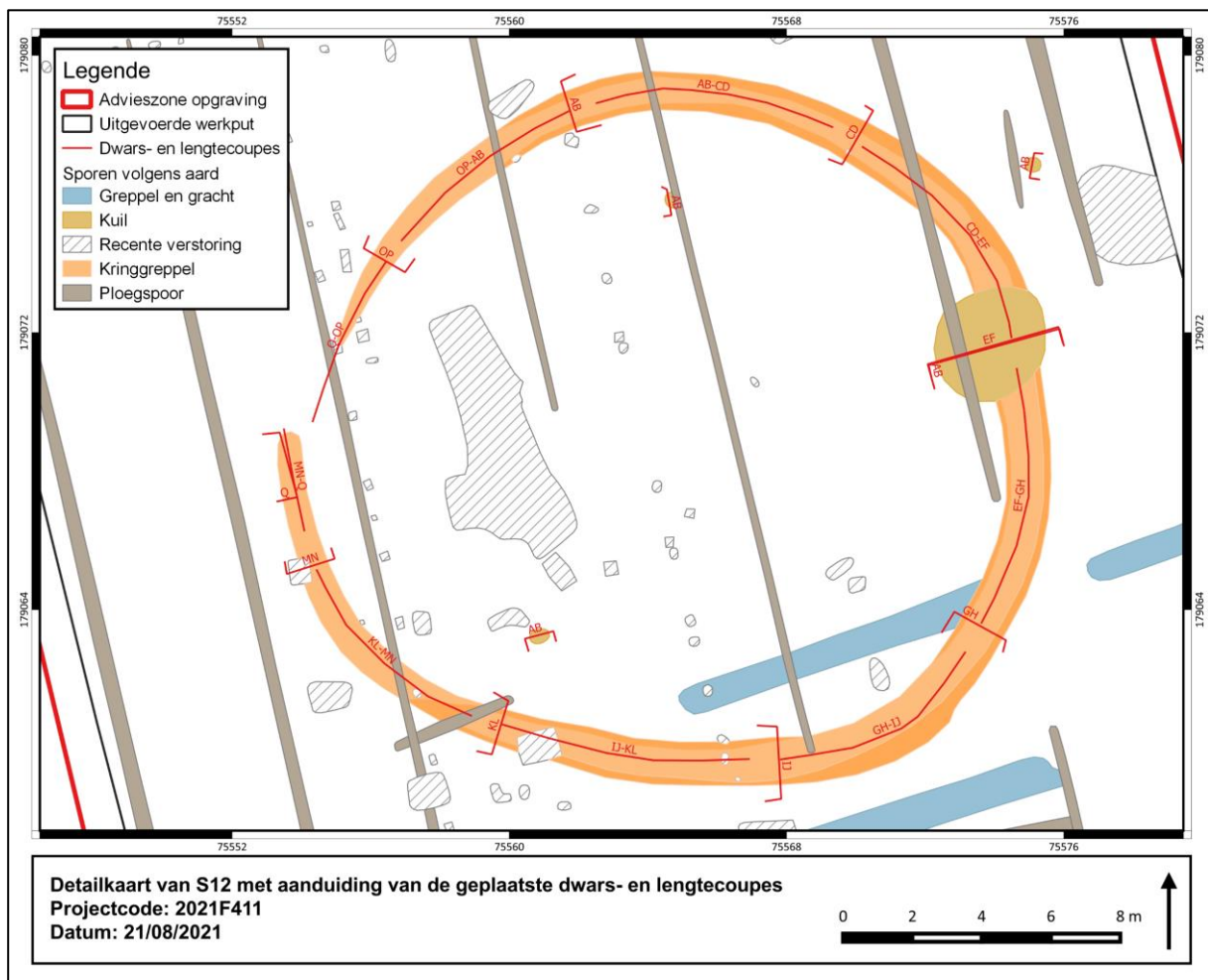
Figuur 44: Droneopname van S12 (© Raph De Brant)

Figuur 45: Uitgevoerde werkput met projectie van droneopname van S12 (© Raph De Brant)

Voor de aangetroffen kringgreppel werd gekozen om acht dwarscoupes uit te voeren op een regelmatige afstand van elkaar. Zodoende om de opbouw van de greppel te begrijpen en te registreren. Vervolgens werd de volledige greppel integraal in de lengte gecoupeerd met behulp van de kraan. Vanwege de beperkte oppervlakte van het projectgebied, waarop ook de aarde van het aangelegde vlak gestockeerd diende te worden, werd deze lengtecoupe integraal langs de binnenzijde uitgevoerd. Dit is in tegenstelling tot de gebruikelijke methode waarbij eerder gealterneerd wordt. Deze aangepaste werkwijze veroorzaakte geen informatieverlies en leverde zelfs visueel mooiere en duidelijkere beelden van de opbouw op.

Op basis van zowel de dwars- als lengtecoupes bleek de cirkel vrij goed bewaard. De diepste en beste bewaring bevond zich in het zuidoostelijke deel van de structuur met maximaal -96cm. De minste en meest ondiepe bewaring situeerde zich in het noordwestelijke deel met minimaal -52cm. Vermoedelijk weerspiegelt deze situatie het oorspronkelijke reliëf dat waarschijnlijk iets hoger en droger was in het noordwesten waardoor de bewaring hier minder diep was. Dit in tegenstelling tot het zuidoosten waar de gracht dieper en mogelijks ook natter was. Bovenstaand gegeven keert ook terug in de opvulling van de kringgreppel. Over het algemeen was een duidelijke, gelaagde opvulling met minstens twee stabilisatiehorizonten zichtbaar. Die organische stabilisatiehorizonten waren veel beter ontwikkeld in het zuidoosten waar de gracht dus dieper en natter was dan in het noordwesten waar het ondiep en droog was.

Figuur 46: Detailkaart van S12 met aanduiding van de geplaatste dwars- en lengtecoupes

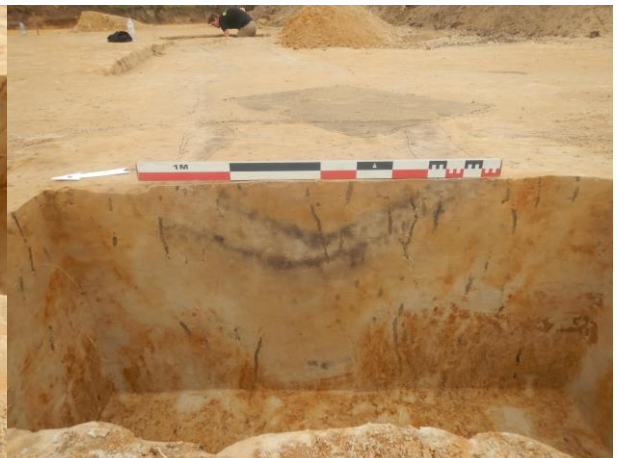
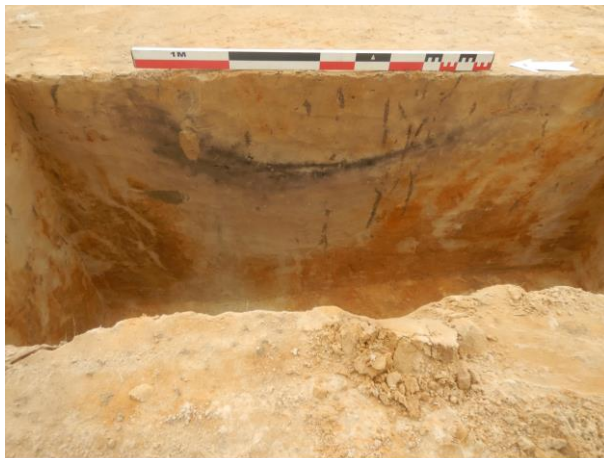
Figuur 47: Coupefoto's AB (links) en CD (rechts) van S12

OOAI-24 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, Coupe EF

OOAI-24 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, Coupe GH

Figuur 48: Coupefoto's EF (links) en GH (rechts) van S12

OOAI-24 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, Coupe IJ

OOAI-24 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, Coupe KL

Figuur 49: Coupefoto's IJ (links) en KL (rechts) van S12

OOAI-24 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, Coupe MN

OOAI-24 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, Coupe Q

Figuur 50: Coupefoto's MN (links) en Q (rechts) van S12

OOAI-24 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, Coupe OP

Figuur 51: Coupefoto OP van S12

OOAI-21 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, lengtecoupe OP tot AB

Figuur 52: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe OP tot dwarscoupe AB

Figuur 53: Droneopname van coupe AB tot CD (© Raph De Brant)

OOAI-21 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, lengtecoupe AB tot CD

Figuur 54: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe AB tot dwarscoupe CD

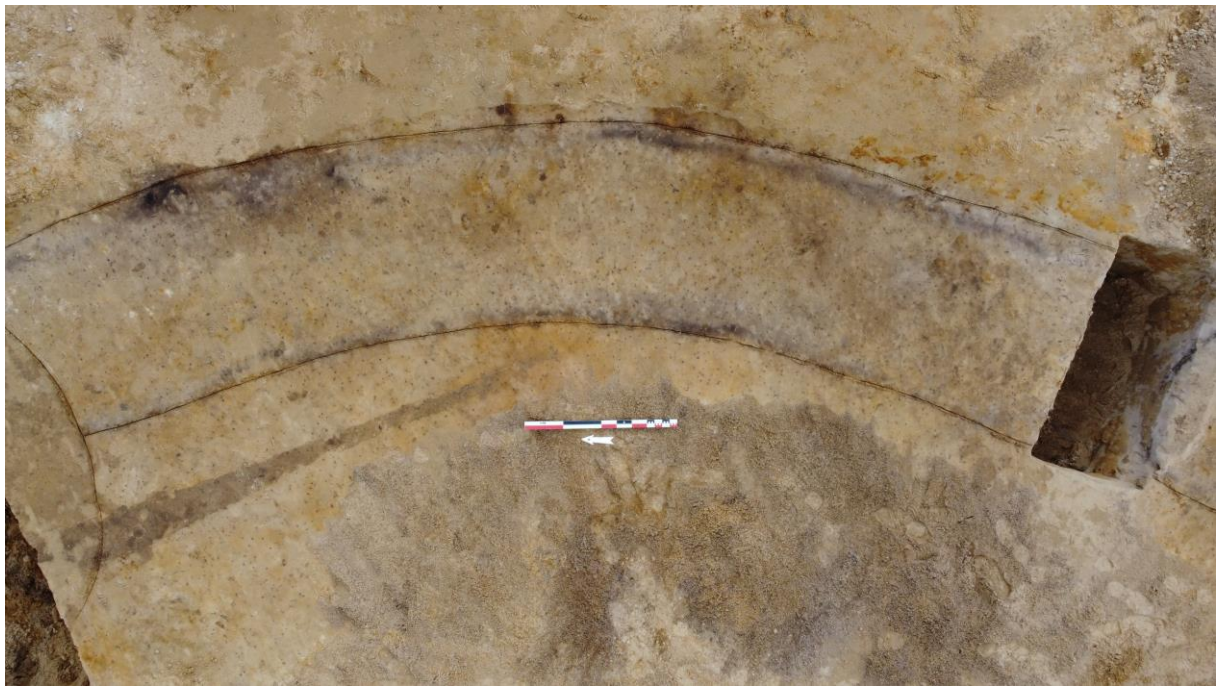

Figuur 55: Droneopname van coupe CD tot EF (© Raph De Brant)

OOAI-21 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, lengtecoupe CD tot EF

Figuur 56: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe CD tot dwarscoupe EF

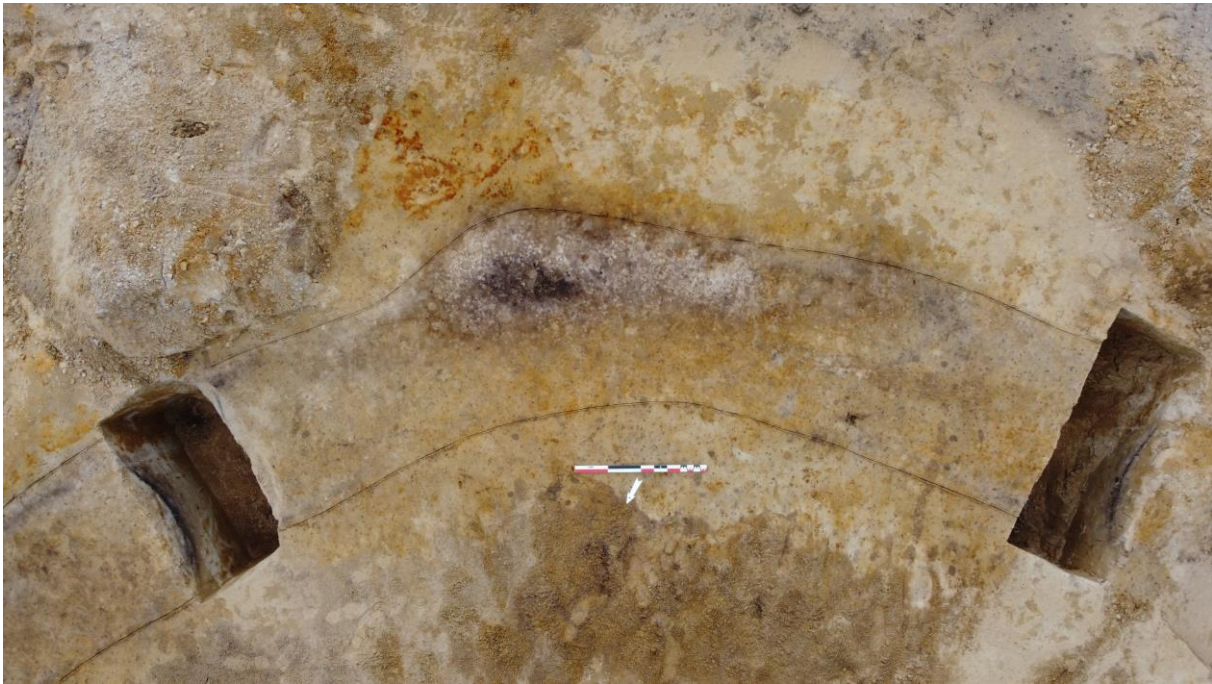

Figuur 57: Droneopname van coupe EF tot GH (© Raph De Brant)

OOAI-21 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, lengtecoupe EF tot GH

Figuur 58: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe EF tot dwarscoupe GH

Figuur 59: Droneopname van coupe GH tot IJ (© Raph De Brant)

OOAI-21 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, lengtecoupe GH tot IJ

Figuur 60: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe GH tot dwarscoupe IJ

Figuur 61: Droneopname van coupe IJ tot KL (© Raph De Brant)

OOAI-21 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, lengtecoupe IJ tot KL

Figuur 62: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe IJ tot dwarscoupe KL

Figuur 63: Droneopname van coupe KL tot MN (© Raph De Brant)

OOAI-21 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, lengtecoupe KL tot MN

Figuur 64: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe KL tot dwarscoupe MN

Figuur 65: Droneopname van MN tot OP (© Raph De Brant)

OOAI-21 _ 2021F411: Put 1, Vlak 1, Spoor 12, lengtecoupe MN tot OP

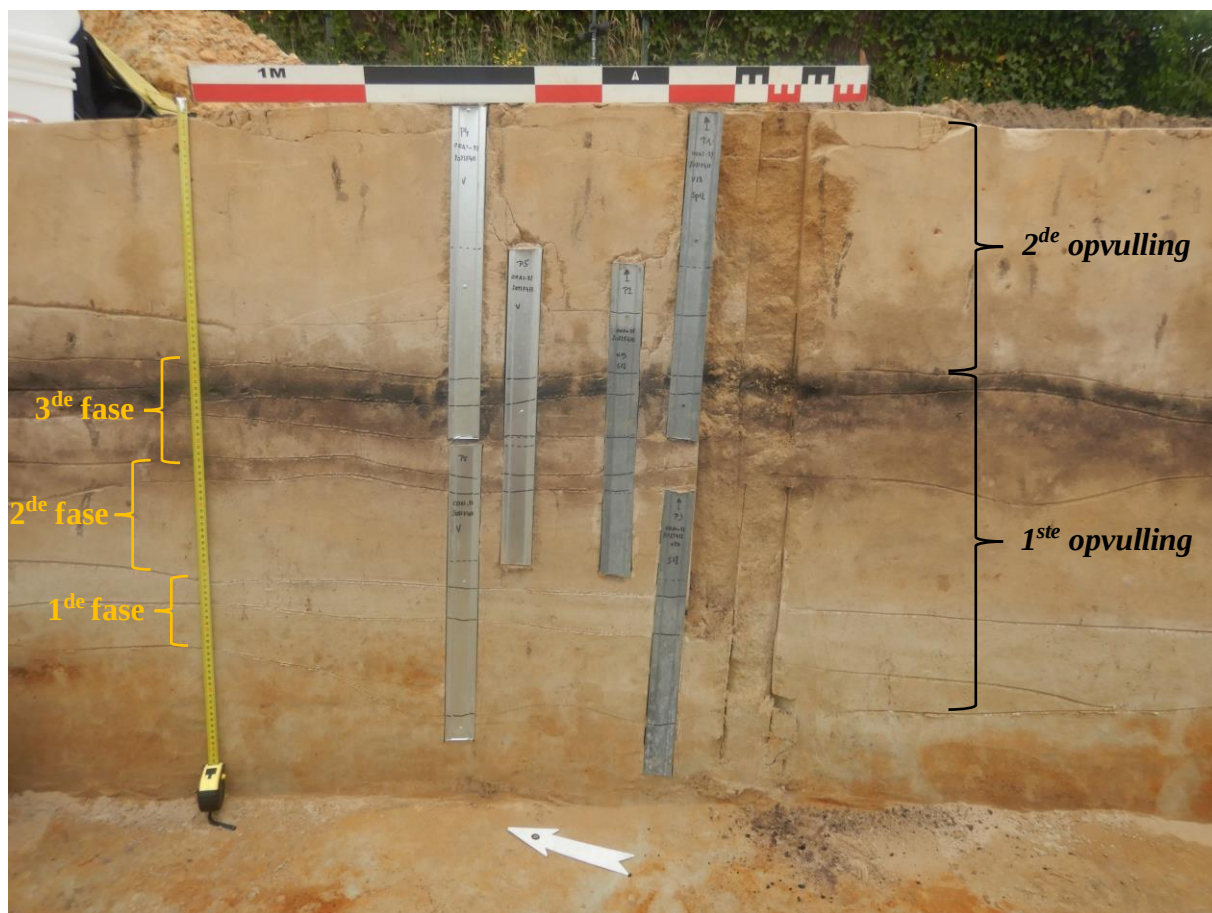
Figuur 66: Lengtecoupe op S12 van dwarscoupe MN tot dwarscoupe OP

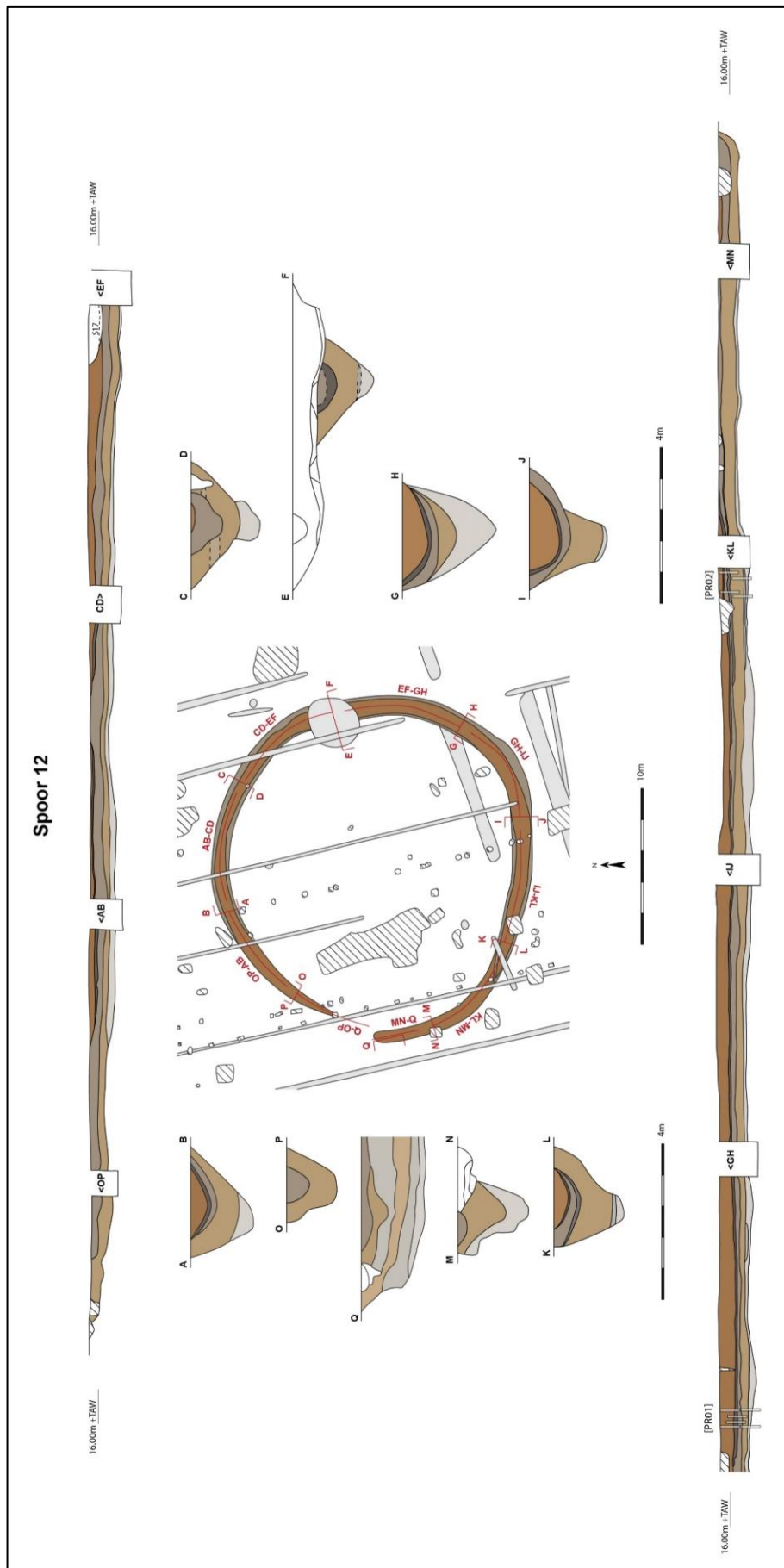
Figuur 67: Droneopname van lengtecoupe langs de binnenzijde van S12 (© Raph De Brant)

Zoals eerder beschreven in 2.3.3.3 konden twee grote opvullingsfasen van S12 worden opgemerkt. Binnen de *eerste opvullingsfase* kunnen nog eens 3 aparte fasen onderscheiden worden. De **eerste fase** vertegenwoordigt een zwak ontwikkelde A-horizont of stabilisatiehorizont die vermoedelijk de aanleg-/gebruiksfase van de circulaire structuur weerspiegelt. De **tweede fase** bevat een opvulling die op natuurlijk wijze is ontstaan. Mogelijk gaat deze gepaard met opnieuw de vorming van een A-horizont. De **derde fase** toont een Bh-horizont met daarboven een duidelijke A-horizont of stabilisatiehorizont. Op sommige plaatsen kon ook nog een E-horizont worden waargenomen.

Fasen 1, 2 en 3 volgden elkaar relatief snel op in tijd waarna S12 vermoedelijk een lange tijd bleef openliggen. Het is niet onmogelijk dat de greppel daardoor nog steeds zichtbaar was in het landschap voor de mens. Uiteindelijk vond een *tweede en laatste opvullingsfase* plaats dat tot aan het aangelegde archeologische niveau rijkte.

Figuur 68: Profiel 1, spoor 12

Figuur 69: Gedigitaliseerd grondplan van S12 met bijhorende dwars- en lengtecoupes

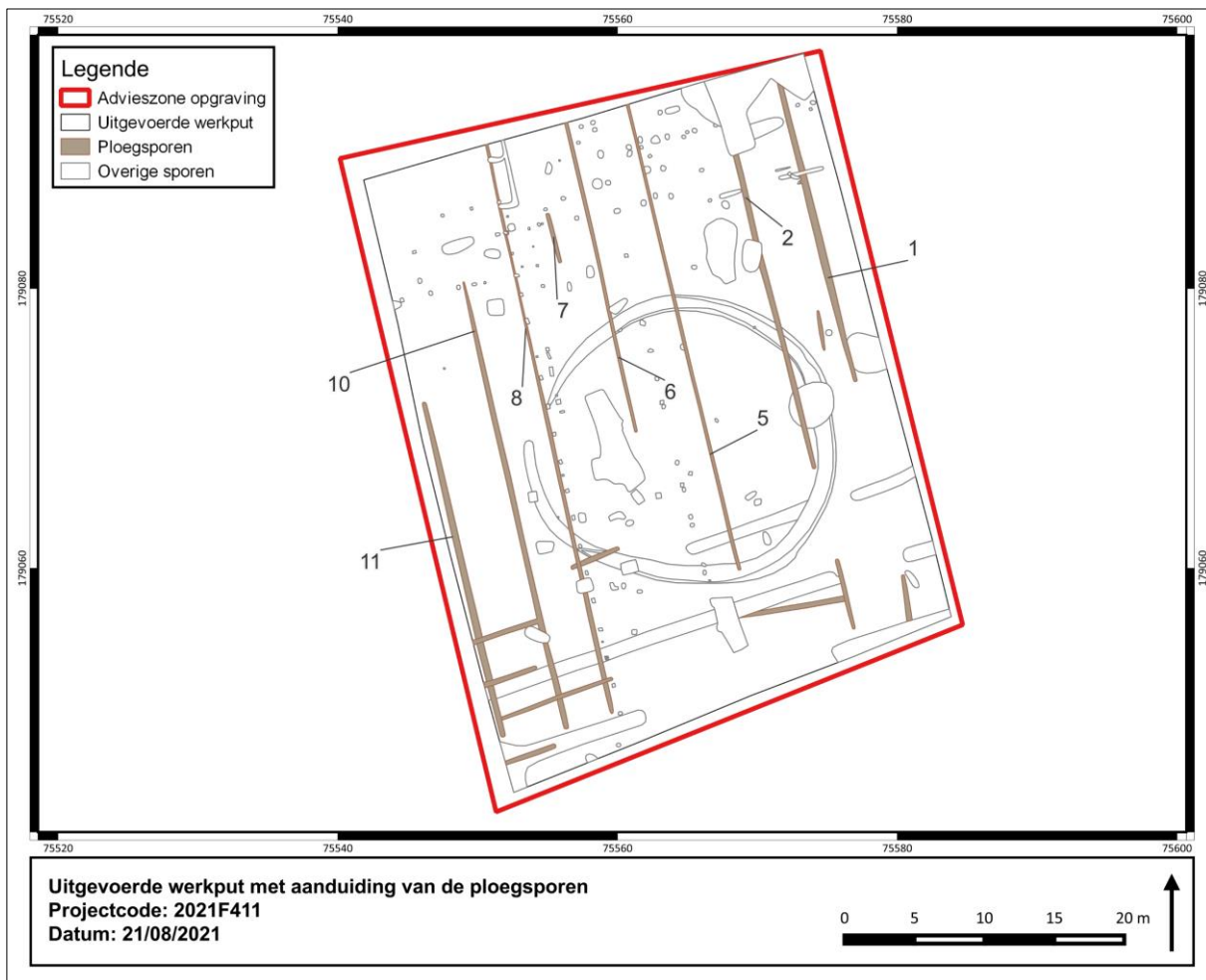
Opvallend was de intentionele opening in de gracht die toegang lijkt te geven tot de binnenkant van de structuur. Deze toegang bevond zich in het westen, al dan niet toevallig, in het minder diep aangelegde deel van het spoor. Dat de kringgreppel hier minder diep was uitgegraven, werd via “coupe Q” aangetoond. Het gaat hier niet om een ondiepere bewaring, maar om een intentioneel einde van de gracht. Het tegenoverliggende uiteinde van S12 (ten noorden van coupe Q) kon echter niet onderzocht worden doordat het jammer genoeg door een recente verstoring oversneden werd.

Niettemin kan dus hoogstwaarschijnlijk van een intentionele opening in het westen van S12 gesproken worden. De opening impliceert dat de structuur ‘toegankelijk’ geweest moet zijn. Mogelijk is de keuze hier symbolisch: namelijk de kant van de zonsondergang. Ook de vrij regelmatige cirkelvorm van de gracht lijkt op een intentie te wijzen. Kortom, bovenstaande elementen wijzen sterk in de richting van een grafcirkel. Er werden echter geen vondsten in de vulling van de gracht gevonden. Ook graven of indicaties daarvan binnen de opgravingsgrenzen bleven uit. Bijgevolg werd het bepalen van de datering van de circulaire structuur erg moeilijk. Ook de functie als grafcirkel blijft onduidelijk.

2.3.4.2.4 Ploegsporen

Van noord naar zuid werd het merendeel van de ploegsporen geregistreerd. Ze volgden elkaar op, op een vrij regelmatige afstand variërend tussen de 3 en 6m. Enkel in het zuiden van het terrein werden enkele ploegsporen met een oost-west oriëntatie aangetroffen.

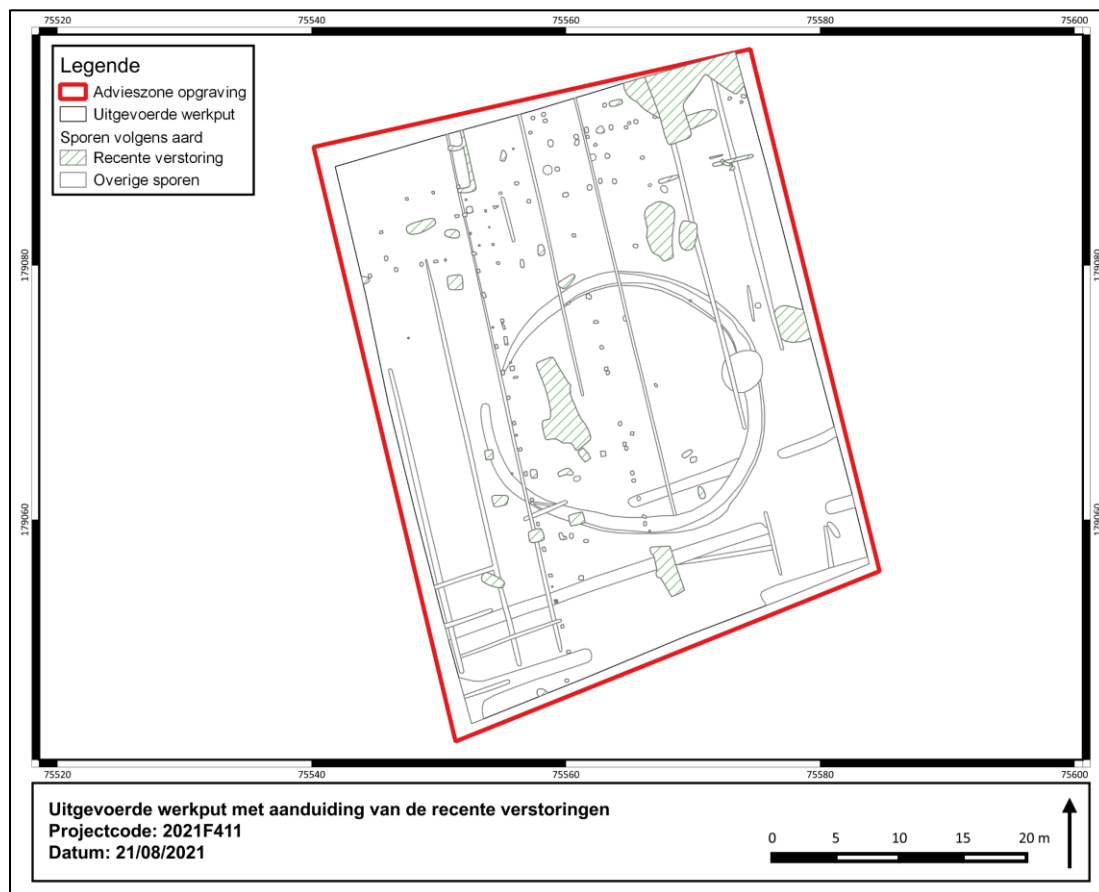
Deze lineaire sporen kregen in het begin elk een uniek spoornummer (S1, S2, S5, S6, S7, S8, S10 en S11). Op basis van de gezette coupes werd echter de aard van de lineaire sporen duidelijk en werd voor de registratie overgestapt op een algemeen spoornummer (S997). De diepte van de ploegsporen varieerde van 8cm tot 26cm onder het aangelegde niveau. Meerdere archeologische sporen werden oversneden door deze ploegsporen. Zelf werden de ploegsporen dan weer oversneden door verschillende recente verstoringen.

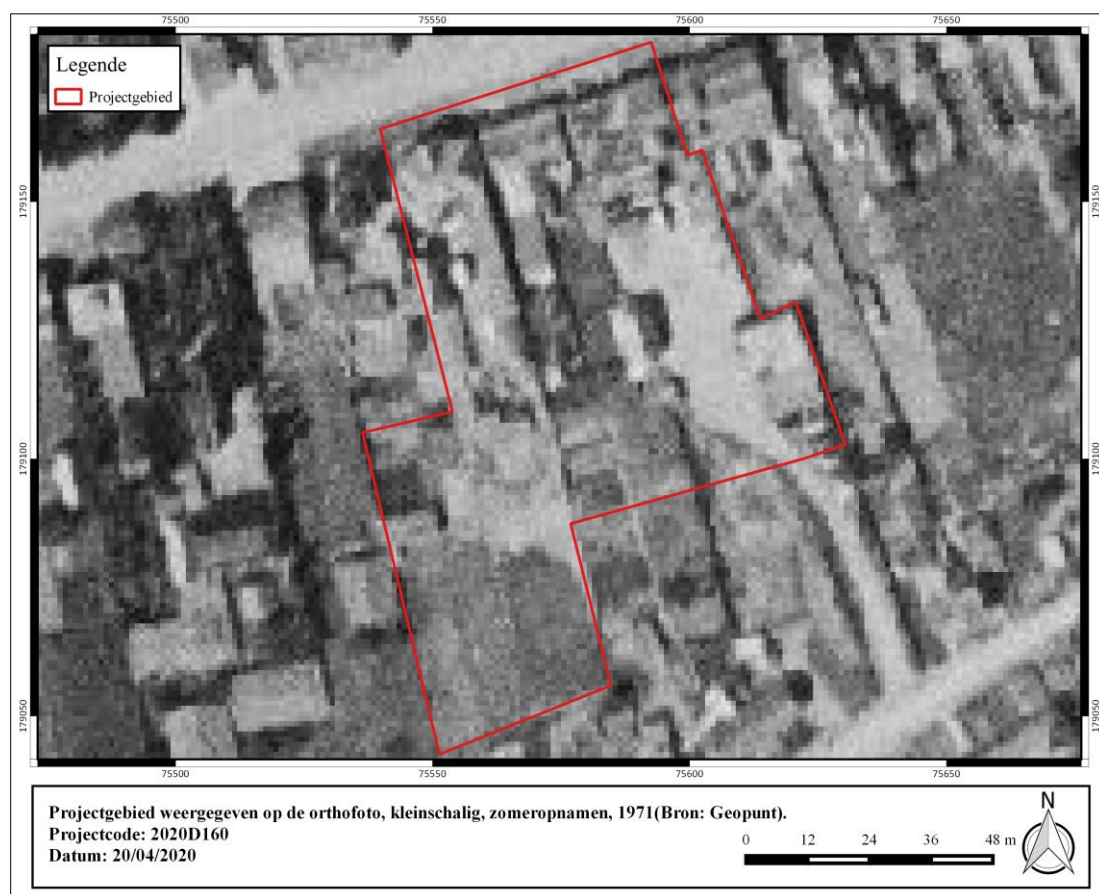
Figuur 70: Uitgevoerde werkput met aanduiding van de ploegsporen

2.3.4.2.5 Recente verstoringen

Doorheen de opgravingszone werden meerdere recente verstoringen (S999) aangeduid. Op de orthofotosequentie van de laatste decennia kan een zekere evolutie in het bodemgebruik binnen de contour van het originele projectgebied worden waargenomen. Op de orthofoto van 1971 is een aaneengesloten rij woningen waar te nemen aan de straatzijde in het noorden van het projectgebied. Het achterliggende terrein, waar onder andere de opgravingszone situeerde, was vrij open met verspreid een aantal bijgebouwen. Daarna bleef de toestand quasi ongewijzigd op de locatie van de opgravingszone.

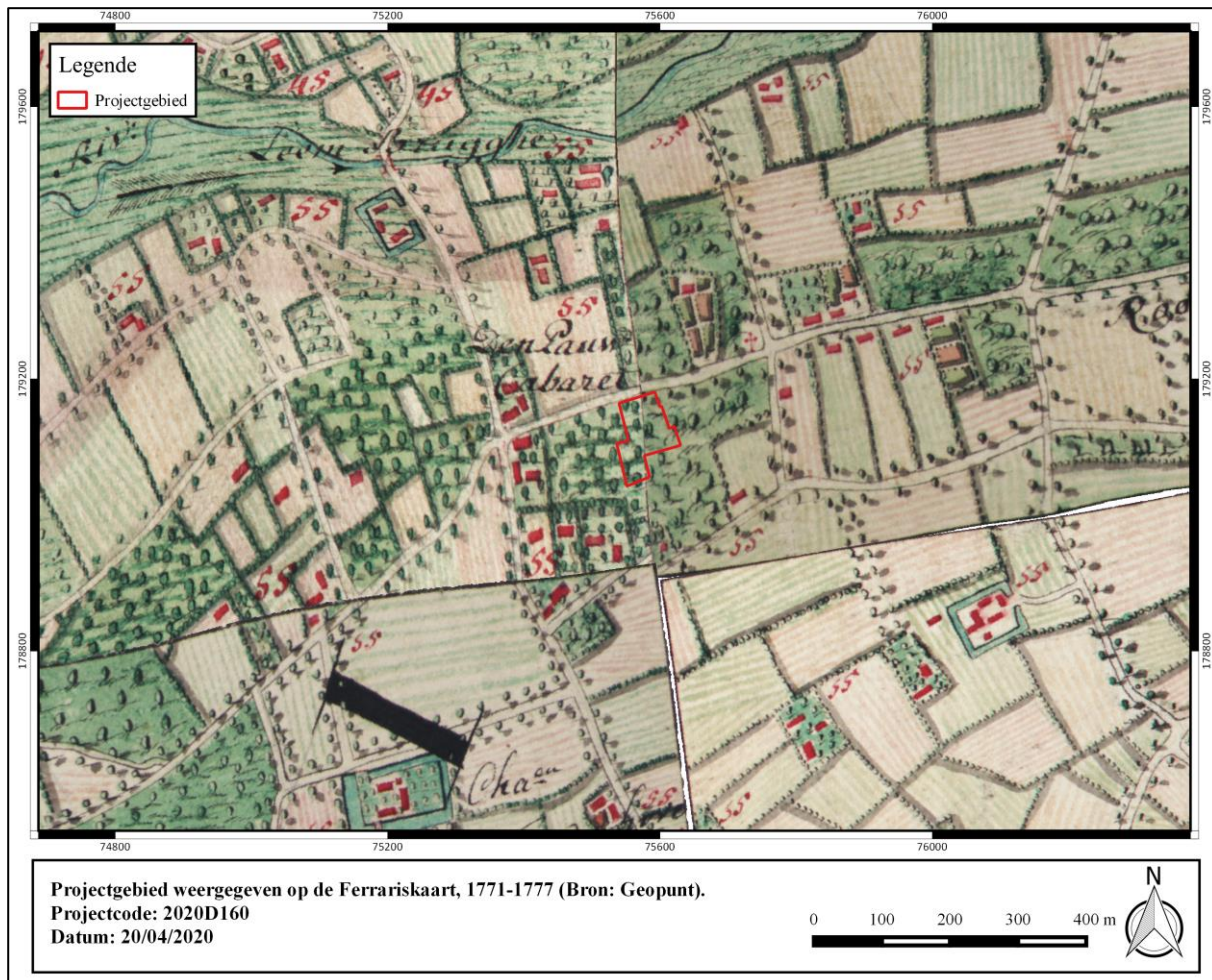
Figuur 71: Uitgevoerde werkput met aanduiding van de recente verstoringen

Figuur 72: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971

2.3.4.2.6 Natuurlijke sporen

Initieel werden vijf contouren als natuurlijke sporen geregistreerd. Allen werden door middel van een coupe gecontroleerd. Na controle van een mogelijke kuil, S4, werd ook dit spoor als een natuurlijk spoor aangeduid. Een mogelijke reden voor het voorkomen van deze natuurlijke sporen, is te vinden op de Ferrariskaart (1771-1777). De Ferrariskaart karteert het plangebied namelijk als boszone of boomgaard.

Figuur 73: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777

2.3.5 Bespreking van de resultaten gekoppeld aan het uitgevoerde natuurwetenschappelijke onderzoek

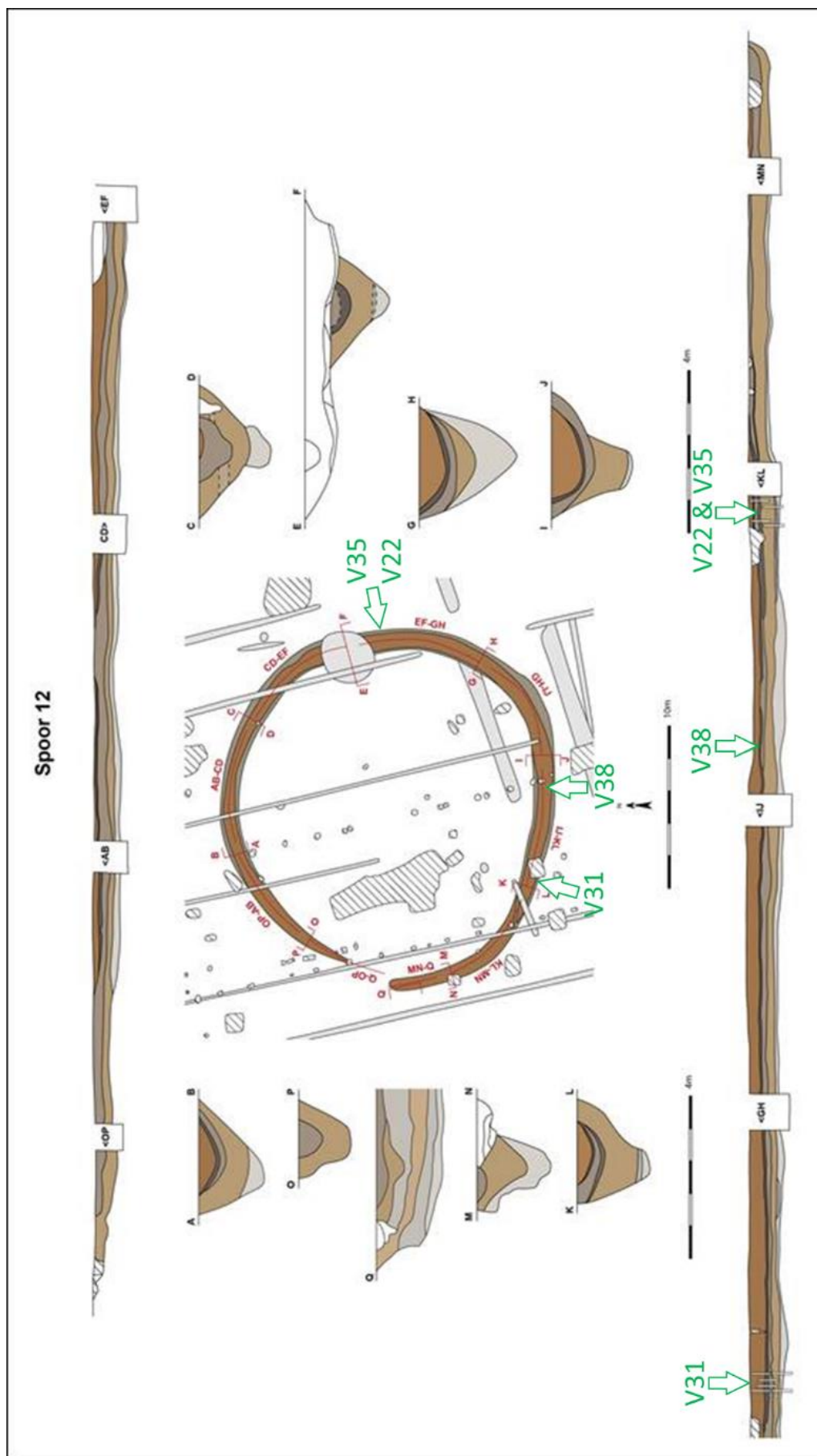
2.3.5.1 Beschrijving van de analysemethoden en technieken

In afweging met het voorziene budget werden slechts enkele stalen geselecteerd voor effectieve analyse. Elk van deze stalen is afkomstig van S12 waarvan vermoed wordt dat het om een grafcirkel uit de metaaltijden gaat. In onderstaand tabel staan de stalen opgelijst die met het oog op het beantwoorden van de gestelde onderzoeksvragen onderzocht werden. De resultaten werden samengebundeld in één verslag en zit als bijlage in dit rapport.⁹

	Vondstnr	Spoornr	Profielnr	Laagnr	Onderzoek
10L stalen (macro)	31	12	1	3, 4, 5, 6	datering C14 + macrobotanie
	35	12	2	2, 3, 4, 5	datering C14 + macrobotanie
	38	12	-	3	datering C14 + macrobotanie
Pollenbakken	22	12	2	2, 3, 4	Palynologie + landschapsreconstructie

Tabel 8: Geselecteerde stalen

⁹ Zie bijlage 5

Figuur 74: Gedigitaliseerd grondplan en coupes van S12 met aanduiding van de onderzochte stalen

Macrobotanie

In functie van macrobotanisch onderzoek werden VNR 31, VNR 35 en VNR 38 geselecteerd uit de lengtecoupes op de best bewaarde zones van S12. Meer specifiek was VNR 31 afkomstig van profiel 1, gelegen op de lengtecoupe EF-GH. Hierbij werden lagen 3, 4, 5 en 6 samen in één 10L-emmer bemonsterd. Het staal bevond zich op een TAW van 15,72m (de originele maaiveldhoogte op deze locatie was 16,90m TAW).

VNR 35 werd uit profiel 2 gerecupereerd, gelegen op de lengtecoupe IJ-KL. Lagen 2, 3, 4 en 5 werden hierbij samen bemonsterd in één 10L-emmer. De TAW hoogte van dit staal was 15,79m (de originele maaiveldhoogte op dit punt was 16,99m).

VNR 38 werd ingezameld op lengtecoupe IJ-KL. Enkel laag 3 werd hierbij in een 10L-emmer bemonsterd met een hoogte van 15,95m TAW (de originele maaiveldhoogte op deze locatie was 17,10m).

Tijdens de verwerking werden alle macrorestenmonsters eerst met leidingwater gezeefd. De gebruikte maaswijdtes hierbij waren 2mm en 0,5mm. Vervolgens werden de zeefresiduen geanalyseerd met behulp van een Euromex binoculair. Het assessment en de analyses werden uitgevoerd door Fedra Slabbinck onder begeleiding van Luc Allemeersch (Ruben Willaert nv).

C14-datering

De zaden en vruchten, die tijdens het macrobotanisch onderzoek geselecteerd werden en tevens in aanmerking kwamen voor C14-datering, werden bij het KIK ingediend. De C14-dateringen werden vervolgens door Mathieu Boudin uitgevoerd. De resulterende ouderdommen werden gekalibreerd met Oxcal 4.4 (Bronk Ramsey, 2009) op basis van de IntCal 20 kalibratiecurve (Reimer et al., 2020).

Palynologie

Voor het palynologisch onderzoek werden tijdens het veldwerk meerder pollenbakken ingezameld. Uit budgettaire overwegingen werd enkel pollenbak met VNR 22 weerhouden. VNR 22 situeerde zich in profiel 2, gelegen op de lengtecoupe IJ-KL en bevatte lagen 2, 3 en 4. De bijhorende TAW-hoogte is 16,20m gemeten vanaf de bovenkant van de pollenbak (de originele maaiveldhoogte op deze locatie was 17,12m).

Bij de verwerking werden de substalen in het labo voor Paleontologie van de Universiteit Gent behandeld volgens de standaardprocedure voor pollenpreparatie, inclusief acetolyse en oplossing in waterstoffluoride. Tijdens de preparatie werd aan ieder monster een gekende hoeveelheid Lycopodium-sporen toegevoegd om na telling de pollenconcentratie voor ieder geanalyseerd niveau te kunnen inschatten.

Het assessment werd uitgevoerd door Anneleis Storme. De geprepareerde residu's werden bekeken met een lichtmicroscop op 400x vergroting. Voor assessment werd de pollenconcentratie ingeschat op basis van de verhouding pollen/Lycopodium-sporen. De kwaliteit van bewaring werd geëvalueerd door een steekproef van 10 korrels te scoren op een schaal van 1 (zeer slecht) tot 5 (uitstekend) en hiervan het gemiddelde te berekenen. Ten slotte werd de aanwezigheid van een eventueel storende matrix genoteerd (houtschooffragmenten, sediment en organisch materiaal). Op basis van de scores voor concentratie, bewaring en matrix wordt een inschatting gemaakt van de haalbaarheid van analyse. Een beperkte telling van palynomorfen, inclusief pollen, sporen en non-pollen palynomorfen, laat vervolgens toe om de frequentie van de voornaamste groepen in te schatten (boompollen (AP), kruidenpollen (NAP),

pollen van waterplanten, plantensporen, schimmelsporen en houtskool) en eventuele dominante taxa te identificeren.

Bij een palynologische analyse, uitgevoerd door Anneleis Storme, wordt gewoonlijk gestreefd naar een telling uitgevoerd van ca. 400 pollenkorrels (natte + droge vegetatie). Voor de determinaties van pollen en sporen werd gebruik gemaakt van verschillende sleutels. Voor andere palynomorfen, zoals schimmelsporen en algen, werd de determinatie gebaseerd op beschrijvingen en foto's uit de literatuur. Verder werd voor elk preparaat de pollenconcentratie berekend op basis van het aantal getelde Lycopodium-sporen. Op die manier werd ook de concentratie microhoutschool-fragmenten ($> 10 \mu\text{m}$) bepaald op basis van de verhouding microhoutschool/pollensom.

2.3.5.2 Beschrijving van de resultaten

Uitgebreide informatie over de beschrijving van de resultaten van het macroresten onderzoek en het pollenonderzoek, kan worden teruggevonden in Bijlage 5 "Rapport natuurwetenschappelijk onderzoek 2024-09".

2.3.5.2.1 Macroresten onderzoek en C14-datering

Labonr.	Spoor	Staal	Gedateerd materiaal	14C-ouderdom	Gekalibreerde ouderdom
RICH-34940	S12 (greppel rond grafheuvel)	V31	ja	106.78 $\pm$ 0.28pMC	nvt
RICH-34941		V35	ja	106.05 $\pm$ 0.29pMC	nvt
RICH-34942		V38	ja	667 $\pm$ 30BP	1278 (51,5%) 1324 AD 1356 (43,9%) 1393 AD

Tabel 9: Resultaten van de C14-dateringen

Twee (VNR 31 en VNR 35) van de drie stalen leverden geen datering op wegens te weinig macrobotanisch materiaal. Het derde staal (VNR 38) geeft een datering in de 13de à 14de eeuw n.Chr. Dit stemt niet overeen met de hypothese van een grafcirkel uit de metaaltijden. Hierbij zijn twee verklaringen mogelijk: ofwel gaat het wel degelijk om een grafcirkel uit de metaaltijden en hoort het geselecteerde materiaal niet bij de oorspronkelijke vulling, ofwel moet de interpretatie van het spoor herzien worden en gaat het in feite om een laatmiddeleeuws spoor. Er zijn echter zaken die erop wijzen dat bovenstaande C14-datering onbetrouwbaar is. Zo werd ten eerste een algemeen slechte bewaringstoestand van het macrobotanisch materiaal over alle stalen heen vastgesteld. Ten tweede was het macrobotanisch materiaal dat voor C14-datering kon geselecteerd worden heel beperkt en werd vooral gerepresenteerd door de robuustere types¹⁰. Ten derde kan uit de profielopbouw van de greppel worden afgeleid dat S12 hoogstwaarschijnlijk een lange tijd heeft opengelegen. Bijgevolg bestaat de mogelijkheid dat het staal VNR38 gecontamineerd is.

2.3.5.2.2 Pollenonderzoek

De onderzochte pollenstalen leverden belangrijke informatie over het landschap en de evolutie daarvan op de site langs de Ingelmunstersteenweg te Oostrozebeke. Er dient echter een kanttekening bij de resultaten te worden gemaakt. De stalen bevatten genoeg pollen voor analyse, maar de bewaring van deze pollen was niet optimaal. Door de slechtere bewaringstoestand leverden de pollenspectra geen 100% waarheidsgetrouw beeld van de oorspronkelijke vegetatie. Meer specifiek waren de meer fragiele pollentypes ondervertegenwoordigd door oxidatie, terwijl de meer robuuste en makkelijk herkenbare types oververtegenwoordigd waren. Kortom, de pollenanalyse kon in dit geval geen correcte

¹⁰ Mondelinge communicatie Allemeersch L.

verhoudingen weergegeven van het originele plantenbestand van de omgeving van de opgravingszone¹¹.

Niettemin beschrijft het pollenonderzoek van de vulling van S12 een sterk ontboste zone met op grotere afstand waarschijnlijk wel nog dicht (eiken)bos. Grassen, adelaarsvaren en hazelaars karakteriseren de open ruimte. De relatieve toename van grassen ten opzichte van hazelaar, wijst op toenemende menselijke druk op de vegetatie. Schimmelsporen lijken te wijzen op vochtige omstandigheden met rottende plantenresten/hout in de greppel. Met andere woorden was de omgeving rond S12 in de beginperiode vermoedelijk gekarakteriseerd door een open landschap. Daarna neemt de vegetatie terug toe door menselijke tussenkomst.

2.3.6 Beschrijving van de vondsten die op basis van selectie bij het assessment verder onderzocht werden

Alle vondsten werden bij het assessment weerhouden en verder onderzocht (bestudeerd, beschreven en indien mogelijk gedateerd). Het vondstmateriaal was schaars en kon voor slechts enkele sporen voor een mogelijke datering zorgen.

2.3.6.1 Onderzoeksmethode van de vondsten

Alle vondsten werden gewassen, geteld, gewogen, gedetermineerd en in een lijst toegevoegd. Het aardewerk werd voorgelegd aan Emiel Vandewalle terwijl de vuursteenfragmenten door Gunther Noens bekeken werden.

2.3.6.2 Beschrijving van de typologische, chronologische en ruimtelijke indeling van de vondsten

Op het terrein werden in totaal negen vondsten aangetroffen en ingezameld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende aantallen per materiaalcategorie.

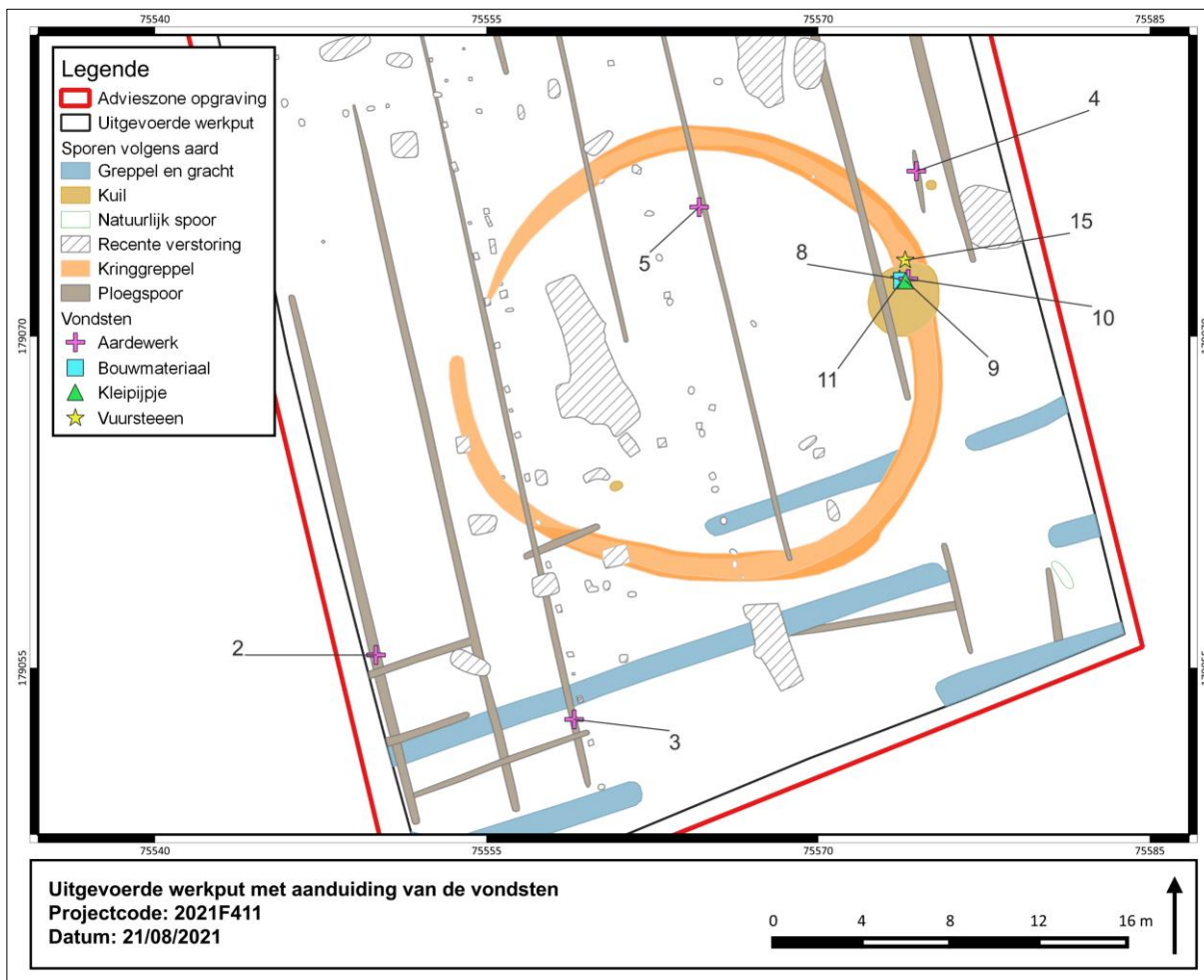
Code	Categorie	Aantal
AW	Aardewerk	5
BOUWMAT	Keramisch bouw materiaal	1
PIJP	Kleipijpje	1
SVU	Vuursteen	2

Tabel 10: Overzicht en aantallen van de verschillende vondstcategorieën

Voor een gedetailleerd overzicht van de verschillende vondsten, wordt verwezen naar de vondstenlijst in bijlage 3.

¹¹ Mondelinge communicatie Storme A.

Figuur 75 toon het ruimtelijk overzicht van de vondstlocaties:

Figuur 75: Thematische kaart met weergave van de vondstlocaties

Hieronder worden de vondsten per categorie besproken:

2.3.6.2.1 Aardewerk

Tijdens de opgraving werden in enkele sporen fragmenten van aardewerk aangetroffen. Het gaat om een totaal van vijf uitgeschreven vondstnummers. Bij het opmaken van het assessment werd duidelijk dat het aardewerk volledig uit gedraaid aardewerk bestond. Het gedraaid aardewerk kon verder worden opgesplitst in 80% roodbakkend en 20% grijsbakkend keramiek.

Het aardewerk was beperkt in aantal maar ook in diagnostische kenmerken. Het betrof 5 wandenfragmenten, 3 bodems en 2 oren. Het merendeel viel in de nieuwe tijd te dateren waarbij het overige als laatmiddeleeuws bestempeld werd.

2.3.6.2.1.1 Late middeleeuwen

Grijs aardewerk

Het grijs aardewerk wordt vertegenwoordigd door een enkele oor (VNR 4). Het oor is versierd met vingeringdrukken en is vermoedelijk afkomstig van een vuurklok. Dit fragment werd in een ploegspoor aangetroffen.

Figuur 76: VNR 4

2.3.6.2.1.2 Late middeleeuwen/nieuwe tijd

Rood aardewerk

Het roodbakkend aardewerk met een datering in de late middeleeuwen/nieuwe tijd bestaat uit één wandfragment (VNR 5). Dit kleine fragment is intern geglaazuurd en werd net zoals VNR 4 uit een ploegspoor gerecupereerd.

2.3.6.2.1.3 Nieuwe tijd

De laatste aardewerkscheven werden gedateerd in de nieuwe tijd. Het betreft alle roodbakkend aardewerk.

Één bodem (VNR 2) werd in de 18de eeuw geplaatst. De bodem was afkomstig van een voorraadpot met zware lompe standring. Deze standring vertoont slijtage aan de onderkant, wellicht door het telkens verschuiven van de grote voorraadpot. Verder was zowel intern als extern glazuur aanwezig. VNR 2 werd in een ploegspoor teruggevonden.

Figuur 77: VNR 2

VNR 3 bevatte twee wanden en één oor. De wanden vertonen glazuerspatten terwijl het oor volledig geglaazuurd is. Vermoedelijk was het oor onderdeel van een lollepot geweest. Qua datering vallen de aardewerkfragmenten van VNR 3 hoogstwaarschijnlijk in de 17de/18de eeuw. Het aardewerk werd bovendien uit een ploegspoor ingezameld.

Figuur 78: VNR 3

Het laatste vondstnummer met roodbakkend aardewerk is VNR 10. Het gaat hierbij om twee passende bodemfragmenten en twee wanden. Deze twee wanden zijn intern voorzien van een gestileerde slibversiering in groen en geel. Meer specifiek wordt VNR 10 in de 17de/18de eeuw gedateerd. Interessant is hier de context waaruit het vondstnummer afkomstig is. Het gaat namelijk om kuil S17 die de circulaire greppelstructuur S12 volledig oversneed.

Figuur 79: VNR 10

2.3.6.2.2 *Keramisch bouw materiaal*

Net zoals VNR 10 werd VNR 11 uit kuil S17 gerecupereerd. Het gaat om drie, niet-passende rode baksteenfragmenten. Van twee fragmenten kon een breedte en een dikte worden bepaald: 9,5cm x 4cm en 11cm x 5cm.

2.3.6.2.3 Kleipijpje

Een noemenswaardig aantal van zes kleipijpjes (VNR 9) van 26 gr. werd uit kuil S17 ingezameld. Meer specifiek werden zes pijpenstelen daterend vanaf de 17de eeuw herkend. Drie van deze stelen waren met horizontale radering versierd.

Figuur 80: VNR 9

2.3.6.2.4 Vuursteen

Eveneens uit kuil S17 werd nog een vuursteenfragment (VNR 8) van 3 gr. aangetroffen. Het fragment betreft een distaal stuk dat mogelijks is afgebroken van een kling. Op het proximale deel van het stuk zijn retouches zichtbaar. Of het hier gaat om intentionele retouches is niet duidelijk.

Een tweede vuursteenfragment (VNR 15) werd uit de vulling van de circulaire greppelstructuur S12 net naast kuil S17 (die S12 oversnijdt) gerecupereerd. Het fragment is volledig waarbij een grote hiel en slagbult herkend werd. Hoogstwaarschijnlijk kan VNR 15 als een afslag gedetermineerd worden.

Figuur 81: VNR 15

2.3.7 Datering en interpretatie van de archeologische site

2.3.7.1 Datering op basis van de vondsten

Door het beperkte aantal vondsten, is het slechts mogelijk om de aangetroffen ploegsporen en kuil S17 en S20 ergens in de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd te dateren.

2.3.7.2 Absolute datering op basis van natuurwetenschappelijke dateringstechnieken

Voor de selectie van de sporen voor natuurwetenschappelijke dateringstechnieken, diende sterk rekening te worden gehouden met het aanwezige budget. Het spoor dat het meeste in aanmerking kwam, was de circulaire greppelstructuur S12. Gezien de hoge uitlogingsgraad van S12 werden de twee best bewaarde locaties uitgekozen om extensief te bemonsteren en stalen te laten dateren. De meeste stalen leverden echter te weinig materiaal op voor C14-datering. Slechts één staal resulteerde in een datering in de 13de à 14de eeuw n.Chr. Dit stemt niet overeen met de hypothese van een kringgreppel uit de metaaltijden. Daarvoor zijn twee verklaringen mogelijk:

- 1) Ofwel gaat het wel degelijk om een grafcirkel uit de metaaltijden en hoort het geselecteerde materiaal niet bij de oorspronkelijke vulling.
- 2) Ofwel moet de interpretatie van het spoor herzien worden en gaat het in feite om een laatmiddeleeuws spoor.

Er zijn echter zaken die erop wijzen dat de C14-datering onbetrouwbaar is. Gezien de algemene slechte bewaring van het macrobotanische materiaal en het vermoeden dat S12 een lange tijd heeft opengelegen, wijst in de richting dat het staal met datering in de 13de à 14de eeuw hoogstwaarschijnlijk gecontamineerd is.

2.3.7.3 Datering op basis van historische bronnen en orthofoto's.

Greppel S13 kan vermoedelijk, bij projectie op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840), geïdentificeerd worden als een 19de-eeuwse perceleringsgreppel. Ook S14 kan mogelijks teruggaan op zo'n perceleringsgracht.

Doorheen de opgravingszone werden verschillende recente verstoringen (S999) aangeduid. Op de orthofotosequentie van de laatste decennia kan een zekere evolutie in het bodemgebruik binnen de contour van het originele projectgebied worden waargenomen. Op de orthofoto van 1971 is een aaneengesloten rij woningen waar te nemen aan de straatzijde in het noorden van het projectgebied. Het achterliggende terrein, waar zich onder andere de opgravingszone situeerde, was vrij open met verspreid een aantal bijgebouwen. Daarna bleef de toestand quasi ongewijzigd op de locatie van de opgravingszone.

2.3.7.4 Relatieve datering op basis van het sporenbestand

Relatieve datering wordt bekomen door oversnijdingen van sporen en vergelijkingen op basis van oriëntatie, afmetingen en typologieën. Op basis van deze werkwijze, kan in grote lijnen een opsomming van jong naar oud van het archeologische ensemble gegeven worden:

- Circulaire greppelstructuur S12 wordt oversneden door kuil S17.
- Kuil S17 wordt oversneden door de ploegsporen.
- Greppels S13, S14 en S18 worden oversneden door de ploegsporen.
- De ploegsporen worden oversneden door de recente verstoringen.

2.3.7.5 Tafonomische opbouw en formatie van de archeologische site

De bodemopbouw kan binnen het projectgebied beschouwd worden als hoofdzakelijk een A/C-profiel waarbij af en toe een miniem restant van een sterk verbrokkelde B-horizont kon worden waargenomen. Landschappelijk komt deze post-podzolbodem overeen met de laat-pleistocene eolische afzetting die als een kleine dekzandrug de Mandelvallei volgt.

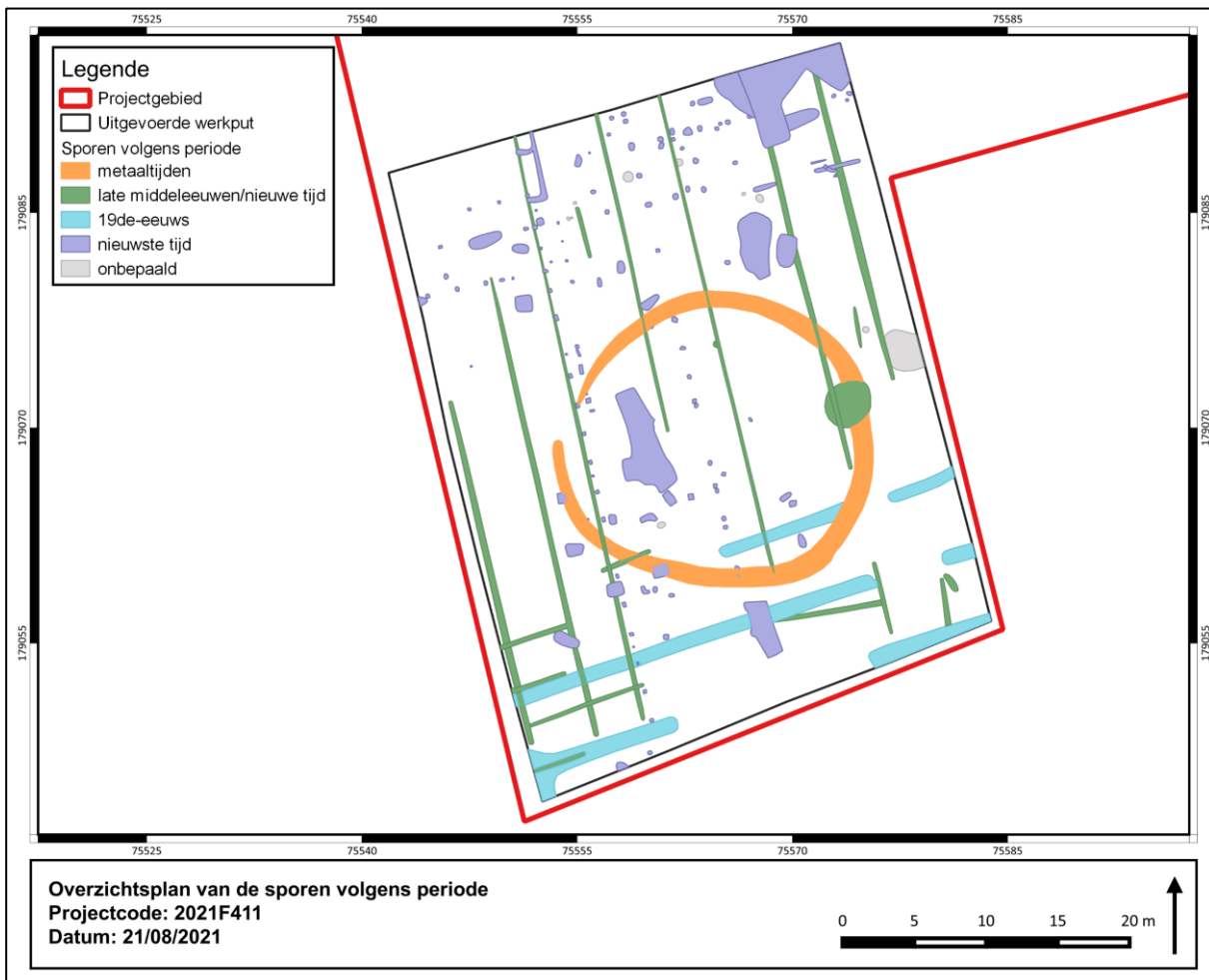
Bovenstaande observaties sluiten aan bij de gegevens van het landschappelijk bodemonderzoek en het proefsleuvenonderzoek. De bodem was hoofdzakelijk opgebouwd uit fijnkorrelig zand dat naar onder toe, op variërende diepte, iets lemiger werd. Het zandige sediment bovenaan is vermoedelijk op eolische wijze afgezet tijdens het Weichseliaan. Zo werden de fluviatiele afzettingen, waar het pakket met de lemige intermezzo's deel van uitmaakt, afgedekt.

Op basis van de opgraving manifesteerde het archeologisch leesbaar niveau zich bovenaan de C-horizont op een hoogte tussen 15,97m TAW en 16,40 TAW. Bijgevolg kon een vrij vlak archeologisch niveau binnen de grenzen van het projectgebied worden waargenomen.

2.3.8 Synthese

2.3.8.1 Gemotiveerde interpretatie van de vondsten, vondstcategorieën, sporen, spoorcombinaties, spoorcategorieën, archeologische structuren, en activiteitenzones

Op basis van bovenstaande gegevens is het mogelijk om de site te schetsen doorheen de tijd. Het is belangrijk op te merken dat ondanks de schaarse vondsten en budgettaire beperkingen de site zo goed mogelijk werd uitgewerkt om zo de onderzoeksvragen te beantwoorden. Desondanks blijft er potentieel voor meer gedetailleerder onderzoek. In het opgravingsarchief blijven stalen ter beschikking voor aanvullend natuurwetenschappelijk onderzoek.

Figuur 82: Overzichtsplan sporen per periode

2.3.8.1.1 Metaaltijden

De opvallendste structuur tijdens de opgraving was S12, centraal gelegen in het onderzoeksgebied. S12 bestond uit een cirkelvormige tot ovale greppel met een buitendiameter van maximum 20m. In het west-noord-westen was een onderbreking van ongeveer 2m in de greppel zichtbaar. Op basis van de gezette lengtecoupes op de uiteinden van de greppel, wordt vermoed dat de onderbreking intentioneel was.

Daarnaast werd via de dwars- en lengtecoupes duidelijk dat de cirkel vrij goed bewaard was. De diepste en beste bewaring bevond zich in het zuidoostelijke deel van de structuur, terwijl de minste en meest ondiepe bewaring zich in het noordwestelijke deel situeerde. Vermoedelijk weerspiegelt deze situatie het oorspronkelijke reliëf dat waarschijnlijk iets hoger en droger was

in het noordwesten waardoor de bewaring hier minder diep was. Dit in tegenstelling tot het zuidoosten waar de greppel dieper en mogelijks ook natter was. Bovenstaand gegeven keert ook terug in de opvulling van S12. Over het algemeen was een duidelijke, gelaagde opvulling met minstens twee stabilisatiehorizonten zichtbaar. Die organische stabilisatiehorizonten waren veel beter ontwikkeld in het zuidoosten waar de gracht dus dieper en natter was dan in het noordwesten waar het ondiep en droog was.

Meer concreet werden in de vulling van S12 twee grote opvullingsfasen waargenomen. Binnen de *eerste opvullingsfase* werden nog eens 3 aparte fasen onderscheiden. De **eerste fase** vertegenwoordigde een zwak ontwikkelde A-horizont of stabilisatiehorizont die vermoedelijk de aanleg-/gebruiksfase van de circulaire structuur weerspiegelde. De **tweede fase** bevat een opvulling die op natuurlijk wijze is ontstaan. Mogelijk ging deze gepaard met opnieuw de vorming van een A-horizont. De **derde fase** toont een Bh-horizont met daarboven een duidelijke A-horizont of stabilisatiehorizont. Op sommige plaatsen kon ook nog een E-horizont worden aangeduid. **Fasen 1, 2 en 3** volgden elkaar relatief snel op in tijd waarna S12 vermoedelijk een lange tijd bleef openliggen. Het is niet onmogelijk dat de greppel daardoor nog steeds zichtbaar was in het landschap voor de mens. Uiteindelijk vond een *tweede en laatste opvullingsfase* plaats dat tot aan het aangelegde archeologische niveau rijkte.

Bovenstaande elementen doen vermoeden dat S12 het restant is van een grafcirkel uit de metaaltijden. Er werden echter geen vondsten aangetroffen om voorgenoemde functie of datering te onderbouwen. Daarom werd C14-datering uitgevoerd in de hoop meer duidelijkheid rond de ouderdom van S12 te scheppen. Één datering plaatste de greppelstructuur in de 13de à 14de eeuw ofwel de volle tot late middeleeuwen. Dit resultaat past niet in de hypothese van een grafcirkel uit de Metaaltijden. Er zijn echter zaken die erop wijzen dat de C14-datering onbetrouwbaar is. Gezien de algemene slechte bewaring van het macrobotanische materiaal en het vermoeden dat S12 een lange tijd heeft opengelegen, wijst in de richting dat het staal met datering in de 13de à 14de eeuw hoogstwaarschijnlijk gecontamineerd is.

Naast macrobotanisch onderzoek en C14-datering werd ook pollenanalyse op de vulling van de circulaire structuur uitgevoerd. Daarbij gaf de pollenanalyse een open landschap weer in de beginperiode van S12. Pas later nam de vegetatie opnieuw toe door menselijke tussenkomst. Met andere woorden was de omgeving rond S12 in de beginperiode vermoedelijk gekarakteriseerd door een open landschap. Als S12 effectief de grafcirkel rond een grafheuvel was, was de grafheuvel mogelijk goed zichtbaar vanop afstand. Deze zichtbaarheid nam nog eens extra toe door de landschappelijke ligging van de site: namelijk op een kleine dekzandrug in de Mandelvallei.

2.3.8.1.2 Late middeleeuwen / nieuwe Tijd

Op basis van het aardewerk werden nog enkele sporen, verspreid over het projectgebied, in de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd gedateerd. Zo werden twee kuilen S17 en S20 gedateerd op basis van roodbakkend aardewerk. Of beide kuilen met elkaar in verband staan, blijft echter onduidelijk. Hetzelfde geldt voor hun functie.

Verder werden meerdere ploegsporen over het volledige projectgebied aangetroffen met hoofdzakelijk een noord-zuid oriëntatie op vrij regelmatige afstand van elkaar. Bovendien oversneden deze ploegsporen alle andere relevante archeologische sporen. Het aardewerk dat uit de ploegsporen gerecupereerd werd, bestond uit grijs aardewerk van een vuurklok uit de late middeleeuwen, rood aardewerk met interne glazuring uit de late middeleeuwen/nieuwe tijd en rood aardewerk van onder andere een voorraadpot en lollepot uit de nieuwe tijd.

2.3.8.1.3 Nieuwste tijd

Tot slot werden in het zuiden van het onderzoeksgebied een drietal greppels met een noordoost-zuidwest oriëntatie aangesneden. Bij projectie op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) vielen enkele van deze greppels samen met 19de-eeuwse perceleringsgreppels. Er werden echter geen vondsten in de vullingen teruggevonden.

2.3.8.2 Confrontatie van de bevindingen met eerder uitgevoerd onderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden verschillende archeologische sporen geregistreerd. De kern van het archeologische ensemble bevond zich in het zuidelijke deel van het projectgebied (7089m²). De aangetroffen sporen en vondsten wezen op de aanwezigheid van een funeraire site uit de metaaltijden. Op basis daarvan werd een zone van 1598m² geadviseerd voor opgraving.

Wanneer de resultaten van het proefsleuvenonderzoek vergeleken worden met de resultaten van de opgraving, bestaat inderdaad de mogelijkheid dat er zich een funeraire site binnen de grenzen van de advieszone bevond. Meer bepaald werd een volledige circulaire greppelstructuur opgegraven waarvan tijdens de proefsleuven meerdere greppelsegmenten werden geregistreerd. Bij gebrek aan vondsten en door de contrasterende resultaten van de 14C-dateringen, is er slechts een vermoeden dat de greppelstructuur in de Metaaltijden dateert. Verder gaf het proefsleuvenonderzoek ook indicaties weer van enkele paalsporen. Deze bleken echter na controle tijdens de opgraving recente verstoringen te zijn.

2.3.8.3 Verwachtingen ten aanzien van nog niet opgegraven archeologisch erfgoed op het onderzochte terrein

Het adviesgebied, dat in het programma van maatregelen van de proefsleuven werd opgesteld, kon vlakdekkend worden opgegraven. Er zijn dus geen verwachtingen meer van nog niet-opgegraven archeologisch erfgoed binnen de grenzen van het onderzochte terrein.

2.3.8.4 Besluit

Het archeologisch onderzoek aan de Ingelmunstersteenweg te Oostrozebeke werd gedomineerd door één opvallende structuur. Het betrof een circulaire greppelstructuur die vermoedelijk een restant is van een grafcirkel uit de Metaaltijden. Door gebrek aan vondsten en de contrasterende resultaten van de 14C-dateringen, kan bovengenoemde datering niet hard gemaakt worden. Niettemin werden nog geen dergelijke structuren in de directe omgeving vastgesteld waardoor het potentieel op kennisvermeerdering vrij hoog ligt.

Buiten de circulaire greppelstructuur werden geen extra structuren op de site aangetroffen. De overige sporen beperkten zich enerzijds tot een paar losse kuilen, waarvan vermoedelijk één uit de late middeleeuwen/nieuwe tijd. Anderzijds werden nog greppels aangetroffen waarvan een aantal waarschijnlijk samenvallen met 19de-eeuwse perceleringsgreppels op de Atlas der Buurtwegen (ca.1840). Andere sporen zijn het resultaat van het ploegen in recentere tijden. Al deze sporen zijn beperkt in aantal en vertonen geen duidelijk verband. Bijgevolg worden ze als *off-site* fenomenen beschouwd.

2.3.8.5 Belang en betekenis van de archeologische site binnen de bestaande kennis

Dergelijke structuren zoals de aangetroffen circulaire greppelstructuur werden nog niet in de directe omgeving waargenomen. Bij gebrek aan vondsten en contrasterende 14C-dateringen kan geen sluitende datering aan de greppelstructuur geven worden. Toch kan op basis van de

morfologie en de profielopbouw gedacht worden aan een grafcirkel uit de metaaltijden. Bijgevolg is de archeologische kenniswinst van groot belang voor de omgeving.

2.3.8.6 Zones waar geen archeologisch erfgoed aanwezig is.

Uit de opgraving blijkt dat de archeologisch relevante sporen zich vooral centraal en in het zuiden van de opgravingszone situeerden. Daarbij gaat het hier om een gering aantal sporen. Er zijn bijgevolg weinig uitspraken te doen over de al dan niet archeologische aanwezigheid buiten het projectgebied.

2.3.9 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Hieronder wordt getracht de onderzoeksvragen geformuleerd in het programma van maatregelen zo goed mogelijk te beantwoorden:

Zijn er sporen aanwezig? Indien ja, zijn die van natuurlijke of antropogene oorsprong?

- 1) Van sporen van een natuurlijke aard werd slechts een geringe hoeveelheid waargenomen. Deze natuurlijke sporen bevonden zich praktisch uitsluitend in de noordelijke helft van het onderzoeksgebied.
- 2) De antropogene sporen bestonden enerzijds uit meerdere recente verstoringen en anderzijds uit een beperkt aantal relevante archeologisch sporen. Wat betreft de recente verstoringen kan vermoedelijk een link worden gelegd met de bijgebouwen die zich vóór de graafwerken op het terrein bevonden. Die bijgebouwen zijn reeds op de orthofoto van 1971 waar te nemen, waarna de toestand quasi ongewijzigd bleef. Voor de archeologisch relevante sporen werd slechts een klein aantal geregistreerd.

Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?

De aangetroffen archeologische resten bevonden zich vooral centraal en in het zuiden van de opgravingszone. Daarbij bestonden de spoorcategorieën uit ploegsporen, kuilen, greppels en een circulaire greppelstructuur.

- De ploegsporen doorkruisten het onderzoeksgebied hoofdzakelijk van noord naar zuid. Ze werden op een vrij regelmatige afstand van elkaar aangesneden, variërend tussen de 3 en 6m. De ploegsporen oversneden de kuilen, de greppels en de circulaire greppelstructuur. Zelf werden de ploegsporen door de recente verstoringen oversneden.
- Een zestal kuilen lagen verspreid over de volledige opgravingszone (S3, S9, S15, S17, S19, S20). Er kon geen ruimtelijk verband tussen deze kuilen worden aangetoond waardoor ze als losse kuilen geïnterpreteerd werden. Enkel S17 oversneed de circulaire greppelstructuur (S12), waardoor S17 als jonger dan S12 kan beschouwd worden. S17 is echter ouder dan de ploegsporen aangezien deze ploegsporen de kuil oversnijden.
- In totaal werden zes greppelsegmenten blootgelegd. Deze zes segmenten werden uiteindelijk herleid naar drie greppels (S13, S14 en S18) die telkens een stuk onderbroken waren door de slechtere bewaringsgraad op die locaties. Ze situeerden zich uitsluitend in het zuiden van de projectzone en zijn mogelijk terug te brengen op 19de-eeuwse perceleringsgreppels van op de Atlas der Buurtwegen (ca.1840).
- De circulaire greppelstructuur (S12) werd centraal in het onderzoeksgebied vrijgelegd. S12 wordt duidelijk oversneden door kuil S17, de ploegsporen en

recente verstoringen, waardoor de circulaire greppelstructuur hoogstwaarschijnlijk het oudste spoor binnen deze opgraving is. Als daaraan de vorm, afmetingen en profielopbouw gekoppeld worden, is S12 vermoedelijk een grafcirkel uit de metaaltijden. Hoewel S12 zich in een uitgeloopte toestand bevond, was de cirkel over de volledige lijn goed te volgen. Enkel in het west-noord-westen werd een opening waargenomen die vermoedelijk intentioneel was.

Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?

Op basis van oversnijdingen, aangetroffen vondsten, historische bronnen en orthofoto's, kan in grote lijnen een opsomming van oud naar jong van het archeologische ensemble gegeven worden:

- 1) Circulaire greppelstructuur S12 wordt oversneden door kuil S17.
- 2) Kuil S17 wordt oversneden door de ploegsporen.
- 3) Greppels S13, S14 en S18 worden oversneden door de ploegsporen.
- 4) De ploegsporen worden oversneden door de recente verstoringen.

Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?

Het aantal vondsten dat werd ingezameld tijdens de opgraving bleef beperkt. In totaal werd zes maal aardewerk, één maal keramisch bouw materiaal, één maal een kleipijpje en twee maal vuursteenfragmenten aangetroffen. Zowel het bouw materiaal, het kleipijpje en de vuursteenfragmenten kwamen uit de vulling van kuil S17. Daarnaast werd nog roodbakkerd aardewerk bestaande uit twee passende bodemfragmenten en twee wanden in de kuil teruggevonden. Hieruit kan niet meteen een duidelijk functionele interpretatie voor S17 worden gehaald. Wel een mogelijke datering in late middeleeuwen tot de nieuwe tijd.

Hetzelfde geldt voor het overige aardewerk dat uit de ploegsporen werd gerecupereerd. Daarbij gaat het om grijs aardewerk van een vuurklok uit de late middeleeuwen, rood aardewerk met interne glazuring uit de late middeleeuwen/nieuwe tijd en rood aardewerk van onder andere een voorraadpot en lollepot uit de nieuwe tijd. Bijgevolg kunnen de ploegsporen in de late middeleeuwen tot nieuwe tijd gedateerd worden.

Ten slotte werd nog een enkele wandscherf van roodbakkerd aardewerk uit kuil S20 ingezameld. Deze vondst dateert kuil S20 mogelijk in de late middeleeuwen tot nieuwe tijd. Een mogelijk functie van de kuil kon hieruit niet worden afgeleid.

Hoe manifesteert de kringgreppel zich? Zijn er aanwijzingen voor verschillende opvullings- en gebruiksfasen? Zijn er indicaties van een wal of ophoging?

Centraal in de opgravingszone werd een nagenoeg ronde greppelstructuur (S12) aangetroffen. De greppelstructuur vertoonde in vlak een centrale, sterk op de moederbodem lijkende vulling. Die centrale vulling werd langs beide zijden geflankeerd door een meer humeuze, uitgeloopte vulling. Verder had S12 een buitendiameter van ca. 20m. Net boven het westen was een opening van een tweetal meter in de greppel aanwezig. Daarbij waaierde het zuidelijke segment iets uit naar het westen waardoor het spoor een meer onregelmatige tot ovalere vorm kreeg. De breedte van de greppel varieerde van ca. 1m50 op zijn breedst naar 20cm op zijn smalst naar de opening toe.

Op basis van zowel de dwars- als lengtecoupes bleek de cirkel vrij goed bewaard. De diepste en beste bewaring bevond zich in het zuidoostelijke deel van de structuur met maximaal -96cm. De minste en meest ondiepe bewaring situeerde zich in het noordwestelijke deel met minimaal -52cm. Vermoedelijk weerspiegelt deze situatie het oorspronkelijke reliëf dat waarschijnlijk iets hoger en droger was in het noordwesten waardoor de bewaring hier minder diep was. Dit in tegenstelling tot het zuidoosten waar de greppel dieper en mogelijks ook natter was. Bovenstaand gegeven keert ook terug in de opvulling van S12. Over het algemeen was een duidelijke, gelaagde opvulling met minstens twee stabilisatiehorizonten zichtbaar. Die organische stabilisatiehorizonten waren veel beter ontwikkeld in het zuidoosten waar de greppel dus dieper en natter was dan in het noordwesten waar het ondiep en droog was.

Zoals eerder beschreven in 2.3.3.3 werden twee grote opvullingsfasen van S12 opgemerkt. Binnen de *eerste opvullingsfase* kunnen nog eens 3 aparte fasen onderscheiden worden. De **eerste fase** vertegenwoordigt een zwak ontwikkelde A-horizont of stabilisatiehorizont die vermoedelijk de aanleg-/gebruiksfase van de circulaire structuur weerspiegelt. De **tweede fase** bevat een opvulling die op natuurlijk wijze is ontstaan. Mogelijk gaat deze gepaard met opnieuw de vorming van een A-horizont. De **derde fase** toont een Bh-horizont met daarboven een duidelijke A-horizont of stabilisatiehorizont. Op sommige plaatsen kon ook nog een E-horizont worden waargenomen.

Fasen 1, 2 en 3 volgden elkaar relatief snel op in tijd waarna S12 vermoedelijk een lange tijd bleef openliggen. Het is niet onmogelijk dat de greppel daardoor nog steeds zichtbaar was in het landschap voor de mens. Uiteindelijk vond een *tweede en laatste opvullingsfase* plaats dat tot aan het aangelegde archeologische niveau reikte.

Opvallend was de intentionele opening in de gracht die toegang lijkt te geven tot de binnenkant van de structuur. Deze toegang bevond zich in het westen, al dan niet toevallig, in het minder diep aangelegde deel van het spoor. Dat S12 hier minder diep was uitgegraven, werd via “coupe Q” aangetoond. Het gaat hier niet om een ondiepere bewaring, maar om een intentioneel einde van de gracht. Het tegenoverliggende uiteinde van S12 (ten noorden van coupe Q) kon echter niet onderzocht worden doordat het jammer genoeg door een recente verstoring oversneden werd.

Niettemin kan dus hoogstwaarschijnlijk van een intentionele opening in het westen van het spoor gesproken worden. Mogelijk is de keuze hier symbolisch: namelijk de kant van de zonsondergang. Bovendien impliceert de opening dat de structuur ‘toegankelijk’ geweest moet zijn. Ook de vrij regelmatige cirkelvorm van de gracht lijkt op een intentie te wijzen. Kortom, bovenstaande elementen wijzen sterk in de richting van een grafcirkel. Er werden echter geen vondsten in de vulling van S12 gevonden. Ook graven of indicaties daarvan binnen de opgravingsgrenzen bleven uit. Bijgevolg werd het bepalen van de datering van de circulaire structuur erg moeilijk. Ook de functie als grafcirkel blijft onduidelijk.

Zijn er begravingen of funeraire sporen aanwezig, of andere sporen aanwezig die aan de grafcirkel gerelateerd kunnen worden?

Binnen het onderzoeksgebied van de opgraving werden buiten de circulaire greppelstructuur (S12) geen directe indicaties van begravingen, funeraire sporen of gerelateerde sporen aangesneden. Wel vertoonden kuilen S3 en S20 mogelijke kenmerken van in situ verbranding. Meer specifiek bevond S3 zich buiten de circulaire greppelstructuur, terwijl S20 zich binnenin S12 situeerde. Beide kuilen werden bemonsterd in de hoop de sporen eventueel in verband te kunnen brengen met S12. Omwille van budgetere reden was het echter niet mogelijk de stalen te verwerken en een 14C-datering te laten uitvoeren. Wel werd in S20 een roodbakkende

wandscherf uit de late middeleeuwen/nieuwe tijd aangetroffen. Dit zou dan niet rechtstreeks in verband staan met S12 die vermoedelijk het restant is van een grafcirkel uit de metaaltijden.

Is er potentieel voor natuurwetenschappelijk onderzoek? Welke informatie biedt dit over het landschap of landschapsevolutie?

Gezien het geringe budget dat voor natuurwetenschappelijk onderzoek voorzien was, diende gerichte keuzes te worden gemaakt. De opgraving werd gedomineerd door één opvallende structuur: S12. Op basis van de vorm, afmetingen en profielopbouw werd meteen in de richting van een grafcirkel gedacht. Om dit vermoeden beter te kunnen staven, werd het budget voor natuurwetenschappelijk onderzoek volledig op S12 ingezet. Daarbij werd zowel macrobotanisch onderzoek, C14-datering als pollenonderzoek uitgevoerd.

Het meeste geselecteerde materiaal voor C14-datering bleek echter onvoldoende voor een degelijke datering. Één staal kon wel gedateerd worden, namelijk in de 13de à 14de eeuw. Dit stemt echter niet overeen met de hypothese van een kringgreppel uit de metaaltijden. Er zijn twee verklaringen mogelijk: ofwel gaat het wel degelijk om een grafheuvel uit de metaaltijden en hoort het geselecteerde materiaal niet bij de oorspronkelijke vulling, ofwel moet de interpretatie van het spoor herzien worden en gaat het in feite om een laatmiddeleeuws spoor. Deze laatste is eerder onwaarschijnlijk.

Op basis van de palynologische analyse van de vulling van S12 kan de omgeving van de opgravingszone als een sterk ontboste zone met op grotere afstand waarschijnlijk wel nog dicht (eiken)bos beschreven worden. Grassen, adelaarsvaren en hazelaars karakteriseren de open ruimte. De relatieve toename van grassen ten opzichte van de hazelaar, wijst op een toenemende menselijke druk op de vegetatie. De vondst van schimmelsporen lijkt dan weer op vochtige omstandigheden met rottende plantenresten/hout in de greppel te wijzen.

Hoe kaderen de resultaten van dit onderzoek binnen de kennis van de regio, en het fenomeen van grafcirkels in het algemeen?

Op basis van de huidige resultaten kan geen sluitend bewijs worden voorgelegd dat de circulaire structuur S12 inderdaad een grafcirkel is. Er werden geen vondsten uit S12 gerecupereerd en de enkele C14-datering (die niet volledig betrouwbaar is) dateert de structuur in de 13de à 14de eeuw i.p.v. in de metaaltijden. Toch doet de circulaire vorm, de dimensies (een buitendiameter van 20m) en de profielopbouw met sterke uitlogingsverschijnselen eerder aan de omliggende greppel van een grafheuvel denken.

Als S12 inderdaad het restant is van een funeraire grafheuvel uit de metaaltijden, vormt de site een belangrijke aanvulling op de kennis in de regio en op het fenomeen van grafcirkels in het algemeen. Een van de dichtbij gekende sites met grafheuvels is Wielsbeke de Maurissenstraat. Deze site bevindt zich op ca. 4km ten oosten van het huidige projectgebied. In totaal werden er twee grafcirkels aangetroffen. De oudste cirkel dateerde uit de vroege bronstijd en was opgericht voor een kind dat tussen de 5 en 8 jaar gestorven was. De tweede grafheuvel dateerde uit de ijzertijd en bleef tot in de volle middeleeuwen herkenbaar in het landschap. Reden hiervoor was een tweede gebruiksfase van het monument waarbij het opnieuw heropgericht werd¹². Wat betreft S12 kon slechts één gebruiksfase worden vastgesteld. Wel gelijkaardig is de intentionele onderbreking in de kringgreppel.

Een andere opgraving die vlak naast Wielsbeke de Maurissenstraat plaatsvond, is Wielsbeke Lobeekstraat. Daar werden diverse funeraire sporen uit de bronstijd tot de late romeinse periode

¹² Beke & van den Dorpel 2017, 5

aangesneden. Zo werden onder andere drie grafheuvels teruggevonden bestaande uit twee circulaire structuren en één langbed¹³.

Bevestigt het archeologisch onderzoek de verwachting, gecreëerd op basis van het bureauonderzoek?

De opgraving en het proefsleuvenonderzoek bevestigen het bureauonderzoek in die mate dat een archeologische site werd aangetroffen langs de Ingelmunstersteenweg te Oostrozebeke.

2.3.10 Samenvatting van het onderzoek voor een gespecialiseerd publiek

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag voor de bouw van een nieuw winkelgebouw langs de Ingelmunstersteenweg te Oostrozebeke werd een archeologisch traject doorlopen bestaande uit een bureaustudie, proefsleuvenonderzoek en opgraving.

Op basis van het proefsleuvenonderzoek kon worden vastgesteld dat er binnen het projectgebied archeologische sporen voorkwamen. Deze sporen wezen op een funeraire site bestaande uit een grafcirkel uit de metaaltijden. Bijgevolg werd een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving geadviseerd over een oppervlakte van 1598m². De opgraving loste de verwachtingen van de proefsleuven in. Zo werd inderdaad een circulaire greppelstructuur aangetroffen met daarnaast nog enkele off-site fenomenen, waaronder enkele kuilen, greppels en ploegsporen.

Door gebrek aan vondsten en betwifelbare resultaten van C14-dateringen, kon niet met zekerheid worden aangetoond of de circulaire greppelstructuur daadwerkelijk het restant was van een grafcirkel uit de metaaltijden. Daarnaast waren er geen sporen of duidelijke aanwijzingen van een centrale grafkamer. Toch wezen de vorm, afmetingen en profielopbouw in de richting van een grafcirkel. Zo was de vorm van de greppel circulair tot ovaal met net boven het westen een opening van een tweetal meter. De gezette lengtecoupes toonden aan dat het hier hoogstwaarschijnlijk om een intentionele opening gaat.

Andere sporen, die wel dateerbaar waren op basis van vondsten en historische bronnen, wezen op menselijke activiteit in de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd. Deze sporen betroffen twee kuilen, enkele 19de-eeuwse perceleringsgreppels en ploegsporen. Als laatste werd het projectgebied doorkruist door meerdere recente verstoringen. Die verstoringen zijn een neerslag van recente menselijke activiteit en verschillende bijgebouwen die reeds op de orthofoto van 1971 zichtbaar zijn. De impact van deze recente verstoringen op het archeologische archief bleef uiteindelijk beperkt en stond de zichtbaarheid van de archeologisch relevante sporen niet volledig in de weg.

2.3.11 Samenvatting van het onderzoek voor een niet-gespecialiseerd publiek

Naar aanleiding van de bouw van een nieuw winkelgebouw langs de Ingelmunstersteenweg te Oostrozebeke werd een archeologische opgraving uitgevoerd. Deze opgraving resulteerde in de vondst van een circulaire greppelstructuur dat vermoedelijk het restant is van een grafheuvel uit de metaaltijden. Daarom kan vermoedelijk van een funeraire site gesproken worden. Naast de circulaire greppelstructuur werden nog andere sporen aangetroffen, waaronder kuilen, greppels en ploegsporen die grotendeels in de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd dateren. Meer specifiek konden de greppels teruggebracht worden tot perceleringsgreppels uit de 19de eeuw. De overige sporen vertoonden niet meteen een onderling verband en ook hun werkelijke functie bleef onduidelijk.

¹³ Beke & van den Dorpel 2017, 14

2.4 Bibliografie

- Beke F. & van den Dorpel A.C., 2017. *Grafheuvels uit de metaaltijden en bewoning uit de Late IJzertijd en de Romeinse periode. Archeologische opgravingen te Wielsbeke 'De Maurissenstraat'. Rapport 100*, Ruben Willaert bvb, Brugge.
- BRONK RAMSEY, C., 2009. Bayesian Analysis of Radiocarbon Dates. *Radiocarbon* 51, 337–360. https://doi.org/10.2458/azu_js_rc.v51i1.3494
- COOLS A., 2009, *Inpakken: een kunst. Het verpakken van archeologische vondsten*, Onroerend Erfgoed, Brussel.
- De Brant R., 2021. *Archeologierapport Oostrozebeke Ingelmunstersteenweg (Oostrozebeke, West-Vlaanderen)*, Ruben Willaert nv, Brugge.
- Reimer, P.J., Austin, W.E.N., Bard, E., Bayliss, A., Blackwell, P.G., Bronk Ramsey, C., Butzin, M., Cheng, H., Edwards, R.L., Friedrich, M., Grootes, P.M., Guilderson, T.P., Hajdas, I., Heaton, T.J., Hogg, A.G., Hughen, K.A., Kromer, B., Manning, S.W., Muscheler, R., Palmer, J.G., Pearson, C., van der Plicht, J., Reimer, R.W., Richards, D.A., Scott, E.M., Southon, J.R., Turney, C.S.M., Wacker, L., Adolphi, F., Büntgen, U., Capano, M., Fahrni, S.M., Fogtmann-Schulz, A., Friedrich, R., Köhler, P., Kudsk, S., Miyake, F., Olsen, J., Reinig, F., Sakamoto, M., Sookdeo, A., Talamo, S., 2020. The IntCal20 Northern Hemisphere Radiocarbon Age Calibration Curve (0–55 cal kBP). *Radiocarbon* 62, 725–757. <https://doi.org/10.1017/rdc.2020.41>
- Van Goidsenhoven W., 2020. *Deel 2: Programma van maatregelen Ingelmunstersteenweg 155-161*, Ruben Willaert nv, Brugge.
- Van Quaethem K. & Ghyselbrecht E., 2021. *Deel 1: Verslag van resultaten Ingelmunstersteenweg 155-161*, Ruben Willaert nv, Brugge.
- Willaert A., et al., 2020. *Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek Ingelmunstersteenweg 155-161*, Ruben Willaert nv, Brugge.

2.5 Bijlagen

2.5.1 Bijlage 1: Fotolijst

BESTANDSNAAM	SOORT	PUT	VLAK	SPOOR	VOLGNR	PROFIELNUMMER	VONDSTNUMMER	OPMERKING	DATUM
OOAI-21_P1_PR1_637613474626938500.jpeg	PR	1				1			8/07/2021 13:24:22
OOAI-21_P1_PR1_637613474615082479.jpeg	PR	1				1			8/07/2021 13:24:21
OOAI-21_P1_SP12_VO18+19+20+26+27+28_637613474403078106.jpeg	VO	1	1	12			18+19+20+26+27+28	PR01	8/07/2021 13:24:00
OOAI-21_P1_SP12_VO18+19+20+26+27+28_637613474390286084.jpeg	VO	1	1	12			18+19+20+26+27+28	PR01	8/07/2021 13:23:59
OOAI-21_P1_SP12_VO22+23+24+25_637613470625960830.jpeg	VO	1	1	12			22+23+24+25	PR02	8/07/2021 13:17:42
OOAI-21_P1_SP12_VO22+23+24+25_637613470615976812.jpeg	VO	1	1	12			22+23+24+25	PR02	8/07/2021 13:17:41
OOAI-21_P1_PR2_637613465210677347.jpeg	PR	1				2			8/07/2021 13:08:41
OOAI-21_P1_PR2_637613465200069328.jpeg	PR	1				2			8/07/2021 13:08:40
OOAI-21_P1_PR2_637613465189149309.jpeg	PR	1				2			8/07/2021 13:08:38
OOAI-21_P1_PR2_637613465177449288.jpeg	PR	1				2			8/07/2021 13:08:37
OOAI-21_P1_SP12_637612704043684809.jpeg	CP	1	1	12	MN tot OP			deel OP	7/07/2021 16:00:04
OOAI-21_P1_SP12_637612704033700791.jpeg	CP	1	1	12	MN tot OP			deel OP	7/07/2021 16:00:03
OOAI-21_P1_SP12_637612704022156771.jpeg	CP	1	1	12	MN tot OP			deel OP	7/07/2021 16:00:02
OOAI-21_P1_SP12_637612704012328754.jpeg	CP	1	1	12	MN tot OP			deel MN	7/07/2021 16:00:01
OOAI-21_P1_SP12_637612704000472733.jpeg	CP	1	1	12	MN tot OP			MN en OP	7/07/2021 16:00:00
OOAI-21_P1_SP12_637612700412934432.jpeg	CP	1	1	12	KL tot MN				7/07/2021 15:54:01
OOAI-21_P1_SP12_637612700381266376.jpeg	CP	1	1	12	KL tot MN				7/07/2021 15:53:58
OOAI-21_P1_SP12_637612700365198348.jpeg	CP	1	1	12	KL tot MN				7/07/2021 15:53:56

OOAI-21_P1_SP12_637612700348506318.jpeg	CP	1	1	12	KL tot MN				7/07/2021 15:53:54
OOAI-21_P1_SP12_637612700324482276.jpeg	CP	1	1	12	KL tot MN				7/07/2021 15:53:52
OOAI-21_P1_SP12_637612700307166246.jpeg	CP	1	1	12	KL tot MN				7/07/2021 15:53:50
OOAI-21_P1_SP12_637612700289382215.jpeg	CP	1	1	12	KL tot MN				7/07/2021 15:53:48
OOAI-21_P1_SP12_637612680575308012.jpeg	CP	1	1	12	IJ tot KL				7/07/2021 15:20:57
OOAI-21_P1_SP12_637612680563919992.jpeg	CP	1	1	12	IJ tot KL				7/07/2021 15:20:56
OOAI-21_P1_SP12_637612680539895950.jpeg	CP	1	1	12	IJ tot KL				7/07/2021 15:20:53
OOAI-21_P1_SP12_637612680515715907.jpeg	CP	1	1	12	IJ tot KL				7/07/2021 15:20:51
OOAI-21_P1_SP12_637612680498399877.jpeg	CP	1	1	12	IJ tot KL				7/07/2021 15:20:49
OOAI-21_P1_SP12_637612680479055843.jpeg	CP	1	1	12	IJ tot KL				7/07/2021 15:20:47
OOAI-21_P1_SP12_637612673816076018.jpeg	CP	1	1	12	GH tot IJ				7/07/2021 15:09:41
OOAI-21_P1_SP12_637612673804063997.jpeg	CP	1	1	12	GH tot IJ				7/07/2021 15:09:40
OOAI-21_P1_SP12_637612673792987978.jpeg	CP	1	1	12	GH tot IJ				7/07/2021 15:09:39
OOAI-21_P1_SP12_637612673780819956.jpeg	CP	1	1	12	GH tot IJ				7/07/2021 15:09:38
OOAI-21_P1_SP12_637612673768807935.jpeg	CP	1	1	12	GH tot IJ				7/07/2021 15:09:36
OOAI-21_P1_SP12_637612595297438067.jpeg	CP	1	1	12	EF tot GH				7/07/2021 12:58:49
OOAI-21_P1_SP12_637612595286674048.jpeg	CP	1	1	12	EF tot GH				7/07/2021 12:58:48
OOAI-21_P1_SP12_637612595275910029.jpeg	CP	1	1	12	EF tot GH				7/07/2021 12:58:47
OOAI-21_P1_SP12_637612595264366008.jpeg	CP	1	1	12	EF tot GH				7/07/2021 12:58:46
OOAI-21_P1_SP12_637612595254225991.jpeg	CP	1	1	12	EF tot GH				7/07/2021 12:58:45
OOAI-21_P1_SP12_637612595243773972.jpeg	CP	1	1	12	EF tot GH				7/07/2021 12:58:44
OOAI-21_P1_SP12_637612595232385952.jpeg	CP	1	1	12	EF tot GH				7/07/2021 12:58:43
OOAI-21_P1_SP12_637612550969431527.jpeg	CP	1	1	12	CD tot EF				7/07/2021 11:44:56
OOAI-21_P1_SP12_637612550957575506.jpeg	CP	1	1	12	CD tot EF				7/07/2021 11:44:55
OOAI-21_P1_SP12_637612550946343487.jpeg	CP	1	1	12	CD tot EF				7/07/2021 11:44:54
OOAI-21_P1_SP12_637612550934955467.jpeg	CP	1	1	12	CD tot EF				7/07/2021 11:44:53
OOAI-21_P1_SP12_637612550921695443.jpeg	CP	1	1	12	CD tot EF				7/07/2021 11:44:52

OOAI-21_P1_SP12_637612526298400430.jpeg	CP	1	1	12	MN				7/07/2021 11:03:49
OOAI-21_P1_SP12_637612526289040413.jpeg	CP	1	1	12	MN				7/07/2021 11:03:48
OOAI-21_P1_SP12_637612526277652393.jpeg	CP	1	1	12	MN				7/07/2021 11:03:47
OOAI-21_P1_SP12_637612526267980376.jpeg	CP	1	1	12	MN				7/07/2021 11:03:46
OOAI-21_P1_SP12_637612516964578176.jpeg	CP	1	1	12	AB tot CD				7/07/2021 10:48:16
OOAI-21_P1_SP12_637612516954594159.jpeg	CP	1	1	12	AB tot CD				7/07/2021 10:48:15
OOAI-21_P1_SP12_637612516944610141.jpeg	CP	1	1	12	AB tot CD				7/07/2021 10:48:14
OOAI-21_P1_SP12_637612516934002122.jpeg	CP	1	1	12	AB tot CD				7/07/2021 10:48:13
OOAI-21_P1_SP12_637612516923550104.jpeg	CP	1	1	12	AB tot CD				7/07/2021 10:48:12
OOAI-21_P1_SP12_637612516912318084.jpeg	CP	1	1	12	AB tot CD				7/07/2021 10:48:11
OOAI-21_P1_SP12_637612513045227292.jpeg	CP	1	1	12	OP tot AB				7/07/2021 10:41:44
OOAI-21_P1_SP12_637612513033683272.jpeg	CP	1	1	12	OP tot AB				7/07/2021 10:41:43
OOAI-21_P1_SP12_637612513022451252.jpeg	CP	1	1	12	OP tot AB				7/07/2021 10:41:42
OOAI-21_P1_SP12_637612513010751232.jpeg	CP	1	1	12	OP tot AB				7/07/2021 10:41:41
OOAI-21_P1_SP12_637612512997647209.jpeg	CP	1	1	12	OP tot AB				7/07/2021 10:41:39
OOAI-21_P1_SP12_637612512984699186.jpeg	CP	1	1	12	OP tot AB				7/07/2021 10:41:38
OOAI-21_P1_SP19_637612473423648606.jpeg	CP	1	1	19	AB				7/07/2021 9:35:42
OOAI-21_P1_SP19_637612473412884587.jpeg	CP	1	1	19	AB				7/07/2021 9:35:41
OOAI-21_P1_SP19_637612473402120568.jpeg	CP	1	1	19	AB				7/07/2021 9:35:40
OOAI-21_P1_SP12_637612456897193007.jpeg	CP	1	1	12	MNQ				7/07/2021 9:08:09
OOAI-21_P1_SP12_637612456886584989.jpeg	CP	1	1	12	MNQ				7/07/2021 9:08:08
OOAI-21_P1_SP12_637612456444480212.jpeg	CP	1	1	12	MNQ				7/07/2021 9:07:24
OOAI-21_P1_SP12_637612456427944183.jpeg	CP	1	1	12	MNQ				7/07/2021 9:07:22
OOAI-21_P1_SP12_637612456417648165.jpeg	CP	1	1	12	MNQ				7/07/2021 9:07:21
OOAI-21_P1_SP12_637612456407976148.jpeg	CP	1	1	12	MNQ				7/07/2021 9:07:20
OOAI-21_P1_SP12_637612456397212129.jpeg	CP	1	1	12	MNQ				7/07/2021 9:07:19
OOAI-21_P1_SP15_637612439307878488.jpeg	CP	1	1	15	AB				7/07/2021 8:38:50

OOAI-21_P1_SP15_637612439295398466.jpeg	CP	1	1	15	AB				7/07/2021 8:38:49
OOAI-21_P1_SP15_637612439281670442.jpeg	CP	1	1	15	AB				7/07/2021 8:38:48
OOAI-21_P1_SP12_637611858657144217.jpeg	CP	1	1	12	GH				6/07/2021 16:31:05
OOAI-21_P1_SP12_637611858645912197.jpeg	CP	1	1	12	GH				6/07/2021 16:31:04
OOAI-21_P1_SP12_637611858634524177.jpeg	CP	1	1	12	GH				6/07/2021 16:31:03
OOAI-21_P1_SP12_637611858622200155.jpeg	CP	1	1	12	GH				6/07/2021 16:31:02
OOAI-21_P1_SP12_637611850826648638.jpeg	CP	1	1	12	EF			en SP17	6/07/2021 16:18:02
OOAI-21_P1_SP12_637611850817132621.jpeg	CP	1	1	12	EF			en SP17	6/07/2021 16:18:01
OOAI-21_P1_SP12_637611850806680603.jpeg	CP	1	1	12	EF			en SP17	6/07/2021 16:18:00
OOAI-21_P1_SP12_637611850797164586.jpeg	CP	1	1	12	EF			en SP17	6/07/2021 16:17:59
OOAI-21_P1_SP12_637611850786556567.jpeg	CP	1	1	12	EF			en SP17	6/07/2021 16:17:58
OOAI-21_P1_SP12_637611850775480548.jpeg	CP	1	1	12	EF			en SP17	6/07/2021 16:17:57
OOAI-21_P1_SP12_637611850766120531.jpeg	CP	1	1	12	EF			en SP17	6/07/2021 16:17:56
OOAI-21_P1_SP12_637611847556032812.jpeg	CP	1	1	12	IJ				6/07/2021 16:12:35
OOAI-21_P1_SP12_637611847545424793.jpeg	CP	1	1	12	IJ				6/07/2021 16:12:34
OOAI-21_P1_SP12_637611847532788771.jpeg	CP	1	1	12	IJ				6/07/2021 16:12:33
OOAI-21_P1_SP12_637611847519996748.jpeg	CP	1	1	12	IJ				6/07/2021 16:12:31
OOAI-21_P1_SP12_637611824999220730.jpeg	CP	1	1	12	KL				6/07/2021 15:34:59
OOAI-21_P1_SP12_637611824986896708.jpeg	CP	1	1	12	KL				6/07/2021 15:34:58
OOAI-21_P1_SP12_637611824974104686.jpeg	CP	1	1	12	KL				6/07/2021 15:34:57
OOAI-21_P1_SP12_637611824962404665.jpeg	CP	1	1	12	KL				6/07/2021 15:34:56
OOAI-21_P1_SP12_637611824950236644.jpeg	CP	1	1	12	KL				6/07/2021 15:34:55
OOAI-21_P1_SP12_637611760118964852.jpeg	CP	1	1	12	CD				6/07/2021 13:46:51
OOAI-21_P1_SP12_637611760107888833.jpeg	CP	1	1	12	CD				6/07/2021 13:46:50
OOAI-21_P1_SP12_637611759716640145.jpeg	CP	1	1	12	CD				6/07/2021 13:46:11
OOAI-21_P1_SP12_637611759705876126.jpeg	CP	1	1	12	CD				6/07/2021 13:46:10
OOAI-21_P1_SP12_637611759694800107.jpeg	CP	1	1	12	CD				6/07/2021 13:46:09

OOAI-21_P1_SP12_637611758278384048.jpeg	CP	1	1	12	CD				6/07/2021 13:43:47
OOAI-21_P1_SP12_637611758267932030.jpeg	CP	1	1	12	CD				6/07/2021 13:43:46
OOAI-21_P1_SP12_637611758256388010.jpeg	CP	1	1	12	CD				6/07/2021 13:43:45
OOAI-21_P1_SP12_637611754688470397.jpeg	CP	1	1	12	OP				6/07/2021 13:37:48
OOAI-21_P1_SP12_637611754678330379.jpeg	CP	1	1	12	OP				6/07/2021 13:37:47
OOAI-21_P1_SP12_637611754667410360.jpeg	CP	1	1	12	OP				6/07/2021 13:37:46
OOAI-21_P1_SP12_637611754654462337.jpeg	CP	1	1	12	OP				6/07/2021 13:37:45
OOAI-21_P1_SP12_637611703207265394.jpeg	CP	1	1	12	AB				6/07/2021 12:12:00
OOAI-21_P1_SP12_637611703196033374.jpeg	CP	1	1	12	AB				6/07/2021 12:11:59
OOAI-21_P1_SP12_637611703185425355.jpeg	CP	1	1	12	AB				6/07/2021 12:11:58
OOAI-21_P1_SP12_637611703173101334.jpeg	CP	1	1	12	AB				6/07/2021 12:11:57
OOAI-21_P1_SP12_637611703162649315.jpeg	CP	1	1	12	AB				6/07/2021 12:11:56
OOAI-21_P1_SP12_637611703151885296.jpeg	CP	1	1	12	AB				6/07/2021 12:11:55
OOAI-21_P1_SP20_637611650267104480.jpeg	CP	1	1	20	AB				6/07/2021 10:43:46
OOAI-21_P1_SP20_637611650256184461.jpeg	CP	1	1	20	AB				6/07/2021 10:43:45
OOAI-21_P1_SP20_637611629855912079.jpeg	DE	1	1	20					6/07/2021 10:09:45
OOAI-21_P1_SP20_637611629845772061.jpeg	DE	1	1	20					6/07/2021 10:09:44
OOAI-21_P1_SP20_637611629834696041.jpeg	DE	1	1	20					6/07/2021 10:09:43
OOAI-21_P1_SP20_637611629823152021.jpeg	DE	1	1	20					6/07/2021 10:09:42
OOAI-21_P1_V1_637611628142717070.jpeg	OV	1	1						6/07/2021 10:06:54
OOAI-21_P1_V1_637611628133201053.jpeg	OV	1	1						6/07/2021 10:06:53
OOAI-21_P1_V1_637611628122437034.jpeg	OV	1	1						6/07/2021 10:06:52
OOAI-21_P1_V1_637611628110893014.jpeg	OV	1	1						6/07/2021 10:06:51
OOAI-21_P1_V1_637611628099660994.jpeg	OV	1	1						6/07/2021 10:06:49
OOAI-21_P1_V1_637611628088428974.jpeg	OV	1	1						6/07/2021 10:06:48
OOAI-21_P1_V1_637611628076416953.jpeg	OV	1	1						6/07/2021 10:06:47
OOAI-21_P1_V1_637610956648129975.jpeg	OV	1	1						5/07/2021 15:27:44

OOAI-21_P1_V1_637610956597585886.jpeg	OV	1	1						5/07/2021 15:27:39
OOAI-21_P1_SP_637610955668916255.jpeg	DE	1	1					OVERZICHT	5/07/2021 15:26:06
OOAI-21_P1_SP_637610955658620237.jpeg	DE	1	1					OVERZICHT	5/07/2021 15:26:05
OOAI-21_P1_SP19_637610953306532936.jpeg	DE	1	1	19					5/07/2021 15:22:10
OOAI-21_P1_SP19_637610953294364915.jpeg	DE	1	1	19					5/07/2021 15:22:09
OOAI-21_P1_V1_637610887147864517.jpeg	OV	1	1					Z_DEEL	5/07/2021 13:31:54
OOAI-21_P1_V1_637610887137724499.jpeg	OV	1	1					Z_DEEL	5/07/2021 13:31:53
OOAI-21_P1_V1_637610887127740482.jpeg	OV	1	1					Z_DEEL	5/07/2021 13:31:52
OOAI-21_P1_V1_637610887117132463.jpeg	OV	1	1					Z_DEEL	5/07/2021 13:31:51
OOAI-21_P1_SP14_637610821408504545.jpeg	DE	1	1	14					5/07/2021 11:42:20
OOAI-21_P1_SP14_637610821396804524.jpeg	DE	1	1	14					5/07/2021 11:42:19
OOAI-21_P1_SP14_637610821385416504.jpeg	DE	1	1	14					5/07/2021 11:42:18
OOAI-21_P1_SP14_637610821374340485.jpeg	DE	1	1	14					5/07/2021 11:42:17
OOAI-21_P1_SP13_637610819655529466.jpeg	DE	1	1	13					5/07/2021 11:39:25
OOAI-21_P1_SP13_637610819644921447.jpeg	DE	1	1	13					5/07/2021 11:39:24
OOAI-21_P1_SP13_637610819634313429.jpeg	DE	1	1	13					5/07/2021 11:39:23
OOAI-21_P1_SP18_637610817194469143.jpeg	DE	1	1	18					5/07/2021 11:35:19
OOAI-21_P1_SP18_637610817184017125.jpeg	DE	1	1	18					5/07/2021 11:35:18
OOAI-21_P1_SP16_637610816640824171.jpeg	DE	1	1	16					5/07/2021 11:34:24
OOAI-21_P1_SP16_637610816630684153.jpeg	DE	1	1	16					5/07/2021 11:34:23
OOAI-21_P1_SP15_637610814878391697.jpeg	DE	1	1	15					5/07/2021 11:31:27
OOAI-21_P1_SP15_637610814866847677.jpeg	DE	1	1	15					5/07/2021 11:31:26
OOAI-21_P1_SP17_637610813776249761.jpeg	DE	1	1	17					5/07/2021 11:29:37
OOAI-21_P1_SP17_637610813765017741.jpeg	DE	1	1	17					5/07/2021 11:29:36
OOAI-21_P1_V1_637610813106228584.jpeg	OV	1	1					ZO_DEEL	5/07/2021 11:28:30
OOAI-21_P1_V1_637610813095464565.jpeg	OV	1	1					ZO_DEEL	5/07/2021 11:28:29
OOAI-21_P1_V1_637610813084700546.jpeg	OV	1	1					ZO_DEEL	5/07/2021 11:28:28

OOAI-21_P1_V1_637610813074248528.jpeg	OV	1	1					ZO_DEEL	5/07/2021 11:28:27
OOAI-21_P1_V1_637610813062236507.jpeg	OV	1	1					ZO_DEEL	5/07/2021 11:28:26
OOAI-21_P1_V1_637610813052408490.jpeg	OV	1	1					ZO_DEEL	5/07/2021 11:28:25
OOAI-21_P1_V1_637610813042112472.jpeg	OV	1	1					ZO_DEEL	5/07/2021 11:28:24
OOAI-21_P1_SP14_637610804344824178.jpeg	CP	1	1	14	AB				5/07/2021 11:13:54
OOAI-21_P1_SP14_637610804334372159.jpeg	CP	1	1	14	AB				5/07/2021 11:13:53
OOAI-21_P1_SP14_637610802832852736.jpeg	CP	1	1	14	AB				5/07/2021 11:11:23
OOAI-21_P1_SP14_637610802819124711.jpeg	CP	1	1	14	AB				5/07/2021 11:11:21
OOAI-21_P1_SP13_637610798767866791.jpeg	CP	1	1	13	AB				5/07/2021 11:04:36
OOAI-21_P1_SP13_637610798757570773.jpeg	CP	1	1	13	AB				5/07/2021 11:04:35
OOAI-21_P1_SP13_637610798746182753.jpeg	CP	1	1	13	AB				5/07/2021 11:04:34
OOAI-21_P1_SP12_637608390264190768.jpeg	DE	1	1	12					2/07/2021 16:10:26
OOAI-21_P1_SP12_637608390252646748.jpeg	DE	1	1	12					2/07/2021 16:10:25
OOAI-21_P1_SP12_637608390241102727.jpeg	DE	1	1	12					2/07/2021 16:10:24
OOAI-21_P1_SP14_637608389364225187.jpeg	DE	1	1	14					2/07/2021 16:08:56
OOAI-21_P1_SP14_637608389339577144.jpeg	DE	1	1	14					2/07/2021 16:08:53
OOAI-21_P1_SP13_637608388704188028.jpeg	DE	1	1	13					2/07/2021 16:07:50
OOAI-21_P1_SP13_637608388687183998.jpeg	DE	1	1	13					2/07/2021 16:07:48
OOAI-21_P1_V1_637608387887370593.jpeg	OV	1	1					ZW_DEEL	2/07/2021 16:06:28
OOAI-21_P1_V1_637608387876294574.jpeg	OV	1	1					ZW_DEEL	2/07/2021 16:06:27
OOAI-21_P1_V1_637608387864906554.jpeg	OV	1	1					ZW_DEEL	2/07/2021 16:06:26
OOAI-21_P1_V1_637608387853518534.jpeg	OV	1	1					ZW_DEEL	2/07/2021 16:06:25
OOAI-21_P1_V1_637608387840882512.jpeg	OV	1	1					ZW_DEEL	2/07/2021 16:06:24
OOAI-21_P1_V1_637608387830118493.jpeg	OV	1	1					ZW_DEEL	2/07/2021 16:06:23
OOAI-21_P1_V1_637608387819822475.jpeg	OV	1	1					ZW_DEEL	2/07/2021 16:06:21
OOAI-21_P1_V1_637608387799854440.jpeg	OV	1	1					ZW_DEEL	2/07/2021 16:06:19
OOAI-21_P1_SP4_637608326159234258.jpeg	CP	1	1	4	AB			NV	2/07/2021 14:23:35

OOAI-21_P1_SP4_637608326146598236.jpeg	CP	1	1	4	AB			NV	2/07/2021 14:23:34
OOAI-21_P1_SP4_637608326132714211.jpeg	CP	1	1	4	AB			NV	2/07/2021 14:23:33
OOAI-21_P1_SP3_637608325695289443.jpeg	CP	1	1	3	AB			+S5	2/07/2021 14:22:49
OOAI-21_P1_SP3_637608325684213423.jpeg	CP	1	1	3	AB			+S5	2/07/2021 14:22:48
OOAI-21_P1_SP3_637608325672981404.jpeg	CP	1	1	3	AB			+S5	2/07/2021 14:22:47
OOAI-21_P1_SP9_637608325079088361.jpeg	CP	1	1	9	AB				2/07/2021 14:21:47
OOAI-21_P1_SP9_637608325068324342.jpeg	CP	1	1	9	AB				2/07/2021 14:21:46
OOAI-21_P1_SP9_637608325057872323.jpeg	CP	1	1	9	AB				2/07/2021 14:21:45
OOAI-21_P1_SP9_637608325046484303.jpeg	CP	1	1	9	AB				2/07/2021 14:21:44
OOAI-21_P1_SP2_637608315304298565.jpeg	CP	1	1	2	AB				2/07/2021 14:05:30
OOAI-21_P1_SP2_637608315275126514.jpeg	CP	1	1	2	AB				2/07/2021 14:05:27
OOAI-21_P1_SP2_637608315257654484.jpeg	CP	1	1	2	AB				2/07/2021 14:05:25
OOAI-21_P1_SP2_637608315223490424.jpeg	CP	1	1	2	AB				2/07/2021 14:05:22
OOAI-21_P1_SP1_637608311671292171.jpeg	CP	1	1	1	AB				2/07/2021 13:59:27
OOAI-21_P1_SP1_637608311659280150.jpeg	CP	1	1	1	AB				2/07/2021 13:59:25
OOAI-21_P1_SP1_637608311648828132.jpeg	CP	1	1	1	AB				2/07/2021 13:59:24
OOAI-21_P1_SP1_637608311638844114.jpeg	CP	1	1	1	AB				2/07/2021 13:59:23
OOAI-21_P1_SP9_637608299481002033.jpeg	DE	1	1	9					2/07/2021 13:39:08
OOAI-21_P1_SP9_637608299469770013.jpeg	DE	1	1	9					2/07/2021 13:39:06
OOAI-21_P1_V1_637608298798656834.jpeg	OV	1	1					AANGRENZEND_AAN_SLEUF	2/07/2021 13:37:59
OOAI-21_P1_V1_637608298787112814.jpeg	OV	1	1					AANGRENZEND_AAN_SLEUF	2/07/2021 13:37:58
OOAI-21_P1_V1_637608298776972796.jpeg	OV	1	1					AANGRENZEND_AAN_SLEUF	2/07/2021 13:37:57
OOAI-21_P1_V1_637608298766832779.jpeg	OV	1	1					AANGRENZEND_AAN_SLEUF	2/07/2021 13:37:56
OOAI-21_P1_V1_637608298757004761.jpeg	OV	1	1					AANGRENZEND_AAN_SLEUF	2/07/2021 13:37:55
OOAI-21_P1_V1_637608298744368739.jpeg	OV	1	1					AANGRENZEND_AAN_SLEUF	2/07/2021 13:37:54
OOAI-21_P1_SP4_637608236965553496.jpeg	DE	1	1	4					2/07/2021 11:54:56
OOAI-21_P1_SP4_637608236954321476.jpeg	DE	1	1	4					2/07/2021 11:54:55

OOAI-21_P1_SP3_637608236943089457.jpeg	DE	1	1	3					2/07/2021 11:54:54
OOAI-21_P1_SP3_637608236931545436.jpeg	DE	1	1	3					2/07/2021 11:54:53
OOAI-21_Sfeer_TERREIN_VOOR_AANLEG_637608169834720476.jpeg	SF							TERREIN_VOOR_AANLEG	2/07/2021 10:03:03
OOAI-21_Sfeer_TERREIN_VOOR_AANLEG_637608169824736458.jpeg	SF							TERREIN_VOOR_AANLEG	2/07/2021 10:03:02
OOAI-21_Sfeer_TERREIN_VOOR_AANLEG_637608169814128440.jpeg	SF							TERREIN_VOOR_AANLEG	2/07/2021 10:03:01

2.5.2 Bijlage 2: Sporenlijst

PUTNR	VLAKNR	SPOORNR	AARDSPoor	VULLINGNR	TINT	HOOFDKLEUR	TEXTUUR	GEVLEKT	INSLUITSEL	Z
1	1	1	PS	1	MIDDEN	BR	ZS1	HETEROGEEN		16.33
1	1	2	PS	1	MIDDEN	BR	ZS1	HETEROGEEN		16.18
1	1	3	KL	1	MIDDEN	BR	ZS1	HETEROGEEN		16.1
1	1	4	NV	1	MIDDEN	BR	ZS1	HOMOGEEN		16.04
1	1	5	PS	1	MIDDEN	BR	ZS1	HETEROGEEN		16.08
1	1	6	PS	1	MIDDEN	BR	ZS1	HETEROGEEN		16.08
1	1	7	PS	1	LICHT	BR	ZS1	HETEROGEEN		16.09
1	1	8	PS	1	MIDDEN	BR	ZS1	HETEROGEEN		16.04
1	1	9	KL	1	MIDDEN	BR	ZS1	HOMOGEEN	HKsp?	16.2
1	1	10	PS	1	LICHT	GR	ZS1	HETEROGEEN		16.07
1	1	11	PS	1	LICHT	BR	ZS1	HETEROGEEN		16.14
1	1	12	KGR	1	MIDDEN	BR	ZS1	HETEROGEEN		16.28
1	1	13	GR	1	MIDDEN	BR	ZS1	HOMOGEEN		16.29
1	1	14	GR	1	MIDDEN	BR	ZS1	HOMOGEEN		16.22
1	1	15	KL	1	MIDDEN	BR	ZS1	HETEROGEEN		16.32
1	1	16	REC	1	MIDDEN	BR	ZS1	HETEROGEEN		16.26
1	1	17	KL	1	MIDDEN	BR	ZS1	HETEROGEEN	BK	16.22
1	1	18	GR	1	MIDDEN	GR	ZS1	HETEROGEEN		16.2
1	1	19	KL	1	MIDDEN	BR	ZS1	HETEROGEEN		16.23
1	1	20	KL	1	MIDDEN	OR	ZS1	HETEROGEEN		16.21

1	1	997	PS	1	MIDDEN	GR	ZS1	HOMOGEEN		16.3
1	1	998	NV	1	DONKER	BR	ZS1	HOMOGEEN		16.18
1	1	999	REC	1	MIDDEN	GR	ZS1	HETEROGEEN		16.14

2.5.3 Bijlage 3: Vondstenlijst

VONDSTNR	PUTNR	VLAKNR	SPOORN	VULLINGNR	INHOUD	ARTEFACTTYPE	SOORT	AANTAL	GEWICHT	OPMERKING	PERIODE	VERZAMEL	X	Y	Z
2	1	1	11	1	AWG	AWG; ROOD; POT	1 bodem	1	138.00	18de eeuw; voorraadpot; zware lompe standring, geglaazuurd intern en extern, slijtage aan onderkant standring (verschuiven van grote voorraadpot)	NT	AANV	75549.99	179055.58	16.33
3	1	1	8	1	AWG	AWG; ROOD	2 wanden, 1 oor	3	104.00	vermoedelijk 17de/18de eeuw; wanden: glazuurspatten; oor: geglaazuurd, mogelijk van een lollepot,	NT	AANV	75559.66	179052.62	16.27
4	1	1	997	1	AWG	AWG; GRS; VUURSTLP	oor	1	25.00	LME; vuurklok; oor versierd met vingerindrukken	LME	AANV	75574.44	179077.47	16.31
5	1	1	20	1	AWG	AWG; ROOD	1 wand	1	2.00	LME/NT, intern geglaazuurd	LME; NT	AANV	75564.62	179075.84	16.08
8	1	1	17	1	SVU	KLING	distaal fragment	1	3.00	afgebroken (geen slagbult), stuk van een kling?, retouches op proximale afgebroken deel (intentieel of niet?)	PREH	AANV	75573.68	179072.59	16.22
9	1	1	17	1	PIJP	PIJP	6 pijpstelen, vanaf 17de eeuw	6	26.00	3 fragmenten met radering	NT	COUP	75573.95	179072.51	16.23
10	1	1	17	1	AWG	AWG; ROOD; KOM	2 bodem (passend), 2 wanden	4	160.00	17de/18de eeuw, intern voorzien van gestileerde slibversiering (geel en groen)	NT	COUP	75574.08	179072.59	16.22
11	1	1	17	1	BAKSTN	BAKSTEEN	3 rode baksteenfragmenten	3	1449.00	4x9,5x?; indet.; 5x11x?	NT	COUP	75573.78	179072.51	16.21
15	1	1	12	1	SVU	AFSLAG	is een volledig fragment: een afslag	1	7.00	grote hiel, slagbult aanwezig	PREH	COUP	75573.94	179073.44	15.77

39	1	1	3	1	MXX	SPIJKER	Fragmenten van nagels	55	309		XXX	ZEEF	75562.188	179088.525	
----	---	---	---	---	-----	---------	--------------------------	----	-----	--	-----	------	-----------	------------	--

2.5.4 Bijlage 4: Stalenlijst

Vondstnr	Put	Vlak	Spoor	Vulling	Monster	Verzamel	Opmerking
1	1	1	3	1	MA	BUL	
6	1	1	20	1	MA	BUL	
7	1	1	20	1	MA	BUL	
12	1	1	12	2	MZ	BUL	CP CD, LG 2
13	1	1	12	3	MZ	BUL	CP CD, LG 3
14	1	1	12	4	MZ	BUL	CP CD, LG 4
16	1	1	12	1	MA	BUM	naast S12, bodemstaal Jari (15,9 TAW)
17	1	1	12	1	MA	BUM	buiten S12, bodemstaal Jari (15,9 TAW)
18	1	1	12	1	MP	PBM	CP EF tot GH; P1; LG 1, 2, 3, 4
19	1	1	12	1	MP	PBM	CP EF tot GH; P2; LG 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
20	1	1	12	1	MP	PBM	CP EF tot GH; P3; LG 7, 8, 9
21	1	1	12	12	MA	COUP	CP AB tot CD, LG 1&2
22	1	1	12	1	MP	PBM	CP IJ tot KL; P7; LG 1, 2, 3, 4, 5, 6
23	1	1	12	1	MP	PBM	CP IJ tot KL; P8; LG 6, 7, 8
24	1	1	12	1	MP	PBM	CP IJ tot KL; P9; LG 1, 2, 3, 4, 5, 6
25	1	1	12	1	MP	PBM	CP IJ tot KL; P10; LG 6, 7, 8
26	1	1	12	1	MP	PBM	CP EF tot GH; P4; LG 1, 2, 3, 4
27	1	1	12	1	MP	PBM	CP EF tot GH; P5; LG 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
28	1	1	12	1	MP	PBM	CP EF tot GH; P6; LG 7, 8, 9
29	1	1	12	1	MA	BUL	centrum S12, bodemstaal Jari (15,9 TAW)

30	1	1	12	12	MA	BUL	CP EF tot GH, LG 1 & 2
31	1	1	12	3456	MA	BUL	CP EF tot GH, LG 3&4&5&6
32	1	1	12	789	MA	BUL	CP EF tot GH, LG 7&8&9
33	1	1	12	3	MA	BUS	CP EF tot GH, LG 3
34	1	1	12	1	MA	BUL	CP IJ tot KL, LG 1
35	1	1	12	2345	MA	BUL	CP IJ tot KL, LG 2&3&4&5
36	1	1	12	6	MA	BUL	CP IJ tot KL, LG 6
37	1	1	12	78	MA	BUL	CP IJ tot KL, LG 7&8
38	1	1	12	3	MA	BUM	CP IJ tot KL, LG 3 (zwarte laag)

2.5.5 Resultaten van het natuurwetenschappelijke onderzoek

Zie Bijlage 5